

การศึกษาความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์
วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

A STUDY OF HOME ECONOMICS TEACHERS' DEVELOPMENT
NEEDS IN NORTHEASTERN VOCATIONAL COLLEGES

สุภาภรณ์ สามารณ
SUPAPRON SARMAST

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2543
ISBN 974-648-028-6

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การศึกษาความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์
วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

A STUDY OF HOME ECONOMICS TEACHERS' DEVELOPMENT
NEEDS IN NORTHEASTERN VOCATIONAL COLLEGES

สุภาพรณั์ สามารถ
SUPAPRON SARMAST

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2543

ISBN 974-648-028-6

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน... 39757
วัน, เดือน, ปี 21 ส.ย. 2544

.b.....
.i.....

**A STUDY OF HOME ECONOMICS TEACHERS' DEVELOPMENT
NEEDS IN NORTHEASTERN VOCATIONAL COLLEGES**

SUPAPRON SARMAST

**A THESEIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT.
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL ADMINISTRATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

20000

ISBN 974-648-028-6

COPYRIGHT 2000

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
นักศึกษา	นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ
รหัสประจำตัว	38063154
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การบริหารอาชีวศึกษา
พ.ศ.	2543
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	ผศ. อัจฉรา สืบสินธุ์สกุลไชย
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร. วราพรธม น้อยสุวรรณ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ด้านคือ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ด้านวิธีการสอน และด้านเทคโนโลยี โดยทำการศึกษาจากกลุ่มประชากร จำนวน 149 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ผลของการวิจัยพบว่า

1. ครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ต้องการพัฒนาทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน อย่างไรก็ตามครูอาจารย์ แต่ละแผนกมีความต้องการพัฒนาในแต่ละด้านแตกต่างกัน
2. ครูอาจารย์แผนกอาหารและโภชนาการต้องการพัฒนาดังนี้
  - 2.1 ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาต้องการพัฒนาในเรื่องเกี่ยวกับเรื่องประกอบอาหารพร้อมปรุงอาหารในเชิงธุรกิจ ผลิตภัณฑ์อาหารและการแปรรูปอาหาร โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่อยู่ในระดับมาก
  - 2.2 ด้านวิธีการสอนต้องการพัฒนาในเรื่องเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนโดยใช้ Computer การสร้างข้อทดสอบมาตรฐานและการทำเอกสารประกอบการสอนอยู่ในระดับมาก
  - 2.3 ด้านเทคโนโลยีต้องการพัฒนาในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม การจัดการธุรกิจคหกรรม การบริหารงานคุณภาพโดยการใช้ ISO 9000 และการเพิ่มผลผลิตแบบอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมาก

Thesis Title	A Study of Home Economics Teachers' Development Needs in Northeastern Vocational Colleges.
Student	Supaporn Samart
Student ID.	38063154
Degree	Master of Industrial Education in Vocational Administration
Programme	Vocational Education
Year	2000
Thesis Advisor	Assist Prof. Ashara Suebsinskulchai
Thesis Co-advisor	Dr. Warapan Noisuwan

ABSTRACT

The purpose of this research was to study development needed of Home - Economics teachers in Vocational College in the Northeastern region in three Categories : Specific occupation subjects; teaching methods and Technologies. Study population were those 149 Home – Economics teachers. Questionnaire with 5 rating scales were used for data collection.

The Research findings were :

1. Home – Economics teachers needed to develop in all 3 categories at the most level.
2. Food and nutrition teachers needed to developed in following Categories at the most level :
  - 2.1 Specific occupation Subjects : instant food for business; ready made food; and processing food by using new technology
  - 2.2 Teaching methods : to produce teaching media by using Computer; making Standardization test; and develop othe teaching material.
  - 2.3 Technology : business management; Quality management by using ISO 9000; and increasing production.
3. Clothing and textile teachers needed to develop in following Categories at the most level :
  - 3.1 Specific occupation Subjects : clothing decoration; costume evolution; and garment industrial knowledge.
  - 3.2 Teaching methods : Teaching material producing.

Thesis Title	A Study of Home Economics Teachers' Development Needs in Northeastern Vocational Colleges.
Student	Supaporn Samart
Student ID.	38063154
Degree	Master of Industrial Education in Vocational Administration
Programme	Vocational Education
Year	2000
Thesis Advisor	Assist Porf. Ashara Suebsinskulchai
Thesis Co-advisor	Dr. Warapan Noisuwan

ABSTRACT

The purpose of this research was to study development needed of Home - Economics teachers in Vocational College in the Northeastern region in three Categories : Specific occupation subjects; teaching methods and Technologies. Study population were those 149 Home – Economics teachers. Questionnaire with 5 rating scales were used for data collection.

The Research findings were :

1. Home – Economics teachers needed to develop in all 3 categories at the most level.
2. Food and nutrition teachers needed to developed in following Categories at the most level :

- 2.1 Specific occupation Subjects : instant food for business; ready made food; and processing food by using new technology

- 2.2 Teaching methods : to produce teaching media by using Computer; making Standardization test; and develop othe teaching material.

- 2.3 Technology : business management; Quality management by using ISO 9000; and increasing production.

3. Clothing and textile teachers needed to develop in following Categories at the most level :

- 3.1 Specific occupation Subjects : clothing decoration; costume evolution; and garment industrial knowledge.

- 3.2 Teaching methods : Teaching material producing.

3.3 Technology : Home – Economics management; Quality management by using ISO 9000; and industrial production system.

4. General Home – Economics teachers needed to develop in following Categories at the most level :

4.1 Specific occupation Subjects : fruit and vegetable carving for business; the left material recycle; and flower decoration.

4.2 Teaching methods : Teaching material producing; and Curriculum analysis and lesson plan preparation.

4.3 Technology : Home – Economics management; using computer for teaching and learning; and Industrial production System.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาของ ผศ. อัจฉรา สืบสินธุ์สกุลไชย ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาแนะนำวิธีการทำ ตรวจสอบแก้ไขเพิ่มเติม ขอกราบขอบพระคุณ ดร. วราพรธม น้อยสุวรรณ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมที่ได้กรุณาให้คำแนะนำให้ข้อคิดแนวทางและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณ นางจินตนา เสรีภาพ ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา รศ. ดร. บุญชัย จงกลณี ดร.ไชยพันธ์ แซงเมฆา ดร.ศิริพรรณ ชุมนุช อาจารย์อานวน ศรีสุวรรณ และอาจารย์ประยุทธ ชูสอน ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแบบสอบถาม

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ในสาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษาทุกท่านที่อบรมสั่งสอนด้วยความรักความเมตตาเสมอมา

ขอขอบคุณเพื่อนครู อาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณนางสาวมยุรี ชัยสวัสดิ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น และคุณกรกช พลารักษ์ ที่กรุณาเอื้อเพื่อให้ที่พักอาศัยตลอดเวลาที่ทำการศึกษา

กราบขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น นางลมัย นักร้อง และนางสาวชูศรี พันธวาศิษฏ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่นที่กรุณาเป็นกำลังใจ และให้โอกาสแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่และพี่น้องทุกคนที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนทุนทรัพย์ในการเรียนและการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นทุกคนที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอมา และผู้มีพระคุณอีกหลายท่านที่มีได้เอื้อนาม

คุณค่าจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อเป็นกตัญญูให้กับบิดามารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง

สุภาภรณ์ สามารณ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ	VI
สารบัญตาราง	VIII
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.5 ขั้นตอนของการวิจัย	6
บทที่ 2 วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 การพัฒนาบุคคล.....	9
2.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์.....	16
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
3.1 ประชากร.....	44
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	48
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	49
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	67
5.2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
5.3 สรุปผลการวิจัย	68
5.4 อภิปรายผลการวิจัย.....	71

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.5 ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	98
ประวัติผู้เขียน.....	128

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนประชากรของครู อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	44
3.2 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม.....	48
4.1 แสดงจำนวนและคำร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	52
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา.....	53
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ ด้านวิธีการสอน	54
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ ด้านเทคโนโลยี	55
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนก วิชาอาหารและโภชนาการ ในภาพรวม ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ด้านวิธีการสอนและ ด้านเทคโนโลยี	56
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ แผนกวิชาอาหาร และ โภชนาการ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา.....	57
4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ แผนกวิชาอาหาร และ โภชนาการ ด้านวิธีการสอน	58
4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ แผนกวิชาอาหาร และ โภชนาการ ด้านเทคโนโลยี	59
4.9 แสดงความต้องการพัฒนาครู อาจารย์แผนกวิชาผ้า และเครื่องแต่งกาย ในภาพรวม ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ด้านวิธีการสอน และด้านเทคโนโลยี	60
4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกายด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา	60
4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ด้านวิธีการสอน	61
4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ แผนกวิชาผ้า และเครื่องแต่งกาย ด้านเทคโนโลยี	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.13	แสดงความต้องการพัฒนาครู อาจารย์แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป ในภาพรวมด้านวิชาเฉพาะสาขา ด้านวิธีการสอน และด้านเทคโนโลยี 63
4.14	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา 64
4.15	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป ด้านวิธีการสอน 65
4.16	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป ด้านเทคโนโลยี 66

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติครั้งแรก เพื่อปี พุทธศักราช 2504 (ฉบับที่ 1 พ.ศ.2504-2509) จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2545) เป็นปีปัจจุบัน โดยเฉพาะในช่วงระหว่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2534-2539) เศรษฐกิจของประเทศไทยมีความเจริญรุ่งเรือง สืบเนื่องได้จากการขยายตัวของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมที่เจริญเติบโตและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้รายได้ต่อหัวของประชากรเพิ่มจาก 2,100 บาท เป็น 6,800 บาทต่อคน (สุเมธ ดันติเวชกุล, 2539: 130) ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องจากได้มีการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้กันอย่างกว้างขวาง เช่น เทคโนโลยี ด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีเครือข่ายโยงใยทั่วโลก พร้อมทั้งระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า “อินเทอร์เน็ต” (Internet) ทำให้สังคมเป็นแหล่งข่าวสารข้อมูลที่สำคัญ (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8, 2540: 7) มีการเชื่อมโยงติดต่อสื่อสารกันได้รวดเร็วและแพร่กระจายอย่างทั่วถึง

จากความสำเร็จเติบโตของระบบเศรษฐกิจทำให้ประเทศไทยมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วของภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น ทำให้ความต้องการกำลังคนมีมากขึ้นโดยเฉพาะในระดับที่มีการศึกษาสูงกว่าขั้นพื้นฐาน ตลอดจนช่างฝีมือและช่างเทคนิค อีกทั้งแรงงานที่มีอยู่ก็เป็นแรงงานที่มีคุณภาพต่ำอันเนื่องมาจากความล้าหลังของเทคโนโลยีในระบบการศึกษาไม่สอดคล้องกับความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ จากปัญหาดังกล่าวจึงเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนปรัชญาจากการพัฒนาเศรษฐกิจหันมาพัฒนาทรัพยากรบุคคลโดยเห็นว่า “คนเป็นทั้งเหตุปัจจัย และผลลัพธ์ที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ” ดังนั้น แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 จึงสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 จึงกำหนดจุดศูนย์กลางของการพัฒนาอยู่ที่คน ซึ่งคนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ขณะเดียวกันคนก็เป็นผลของการพัฒนา

กระทรวงศึกษาธิการเป็นกระทรวงหลักในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถประกอบอาชีพได้ ได้กำหนดกรอบนโยบายเพื่อปฏิรูปการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาทั้งผู้เรียนครูอาจารย์ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีแนวดำเนินการ 4 ด้านดังนี้

1. ปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา
2. ปฏิรูปครู และบุคลากรทางการศึกษา
3. ปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
4. ปฏิรูประบบบริหารการศึกษา (แนวปฏิรูปการศึกษา

2540 : 2) เพื่อให้เกิดเครือข่ายของการเรียนรู้ เพื่อสร้างสังคมของการเรียนรู้ให้มีการขยายและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้กว้างขวางทั่วถึงมากขึ้น

จากกรอบปฏิรูปการศึกษา กรมอาชีวศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) เพื่อพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในปี 2550 โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนดังนี้

แผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 8

วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)

ด้านปริมาณ ดำเนินการให้บังเกิดผลดังต่อไปนี้

1) ขยายและกระจายโอกาสทางการศึกษาและฝึกวิชาชีพในระดับกลางและระดับสูงให้กว้างขวางทั่วถึงมากขึ้น เฉพาะอย่างยิ่งในชนบทรวมทั้งการแก้ปัญหาการขาดแคลนกำลังคนในเขตพัฒนาพิเศษ และเป็นการสนองนโยบายปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีเป้าหมายที่จะขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถึง 12 ปี ภายในปี 2530 โดยเน้นการช่วยเหลือผู้มีฐานะยากจนเป็นพิเศษ รวมตลอดไปถึงผู้พิการและสตรี

2) จัดการศึกษาและฝึกวิชาชีพให้ยืดหยุ่นหลากหลาย สร้างและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถสนองความต้องการกำลังคนของประเทศ สนองความต้องการของสังคม และสนองความต้องการของผู้เรียนซึ่งแตกต่างกันได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

3) พัฒนากำลังคนในตลาดแรงงานและผู้ด้อยโอกาสในชนบทห่างไกลเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงขึ้น ทันทีกับความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งเพื่อช่วยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ด้านคุณภาพ เน้นการพัฒนาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมุ่งให้มีคุณภาพเป็นเลิศภายในปี 2550 โดยให้นักเรียนนักศึกษาซึ่งถือเป็นศูนย์กลางของการพัฒนามีคุณลักษณะตามที่พึงประสงค์ ดังต่อไปนี้

เป็นผู้มีสุขภาพพลานามัยดีทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นผู้มีความสามารถในการใช้ความคิด ใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้ มีความสามารถทั้งวิชาการและวิชาชีพในระดับสากล สามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้ มีคุณธรรมจริยธรรมมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ไม่เห็นแก่ตัว รับผิดชอบ ปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขเข้าใจในความเป็นไปของโลกและสามารถปรับเปลี่ยนไปในทางที่เหมาะสมได้เมื่อมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย

ด้านการบริหารและสนับสนุน

ให้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่องค์กรระดับภูมิภาคเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษา และพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษารวมทั้งองค์กรทุกระดับในภูมิภาคให้สามารถรองรับการ

กระจายอำนาจได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตัดสินใจในด้านการบริหารและการจัดบริการทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและความต้องการกำลังคนของประเทศในภาพรวม ให้ชุมชนและองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างเข้มแข็งมากขึ้น ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหารและจัดการ กำหนดมาตรฐานในด้านต่าง ๆ รวมทั้งติดตามประเมินผลเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพ มีการปรับปรุงแก้ปัญหาด้านงบประมาณ ทั้งนี้โดยถือเอาแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลักในการดำเนินการ

นอกจากนั้นแล้วกรมอาชีวศึกษายังมีนโยบายให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจัดทำแผนระยะยาวเรียกว่า แผนพัฒนาอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือระยะ 15 ปี (พ.ศ.2539-2544) เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนการพัฒนานุเคราะห์ ฯลฯ และเป็นแนวทางในการจัดทำแผนระยะสั้นอื่นๆ การทำแผนระยะยาวเน้นส่งเสริมให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวสู่อินโดจีน เนื่องจากมีการคมนาคมติดต่อกับภูมิภาคแถบนี้ได้สะดวก กรมอาชีวศึกษาจึงได้จัดตั้ง วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวขึ้น 2 แห่ง คือ ที่จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดอุดรธานี เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาภาค สถานศึกษาบางแห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับการพัฒนาขีดความสามารถให้เป็นศูนย์กลางฝึกอบรมวิชาชีพเฉพาะทาง ในภูมิภาคเอเชียสถานศึกษาบางแห่งได้รับการพัฒนาขีดความสามารถให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพเฉพาะทางในแถบอินโดจีนและอาเซียน นอกจากนี้แล้วยังเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงสู่อินโดจีนและประตูชายฝั่งตะวันออก โดยมีแนวทางในการส่งเสริมอุตสาหกรรมให้ขยายพื้นฐานการผลิตให้กว้างขวางและเตรียมรับความต้องการของตลาดอินโดจีนเน้นอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมขนาดย่อม ได้แก่ อุตสาหกรรมดอกไม้ประดิษฐ์ อุตสาหกรรมการตัดเย็บเสื้อผ้า (แผนพัฒนาอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 15 ปี, 2539 :19)

วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งจัดการเรียนการสอน ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ประเภทวิชาคหกรรม และประเภทวิชาศิลปกรรม ได้จัดการเรียนการสอนตามแนวนโยบายของกรมอาชีวศึกษา และแผนพัฒนาระยะยาวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในทุกสาขาวิชาชีพ โดยเฉพาะสาขาวิชาชีพคหกรรม ซึ่งโดยลักษณะธรรมชาติของการเรียนการสอนสามารถสร้างอาชีพหลากหลายให้แก่ผู้เรียนได้ เช่น อาชีพเกี่ยวกับธุรกิจอาหาร อาชีพเกี่ยวกับอุตสาหกรรม การตัดเย็บเสื้อผ้า อาชีพเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการทำของชำร่วย ของที่ระลึก และอาชีพเกี่ยวกับอุตสาหกรรมบริการต่างๆ แต่วิทยาลัยอาชีวศึกษากลับประสบปัญหาเดียวกันทั่วประเทศ คือมีผู้นิยมเรียนวิชาชีพคหกรรมน้อยลงเรื่อย ๆ อังณา ดันท์วรกุล (2539 : 20) ได้ศึกษาปัญหาของการศึกษาวิชาชีพคหกรรมศาสตร์ในปัจจุบันพบว่า “มีผู้สนใจเข้าเรียนน้อย นักเรียนลดจำนวนลงเรื่อย ๆ ทั้ง ๆ ที่วิชานี้เมื่อนำมาดำเนินงานเข้าสู่แบบธุรกิจ การจัดการ และการบริการแล้วมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ” อีกทั้งผู้ที่เรียนวิชาชีพคหกรรมส่วนใหญ่เป็นผู้มีผลการเรียนอ่อน สอบเข้าเรียนสาขาวิชาอื่นไม่ได้แล้วจึงมาเรียนวิชาชีพคหกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลการสำรวจถึงสาเหตุของการที่นักเรียนสำเร็จมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่เลือกศึกษาต่อสาขาวิชาชีพ คหกรรมศาสตร์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี พบว่า “ผู้ที่เลือกเรียนต่อสายวิชาชีพคหกรรมเป็นผู้ที่เรียนหนังสืออ่อน” (อ้างในทัศนมา ณ สงขลา. 2538 : 52) ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน นอกจากนั้นแล้ว ผู้ที่เลือกเรียนวิชาชีพคหกรรมยังได้รับอิทธิพลทางความคิดจากพ่อแม่ผู้ปกครองว่าการเรียนวิชาชีพคหกรรมหางานทำยาก โอกาสรับราชการมีน้อย

จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้มีผู้เรียนคหกรรมน้อยลง อีกทั้งคุณภาพของผู้จบการศึกษาไม่ได้มาตรฐาน สิทธิ สายหล้า (อ้างใน ורתัย จันทรสถาพร. 2535 : 163) กล่าวว่า “ผู้ที่จบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 ประเภทวิชาคหกรรม ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 แห่ง ไม่มีความสามารถและทักษะในวิชาชีพ พอที่จะไปประกอบอาชีพได้จริง” ทั้ง ๆ ที่วิชาชีพคหกรรมสามารถสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะในสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบันที่คนจำนวนมากไม่มีงานทำ วิชาชีพคหกรรมเข้ามามีบทบาท และเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียนมากขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติต่อการเรียนการสอนวิชาชีพ คหกรรม ก็คือ ต้องพัฒนาครูอาจารย์ผู้สอนโดยเฉพาะด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ซึ่งครูอาจารย์จะต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับวิชาชีพตามสาขาที่ทำการสอน อีกทั้งยังต้องพัฒนา ด้านวิธีการสอน การนำเอานวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาพัฒนาการเรียนการสอน มีกระบวนการวัดผลประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ อีกทั้งมีความรู้ความสามารถ ทักษะความชำนาญมากพอที่จะประกอบอาชีพได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 3 ด้านดังนี้ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ด้านวิธีการสอน และด้านเทคโนโลยี

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทของครู อาจารย์ที่สอนวิชาชีพจากนักวิชาการหลายท่านดังนี้

พนัส หันนากิน (2521 : 4) ได้แนะนำเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูว่า ผู้ที่จะประกอบอาชีพครูจะต้องมีความสามารถด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความรู้ความสามารถในวิชาสามัญทั่วไป
2. ความรู้ความสามารถในวิชาที่จะนำไปสอน
3. ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ

สุพัตรา มาศดิตถ์ (อ้างในบงกชพันธ์ ทองงาม. 2534 : 4) กล่าวว่า ครูที่พึงประสงค์จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดีในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ทักษะในการสอน
2. ความรู้ด้านวิชาชีพเฉพาะ
3. ความรู้ทั่วไป

เมธี ปิไลธนานนท์ (2533 : 53) ได้สรุปความสำคัญของครูอาชีวศึกษาที่สอนวิชาชีพว่า ครูอาชีวศึกษาควรได้รับการพัฒนาให้มีลักษณะดังนี้คือ

1. ความรู้ในวิชาชีพอย่างแท้จริง
2. ความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดวิชานั้น ๆ
3. ความรอบรู้ในเรื่องนั้น ๆ นอกเหนือจากวิชาชีพ

พลสัน โปธิศรีทอง (2540 : 49) ได้กล่าวถึง “ครูแบบใหม่ในสภาพสังคมยุคโลกาภิวัตน์ว่า การศึกษายุคใหม่ จะส่งผลให้ครูต้องเรียนรู้วิทยาการด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีมากขึ้น เพราะการศึกษายุคใหม่เป็นการศึกษาผ่านสื่อมากขึ้น ครูสมัยเก่าจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีให้ได้ มิฉะนั้นจะไม่สามารถทำหน้าที่ครูในสังคมยุคใหม่ได้”

จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าว ผู้วิจัยได้ประมวลเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาครูอาจารย์ว่า ครูอาจารย์ที่สอนวิชาชีพคหกรรมควรได้รับการพัฒนา 3 ด้านดังนี้

1. ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา
2. ด้านวิธีการสอน
3. ด้านเทคโนโลยี

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์ และวิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม จำนวน 149 คน โดยศึกษาความต้องการพัฒนา 3 ด้านคือ

1. ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา
2. ด้านวิธีการสอน
3. ด้านเทคโนโลยี

1.5 ขั้นตอนของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มประชากรโดยตรงคือ ครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 แห่ง จำนวน 149 คน

1.5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่

แผนกวิชาที่ทำการสอนในคณะคหกรรมศาสตร์ทั้ง 3 แผนกวิชาคือ

- 1.1. แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ
- 1.2. แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย
- 1.3. แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 3 ด้านดังนี้

- 2.1 ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา
- 2.2 ด้านวิธีการสอน
- 2.3 ด้านเทคโนโลยี

1.5.3 ขอบเขตพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตพื้นที่เฉพาะสถานศึกษาประเภทวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่เปิดสอนประเภทวิชาคหกรรมในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 แห่งเท่านั้น

1.5.4 กำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ หมายถึง ความต้องการของครู อาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ที่จะได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ และวิธีการใหม่ๆ ในด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ด้านวิธีการสอน และด้านเทคโนโลยี

1.1 ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา หมายถึง ความต้องการได้รับการพัฒนา ความรู้ ความสามารถ ทักษะความชำนาญ ในสาขาวิชาชีพเฉพาะที่ทำการสอน ได้แก่ สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย และสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป

1.2 ด้านวิธีการสอนหมายถึง ความต้องการได้รับการ พัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะความชำนาญและวิธีการใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ

1.3 ด้านเทคโนโลยีหมายถึง ความต้องการได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะความชำนาญเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ ตลอดจนการนำเอาวิธีการและนวัตกรรม

ใหม่ที่ใช้ในการพัฒนาวิชาชีพ มาพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ครูอาจารย์ หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ทำการสอนในสาขาวิชาเอกที่จบและสังกัดคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และทำการสอนในระดับ ปวช., ปวส. และ ปวท.

3. คณะศึกษาศาสตร์ หมายถึง คณะวิชาที่เปิดทำการสอนวิชาชีพศึกษาศาสตร์ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา 3 แผนกวิชา ดังนี้

3.1 แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ

3.2 แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย

3.3 แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป

3.1 แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ หมายถึง แผนกวิชาที่จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับทักษะด้านอาหารและโภชนาการ

3.2 แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย หมายถึง แผนกวิชาที่จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย

3.3 แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป หมายถึง แผนกวิชาที่จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ ผ้าและเครื่องแต่งกาย การจัดการทรัพยากรในครอบครัว ตลอดจนงานอนุรักษ์ประเพณีและศิลปประเพณีต่าง ๆ

4. วิทยาลัยอาชีวศึกษา หมายถึง วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จัดการเรียนการสอนประเภทวิชาศึกษาศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 แห่งคือ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์ และวิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม

5. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง ภาคที่ตั้งขอบเขตการศึกษา 9, 10 และ 11 ของกลุ่มสถานศึกษาที่จำแนกตาม ระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการจัดกลุ่มสถานศึกษา พ.ศ. 2533

6. นักเรียนนักศึกษา หมายถึง ผู้เรียนในระดับ ปวช. ปวส. และปวท. ในรอบเช้า รอบบ่าย สังกัดวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เรียบเรียงเนื้อหาเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษางานวิจัย โดยจัดเรียงเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยดังนี้

2.1 การพัฒนาบุคคล

2.1.1 ความหมายของการพัฒนาบุคคล

2.1.2 ความสำคัญของการพัฒนาบุคคล

2.1.3 ความจำเป็นในการพัฒนาบุคคล

2.1.4 แนวคิดในการพัฒนาบุคคลวิธีการพัฒนาบุคคล

2.1.5 วิธีการพัฒนาบุคคล

2.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์

2.2.1 ความต้องการพัฒนาด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540
2. หลักการของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540
3. โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540
4. จุดประสงค์การเรียนการสอนของสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ
5. จุดประสงค์การเรียนการสอนของสาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย
6. จุดประสงค์การเรียนการสอนของสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป

2.2.2 ความต้องการพัฒนาด้านวิธีการสอน

2.2.2.1 วิวัฒนาการของงานคหกรรมศาสตร์ในประเทศไทย

2.2.2.2 การพัฒนาหลักสูตรคหกรรมศาสตร์

- 1) ความหมายของหลักสูตร
- 2) ความคิดรวบยอดของหลักสูตร
- 3) องค์ประกอบของหลักสูตร
- 4) เป้าหมายของหลักสูตร
- 5) เนื้อหา
- 6) การประเมินผล

2.2.2.3 การเลือกวิธีการสอน

2.2.3 ความต้องการพัฒนาด้านเทคโนโลยี

1. การนำอินเทอร์เน็ตมาพัฒนาการเรียนการสอน

2. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
3. ระบบเครือข่ายท้องถิ่น LAN (Local Area Network)

2.1 การพัฒนาบุคคล

2.1.1 ความหมายของการพัฒนาบุคคล

คนเป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงสุดขององค์กร ความเจริญก้าวหน้าทั้งหลายขององค์กรเป็นผลมาจากความเพียรพยายามของคนทั้งสิ้น องค์กรใดสามารถพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพสูงสุดได้ องค์กรนั้นก็ประสบความสำเร็จในการบริหารงานได้มีนักวิชาการหลายท่านเห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรในองค์กรและได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคคล ดังนี้

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 126-127) การพัฒนาบุคคล หมายถึง การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อช่วยพัฒนาความรู้ ความสามารถ ความชำนาญของบุคลากรในหน่วยงานให้มีสมรรถภาพในการทำงานดีขึ้น บุคลากรในโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งครู ซึ่งทำหน้าที่สอน ถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ไปสู่นักเรียน เมื่อทำงานไปเป็นเวลานาน ๆ ควรได้รับการพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ ความสามารถ ตลอดจนงเทคนิคต่าง ๆ ให้มีมากขึ้นอันจะเป็นผลดีต่อการทำงานของครู

กุลชน ธนาพงศธร (2526 : 167) ซึ่งได้ให้คำนิยามไว้ว่า การพัฒนาบุคคล หมายถึง วิธีในอันที่จะเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน ทั้งในด้านการกระทำ ความสามารถ ความรู้ ความชำนาญและทัศนคติ

สมาน รังสียกฤษณ์ (2522 : 73) การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงานดีขึ้น ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน อันจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดีขึ้นหรืออีกนัยหนึ่งการพัฒนาบุคลากรเป็นขบวนการที่จะเสริมสร้างและเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และอุปนิสัย ทัศนคติ และวิธีในการทำงาน อันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงาน

นิพนธ์ ศศิธร (2520 : 398) กล่าวว่า การพัฒนาคนหรือพัฒนาความสามารถของข้าราชการไทย หมายถึง การปรับปรุงให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น จะทำให้คิดต้องรู้วัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้น ๆ ให้แน่ชัดก่อนจึงจะสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาความสามารถของข้าราชการให้ได้ผลดี

ประชุม รอดประเสริฐ (2528 : 132) การพัฒนาบุคลากร เป็นกระบวนการที่จะเสริมสร้างให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ตลอดจนทัศนคติอันจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ภิญโญ สาธร (2517 : 443) การพัฒนาบุคคลเป็นกระบวนการที่มีระเบียบแบบแผน ซึ่งมุ่งหมายที่จะพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความชำนาญเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะขององค์การหรือหน่วยงาน

จิรวัดน์ พังเนตร (2528 : 100-101) กล่าวถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) หมายถึง กระบวนการใด ๆ ที่ดำเนินไปเพื่อที่จะยกระดับความรู้ ทักษะ และความสามารถของประชากรในสังคม หรือถ้าจะกล่าวในเชิงเศรษฐศาสตร์ก็คือ การระดมและสะสมทุนมนุษย์ รวมทั้งการลงทุนที่มีประสิทธิผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจนั่นเอง ในทางการเมือง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการเตรียมประชาชนให้รู้จักเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะของประชาชนในระบบประชาธิปไตยในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จะช่วยให้ประชาชนมีชีวิตที่มั่งคั่งและสมบูรณ์ขึ้น และหลุดพ้นจากการยึดถือประเพณีที่ล้าสมัย กล่าวโดยสรุป การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ก็คือ การเปิดประตูไปสู่ภาวะความทันสมัยของสังคมนั่นเอง

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จะมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ทั้งในธุรกิจระดับย่อยไปถึงระดับโครงการใหญ่ ๆ มักจะพบว่าคนทำงานที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้นไปมีสุขภาพและภาวะโภชนาการดีขึ้นจะสามารถยกระดับรายได้ของตนเอง และเพิ่มอัตราผลผลิตของส่วนรวมได้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีผลต่อเป้าหมายทางสังคมอีกด้วย มีส่วนทำให้มีการแต่งงานช้าลง ต้องการมีครอบครัวขนาดเล็กลง และมีความเข้าใจในการวางแผนครอบครัวดีขึ้น การที่ประชากรได้รับอาหารและมีสุขภาพดีขึ้น ทำให้อัตราการตายของทารกแรกเกิดลดต่ำลง ซึ่งจะมีผลสืบเนื่องไปถึงอัตราการเจริญพันธุ์ที่จะลดตามไปด้วย อัตราการเพิ่มของประชากรที่ลดลง ช่วยทำให้จำนวนผู้ที่เข้าสู่แรงงานลดลงในอนาคต และผ่อนคลายความกดดันต่อตลาดแรงงาน เป็นต้น

โดยทั่วไปแล้ว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ต้องการที่จะแก้ปัญหาสำคัญสองประการ ประการแรกคือ การขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ ความรู้ และความสามารถพิเศษ ส่วนประการที่สองก็คือ การไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่จากพลังงานและความสามารถของแรงงานที่มีอยู่แล้วในประเทศคือยังพัฒนานั้น ประชาชนส่วนใหญ่ไม่รู้หนังสือขาดแคลนทักษะและบุคลิกวิธีเกือบทุกอย่าง ความสามารถที่จะเอาชนะธรรมชาติของคนก็มีจำกัดประสิทธิภาพของมวลชนทุกระดับจึงต่ำมาก ดังนั้นประเทศเหล่านี้จึงควรยกระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สูงขึ้น โดยการเพิ่มความสามารถในการทำงานของประชากรให้มากที่สุด รวมทั้งการจัดสรรประชากรเหล่านั้นให้ได้ทำงานที่เหมาะสมที่สุดเท่าที่จะทำได้

Jerry G Gruff (1975 : 8) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนหรือวิทยาลัย มุ่งที่การพัฒนาอาจารย์ เป็นการพัฒนาความก้าวหน้าของบุคลากรในด้านความรู้ ทักษะ การรับรู้และเทคนิคต่าง ๆ ในการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์กับนักศึกษาและเพื่อนร่วมงานและ

อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องทำงานในสถาบันนาน ไม่ค่อยมีการโยกย้ายหรือเปลี่ยนงาน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงสมรรถภาพในการทำงาน การถ่ายทอดความรู้ เพิ่มความสนใจ และความสามารถประจำตัว และเป็นการช่วยคณะครูอาจารย์ ได้มีโอกาสตื่นตัวในวิชาชีพของตน โดยเฉพาะในเรื่องการเรียนการสอน

Flippo (1971 : 7) กล่าวถึงการพัฒนาบุคลากร หมายถึง การเพิ่มทักษะด้วยการฝึกอบรม หมายถึง การจัดเตรียมการต่าง ๆ ที่ระบบโรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรในระบบโรงเรียน เริ่มตั้งแต่การเริ่มจ้างบุคลากรไว้จนกระทั่งปลดเกษียณ

Castetter (1976 : 272) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรในวงการศึกษาว่า หมายถึง การจัดเตรียมการต่าง ๆ ที่ระบบโรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรในระบบโรงเรียน เริ่มตั้งแต่การเริ่มจ้างบุคลากรไว้จนกระทั่งปลดเกษียณ

Herbert J. Chruden and Arthur W. Sherman (1968 : 10-11) การพัฒนาบุคลากรเป็น ขบวนการในการให้การศึกษาฝึกอบรมบุคลากร เพื่อให้เป็นบุคลากรที่เหมาะสมกับความต้องการขององค์กรซึ่งการพัฒนานั้น คือ การพัฒนาทางด้านทักษะ ความรู้ ทักษะ และบุคลิกภาพ และการพัฒนานั้น อาจจะเป็นผลเนื่องจากการขยายโครงการหรือการจัดองค์กรใหม่ ซึ่งอาจจะเกิดจากองค์กรนอกรูปแบบ หรือการบังเอิญอันเป็นผลมาจากการทดลองถูกผิดก็ได้

2.1.2 ความสำคัญของการพัฒนาบุคคล

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า ในการบริหารงานขององค์กรใดก็ตามทรัพยากรมนุษย์หรือบุคลากร ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้องค์กรมีความเจริญรุ่งเรืองหรือความเสื่อมโทรมได้ ถึงกับมีนักวิชาการบางคนเชื่อมั่นว่า ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญเหนือกว่าปัจจัยการบริหารอื่น ๆ ทั้งหมด ทั้งนี้เพราะมนุษย์เป็นปัจจัยประเภทพิเศษที่แตกต่างไปจากปัจจัยอื่นในแง่ที่ว่า มนุษย์เป็นปัจจัยที่มีหน้าที่ในการรวบรวมปัจจัยอื่น ๆ ทั้งหมดทั้งเงินหรืองบประมาณ วัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ และวิธีการบริหารงาน เพื่อให้เกิดสภาพทางบริหารขึ้น นอกจากนี้มนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สภาพทางบริหารนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่อีกด้วย ซึ่งถ้าหากองค์กรใดที่บุคลากรส่วนใหญ่หรือทั้งหมดเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงแล้ว องค์กรนั้นย่อมมีโอกาสที่จะบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้โดยง่าย ด้วยเหตุนี้ทุกองค์กรจึงต้องการให้บุคลากรของตนเป็นผู้ที่มีความสามารถสูง และวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของบุคลากรก็คือการพัฒนาบุคลากรนั่นเอง

ส่วนความสำคัญหรือประโยชน์ของการพัฒนาบุคลากรนั้น อาจสรุปได้อย่างน้อย 6 ประการ คือ

1) การพัฒนาบุคลากรช่วยทำให้ระบบและวิธีการปฏิบัติงานมีสมรรถภาพดียิ่งขึ้น มีการติดต่อประสานดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะการพัฒนาบุคลากรจะช่วยเร่งเร้าความสนใจในการปฏิบัติงาน

ของบุคลากรให้มีความสำนึกผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ เมื่อได้รับความรู้จากโครงการพัฒนาบุคลากรแล้ว ก็ย่อมสามารถที่จะนำเอาความรู้นั้นไปใช้ปฏิบัติงานต่อไปได้ ซึ่งจะช่วยให้สามารถแก้ไขข้อบกพร่อง และปรับปรุงวิธีการดำเนินงานของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นผลทำให้องค์การประสบความสำเร็จรุ่งเรืองในที่สุด

2) การพัฒนาบุคลากร เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยทำให้เกิดการประหยัด ลดความสิ้นเปลืองของวัสดุที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพราะเมื่อบุคคลใดได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดีแล้ว ย่อมสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีความผิดพลาดในการปฏิบัติน้อยลง ซึ่งจะมีผลทำให้องค์การสามารถลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ลงได้ด้วย

นอกจากนี้ การพัฒนาบุคลากรยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำงานล่วงเวลาได้อีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำงานล่วงเวลาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการทำงานล่าช้าหรือความไม่เข้าใจในลักษณะของงานที่ต้องทำ ทั้งนี้เนื่องจากว่า การพัฒนาบุคลากรจะช่วยทำให้บุคคลมีความเข้าใจในระบบและวิธีการทำงาน ตลอดจนลักษณะของงานที่ต้องทำเป็นอย่างดี ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น

3) การพัฒนาบุคลากรช่วยลดระยะเวลาของการเรียนรู้งานให้น้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เพิ่งเข้าทำงานใหม่หรือเข้ารับตำแหน่งใหม่ อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดความเสียหายต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการทำงานแบบลองถูกลองผิดอีกด้วย

4) การพัฒนาบุคลากรเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าหน่วยงานต่าง ๆ ในการตอบคำถามหรือให้คำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาของคนกล่าวคือ ในกรณีที่มีบุคลากรเข้าทำงานใหม่หรือเข้ารับตำแหน่งใหม่ในหน่วยงานใดก็ตาม ในระยะเริ่มแรกนั้น ย่อมจะมีความเข้าใจในลักษณะงานตามหน้าที่ใหม่ไม่มากนัก จึงมักจะต้องสอบถามหรือขอคำแนะนำจากหัวหน้าหน่วยงานนั้น หรือบุคคลอื่นใดก็ตามอยู่ตลอดเวลา ซึ่งก่อให้เกิดภาระแก่หัวหน้างานที่ต้องคอยตอบคำถามหรือให้คำแนะนำอยู่เสมอ ดังนั้น ถ้าหากจัดให้มีโครงการพัฒนาบุคลากรแก่บุคคลเหล่านั้นเสียก่อน ก็ย่อมที่จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะของงานที่ต้องปฏิบัติตั้งแต่แรกก็ย่อมที่จะไม่ต้องสอบถามบุคคลอื่นอยู่ตลอดเวลา ทำให้หัวหน้าหน่วยงานนั้นลดภาระในการตอบคำถามหรือให้คำแนะนำลงจะได้มีเวลาปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่

5) การพัฒนาบุคลากรเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นบุคลากรต่าง ๆ ให้ปฏิบัติงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ทั้งนี้ เพราะโดยทั่วไปแล้วเมื่อมีการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรก็ตาม มักจะคำนึงถึงความรู้ความสามารถที่บุคคลนั้นจะสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ได้รับการเลื่อนขั้นได้ ซึ่งผู้ที่ได้รับการพัฒนาแล้ว ย่อมมีโอกาสมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้ารับการพัฒนา

6) การพัฒนาบุคลากรยังช่วยทำให้บุคคลนั้น ๆ มีโอกาสได้รับความรู้ความคิดใหม่ ๆ ทำให้เป็นคนทันสมัย ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้

เกี่ยวกับหลักการบริหารงาน อุปกรณ์เครื่องใช้ในสำนักงาน ซึ่งมีการคิดค้นและเสนอแนะสิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ถ้าหากสามารถรู้และเข้าใจอย่างแท้จริงแล้ว ย่อมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของคนได้และในที่สุดย่อมก่อให้เกิดผลดีต่อองค์กร (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531 : 169-171)

2.1.3 ความจำเป็นในการพัฒนาบุคคล

จากความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจตลอดจนความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตร เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นบุคลากรทางการศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องมีความรู้ ความชำนาญ และทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีความคล่องตัว ต่อการทำงานตามเทคนิควิธีการสอน และการบริหารสมัยใหม่ การเตรียมกำลังคนให้พร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ดังนั้นนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

ประชุม รอดประเสริฐ (2528 : 128-129) กล่าวว่าในสภาพการณ์ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทางด้านสังคมประชากรเพิ่มขึ้นในอัตราสูง เป็นผลให้องค์กรต่าง ๆ ต้องขยายการผลิตและการให้บริการ งานที่เคยทำในรูปแบบที่ง่าย ๆ โดยเฉพาะการทำงานที่อาศัยประสบการณ์ และสามัญสำนึก ไม่อาจให้ผลสูงสุดตามเป้าหมาย ประกอบกับพฤติกรรมของกลุ่มคน (Group Behavior) ในองค์กรซึ่งเคยอยู่กันอย่างง่าย ๆ มีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกันก็เริ่มมีความคิดเห็นและความต้องการผิดแผกไปจากเดิม ต่างก็คำนึงถึงผลประโยชน์ในกลุ่มของตนเป็นสำคัญ ส่วนทางด้านเทคโนโลยีเครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องจักรกล มีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพการทำงานสูง ผู้ใช้จะต้องมีความรู้ และความเข้าใจจึงจะสามารถใช้หรือควบคุมเครื่องจักรกลต่าง ๆ ได้ประสบการณ์เหล่านี้เป็นภาพสะท้อนให้เห็นความสำคัญ และความจำเป็นจะต้องพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ทักษะ และเจตคติของตนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

ประสาร มาลากุล (2524 : 15) กล่าวว่าสาเหตุจำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลากรหรือการพัฒนาอาจารย์ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เช่น เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมต่าง ๆ และมีการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ เช่น ความคาดหวังของสังคมหรือ ความคาดหวังของเราในการผลิตนักศึกษา หรือบัณฑิต การเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดยั้งและรวดเร็ว จึงทำให้อาจารย์ส่วนหนึ่งเกิดความสับสน การขัดแย้งแต่ก็เป็นสิ่งที่ดี เพราะจะทำให้เกิดความงอดงามทางปัญญา

ความจำเป็นในการที่จะต้องมีการพัฒนาบุคลากร โดยสรุป ดังนี้

1) ประสิทธิภาพของโรงเรียน ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานย่อมจะเพิ่มขึ้นจากการที่ระบบ โรงเรียนให้โอกาสแก่เขาที่จะพัฒนาวิจัยความสามารถที่มีอยู่ในตัวของเขาแต่ละคน

2) การพัฒนาการของคณนั้น เป็นกิจกรรมตั้งแต่เกิดจนตาย การพัฒนาบุคลากรเป็นกิจกรรมที่จะต้องกระทำตั้งแต่แรกเข้าทำงาน จนถึงเวลาที่จะต้องออกจากงานไปตามวาระระบบโรงเรียนมีหน้าที่ที่จะต้องเสริมสร้างประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ทั้งเพื่อเตรียมคนไปรับหน้าที่ใหม่และปรับปรุงงานที่ทำอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งเป็นรูปคณะ และทั้งเป็นรายบุคคล และบทบาทนี้จะต้องเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ

3) จุดประสงค์ประการแรกในการพัฒนาบุคลากรนั้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพของระบบโรงเรียนให้สูงขึ้น และในกรณีเช่นนี้ก็จำเป็นที่จะต้องทำการปรับปรุงให้ผู้ปฏิบัติงานได้สามารถทำงานให้สอดคล้องกันและด้วยคุณภาพที่ได้ระดับทัดเทียมกัน

4) ระบบโรงเรียนควรจะถือว่าการพัฒนาตัวบุคคลนั้นเป็นการลงทุนรูปแบบหนึ่งที่จะได้ผลในระยะยาว นอกจากจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานแล้ว ยังเป็นการที่จะดึงดูดคนให้ปรารถนาที่จะทำงานอยู่กับระบบโรงเรียนนั้น ๆ มากขึ้น อันเป็นการสร้างความเป็นปึกแผ่นแน่นหนาให้แก่ระบบโรงเรียนนั้น โดยตรง

2.1.4 แนวคิดในการพัฒนาบุคคล

ถึงแม้ว่าจะเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในปัจจุบันนี้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นหน้าที่หรือภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งที่องค์กรทุกองค์การต้องปฏิบัติมากบ้างน้อยบ้างตามนโยบายของแต่ละองค์การ แต่ในระยะเริ่มแรกที่มีการพัฒนาบุคลากรนั้น มีแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ที่แตกต่างตรงกันข้ามกัน 2 แนวคิด คือ

1) แนวคิดแบบดั้งเดิม

เป็นแนวคิดที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิมว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งไม่จำเป็นสำหรับองค์การและมีใช่เป็นหน้าที่ที่องค์กรจะต้องจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรของตนแต่อย่างใด องค์กรมีหน้าที่ที่องค์กรจะต้องจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรของตนแต่อย่างใด องค์กรมีหน้าที่เฉพาะแต่เพียงบังคับบัญชาควบคุมให้พนักงานแต่ละคนปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งหรือตามที่ได้รับมอบหมาย ถ้าหากบุคคลใดต้องการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของตนจะต้องดิ้นรนขวนขวายกันเองโดยลำพัง นอกจากนี้แนวคิดแบบนี้ไม่เชื่อว่า การพัฒนาบุคลากรจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร คู่กับเวลาและค่าใช้จ่ายที่ต้องสูญเสียไป ในทางตรงกันข้ามแนวคิดนี้เชื่อว่าหากองค์กรสามารถได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเสียตั้งแต่แรกเข้ามาอยู่กับองค์กรบุคคลนั้นย่อมจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ทุกอย่างตลอดไป โดยไม่จำเป็นต้องเข้ารับการพัฒนาฝึกอบรมใด ๆ ดังนั้นองค์กรที่มีพื้นฐานความเชื่อเช่นนี้ จึงมุ่งเน้นที่การสรรหาและ คัดเลือกบุคลากร เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูงสุดมากกว่าที่จะดำเนินการพัฒนาบุคลากรของตน

2) แนวคิดแบบสมัยใหม่

เป็นแนวคิดที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับแนวความคิดแรก กล่าวคือ เป็นแนวคิดที่เชื่อว่าการพัฒนาบุคลากรเป็นหน้าที่ที่สำคัญ และจำเป็นที่องค์กรทุกองค์การต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอ ถึงแม้ว่าจะต้องสูญเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ แต่องค์การจะได้รับประโยชน์มากกว่า มีเหตุผลที่สนับสนุนความเชื่อเช่นนี้อยู่อย่างน้อย 2 ประการ คือ

2.1 ถึงแม้ว่าองค์การจะมีระบบการสรรหาและเลือกสรรบุคลากรที่ดีและสามารถได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเพียงใดก็ตาม แต่ก็มิได้เป็นหลักประกันได้ว่าบุคคลเหล่านั้นจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ในทันทีและตลอดไป โดยปราศจากการพัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับการเลื่อนตำแหน่งหรือโอนย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งอื่น ย่อมมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดีเสียก่อน

2.2 เนื่องจากในปัจจุบันนี้ได้มีการคิดค้นและนำเอกวิทยาการบริหารสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาและอย่างแพร่หลาย จึงเป็นความจำเป็นที่บุคคลทุกคนจะต้องปรับปรุงตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความคิดที่ทันสมัย ก้าวทันโลกอยู่เสมอถึงจะไม่เสียเปรียบหรือล้าหลังกว่าผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในองค์การที่ต้องดำเนินงานแข่งขันกับผู้อื่นย่อมมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาบุคลากรของตนให้มีความรู้ความสามารถที่สูงขึ้นอยู่เสมอเพื่อความอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้าขององค์การ

2.1.5 วิธีการพัฒนาบุคคล

ซีรยูทซ์ หล่อเลิควัดน์ และคณะ (2534 : 15) ได้แบ่งวิธีการพัฒนาบุคลากรตามลักษณะของกิจกรรมต่าง ๆ ได้ 4 ด้าน ดังนี้

- 1) กิจกรรมที่ให้ความรู้ ประสบการณ์ และปรับปรุงทัศนคติในการทำงาน ได้แก่ การฝึกอบรม การสอนงาน
- 2) กิจกรรมการบริหาร ได้แก่ การสับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่ การหมุนเวียนงาน การเตรียมตัวแทนหรือให้ทำหน้าที่ผู้ช่วย การให้รักษาการแทน การให้ความร่วมมือในขณะทำงาน การดูงาน การเพิ่มความซับซ้อน การมอบหมายงานพิเศษ และการจัดเปลี่ยนแปลงรูปองค์กร
- 3) กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่ การให้ทุนการศึกษาต่อ การส่งเสริมการศึกษาส่วนตัว (การศึกษาผู้ใหญ่/การศึกษาแบบเปิด)
- 4) กิจกรรมการแสวงหาความรู้ในหน้าที่ ได้แก่ การศึกษาจากเอกสาร การเรียนด้วยตนเอง การจัดทำมีคู่มือปฏิบัติงาน การมอบหมายให้วิจารณ์หนังสือ การจัดวารสารทางวิชาการในสาขาวิชาชีพให้อ่าน การส่งเอกสารให้สรุปงานนำเสนอ การส่งเรื่องประชุม หรือเป็นสมาชิกชมรมทางวิชาชีพ

2.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์

การเรียนการสอนวิชาชีพคหกรรมมีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างยิ่ง เพราะวิชาชีพคหกรรม สามารถสร้างอาชีพที่หลากหลายในท้องถิ่นได้ เพราะเป็นวิชาชีพที่ว่าด้วยเรื่องปัจจัยสี่อันเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพของมนุษย์ เช่นความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหาร ความรู้เกี่ยวกับการตัดเย็บเสื้อผ้า การจัดการทรัพยากรในครอบครัว นอกจากนั้นแล้ว งานคหกรรมยังมีคุณค่าต่อสังคมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งบรรพบุรุษได้ประดิษฐ์คิดค้นจากภูมิปัญญาอันชาญฉลาดถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนกลายเป็นวัฒนธรรมอันเป็นรากฐาน สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้นจะเห็นว่าบทบาทของครูคหกรรมนั้นนอกจากจะสอนให้คนมีอาชีพแล้วยังทำหน้าที่เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยอีกด้วย เมื่อบทบาทนี้เป็นของครู ครูอาจารย์ต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะและความชำนาญในวิชาชีพเฉพาะของตนเองเสียก่อนจึงจะสามารถทำหน้าที่ดังกล่าวให้สมบูรณ์

2.2.1 ความต้องการพัฒนาด้านสาขาวิชาชีพเฉพาะสาขา การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ คหกรรมสามารถจัดได้ทั้งระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ ความถนัด และความพร้อมของตนเอง อีกทั้งเป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่น สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังปรากฏชัดเจนอยู่ในจุดมุ่งหมายและหลักการของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชาคหกรรม

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540

1) เพื่อให้มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญ สำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ท้นต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2) เพื่อให้มีทักษะในงานอาชีพระดับผู้ชำนาญการเฉพาะทาง สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ และพัฒนางานอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

3) เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในงานอาชีพ รักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี

4) เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการจัดการ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา รู้จักแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาพัฒนาตนเอง พัฒนางาน

5) เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม ขยัน ซื่อสัตย์ มีวินัย มีสุขภาพกายใจสมบูรณ์แข็งแรง

6) เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงามทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงานท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยภูมิปัญญาท้องถิ่น ตระหนักในปัญหาและความสำคัญของสิ่งแวดล้อม

7) เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2. หลักการของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540

1) เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตและพัฒนาแรงงานระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาอาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

2) เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ สามารถถ่ายโอนผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ

3) เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา จัดวิธีเรียน วิธีสอน ที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

4) เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรและจัดการศึกษาเพื่อให้ตรงตามความต้องการ สอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่นนั้น ๆ

การจัดการเรียนการสอนด้านคหกรรมศาสตร์เปิดสอนหลายสาขาวิชา เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความต้องการ ดังนั้นโครงสร้างของหลักสูตรซึ่งได้กำหนดเป็นกลุ่มวิชา และกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนในหมวดวิชาพื้นฐานเพื่อให้มีความรู้ขั้นพื้นฐานจำเป็นในการดำรงชีวิตและการศึกษาต่อ หมวดวิชาชีพเฉพาะสาขา ซึ่งแบ่งออกเป็นหลายสาขาวิชา เช่น สาขาวิชาผ้า และเครื่องแต่งกาย สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป และสาขาวิชาคหกรรมธุรกิจ ในโครงสร้างของหลักสูตรจะให้ความสำคัญในหมวดวิชาชีพเฉพาะสาขามากที่สุด เพราะเป็นการให้ความรู้ในวิชาชีพเฉพาะที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำทักษะไปพัฒนาเพื่อประกอบอาชีพได้ดังปรากฏอยู่ในโครงสร้างของหลักสูตร ดังนี้

3. โครงสร้างของหลักสูตรประเภทวิชาคหกรรมระดับปวส. พุทธศักราช 2540

หมวดวิชา	สาขาวิชา		
	ผ้าและเครื่อง แต่งกาย	อาหารและ โภชนาการ	คหกรรม ศาสตร์ทั่วไป
	จำนวน หน่วยกิต	จำนวน หน่วยกิต	จำนวน หน่วยกิต
1. หมวดวิชาพื้นฐานสามัญ	18	18	18
2. หมวดวิชาอาชีพ ไม่น้อยกว่า			
2.1 วิชาพื้นฐาน	58	58	58
2.2 วิชาชีพเฉพาะ	(16)	(16)	(16)
2.3 วิชาชีพเลือก	(15)	(13)	(9)
2.4 ฝึกงาน/โครงการ/โครงการวิชาชีพ	(23)	(25)	(29)
3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า	(4) 10	(4) 10	(4) 10
รวม	86	86	86

จากโครงสร้างของหลักสูตรเราจะเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพคหกรรม มีความหลากหลายสาขา แต่ละสาขาวิชา ก็ได้กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของแต่ละวิชาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ดังปรากฏในจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ในแต่ละสาขาวิชาชีพเฉพาะดังนี้

4. จุดประสงค์การเรียนการสอนสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ

1) เพื่อให้โอกาสเรียนวิชาชีพตามความถนัด ความรู้ ความสามารถและรู้แนวทางในการประกอบสัมมาชีพ

2) เพื่อให้ทราบแนวคิดในการตลาด การจัดจำหน่าย การโฆษณา รู้ความสำคัญของการหาข้อมูลเกี่ยวกับความนิยมของประชาชน การพัฒนางานด้านอาหารและความเคลื่อนไหวของตลาดเกี่ยวกับงานอาหาร เพื่อช่วยให้การประกอบอาชีพด้านอาหารประสบผลสำเร็จ

3) เพื่อให้มีความรู้และทักษะด้านอาหาร และ โภชนาการ เพียงพอกับการประกอบอาชีพ สามารถนำความรู้และทักษะ ไปพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรและดำเนินการเป็น ธุรกิจ

4) เพื่อเสริมสร้างเจตคติและกณินทรีย์ในการทำงาน เห็นคุณค่าความสำคัญของวิชาชีพ ที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

5) เพื่อให้มีคุณลักษณะขั้น อุดม ซื่อสัตย์สุจริต ตรงต่อเวลา รับผิดชอบ และกล้าตัดสินใจในการแก้ปัญหา

5. จุดประสงค์การเรียนการสอนของสาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย

1) เพื่อให้โอกาสเรียนวิชาชีพตามความถนัด ตามความรู้ ความสามารถและรู้แนวทางในการประกอบสัมมาชีพ

2) เพื่อให้มีความรู้ ประสบการณ์และทักษะในการตัดเย็บเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) เพื่อให้มีความคิดริเริ่ม มีความรู้ในการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการพัฒนางานอาชีพและสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้

4) เพื่อเสริมสร้างเจตคติ กิจนิสัยอันพึงประสงค์ในการทำงาน เห็นคุณค่าความสำคัญของวิชาชีพที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

5) เพื่อให้มีคุณลักษณะ ขั้น อุดม ซื่อสัตย์สุจริต ตรงต่อเวลา รับผิดชอบและกล้าตัดสินใจในการแก้ปัญหา

6. จุดประสงค์การเรียนการสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป

1) เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและรู้แนวทางในการที่จะนำไปประกอบอาชีพ

2) เพื่อให้มีความรู้ ประสบการณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะในงาน คหกรรม

3) เพื่อเสริมสร้างเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการทำงาน มีความภาคภูมิใจในงานอาชีพคหกรรม

4) เพื่อให้มีคุณลักษณะที่ดี มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบและกล้าตัดสินใจในการแก้ปัญหา

5) เพื่อให้รู้จักนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาพัฒนางานคหกรรม

จากจุดประสงค์ของการเรียนการสอนแต่ละสาขาวิชานั้น เราจะเห็นว่าแต่ละสาขาวิชาชีพเน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสให้เลือกเรียนตามความถนัดของตนเอง เพื่อให้มีความรู้และแนวทางการนำไปประกอบอาชีพ ซึ่งการที่ผู้เรียนจะสามารถประกอบอาชีพได้นั้น ผู้สอนจำเป็นจะต้องพัฒนาความรู้ของตนเองในด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาให้มีความชำนาญก่อน จึงจะสอนวิชาอาชีพแก่ผู้เรียนได้ เพราะ “การจัดการวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพ จะเป็นกลไกที่สำคัญในการรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้บุคคลมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สังคมชุมชนมีความเจริญก้าวหน้าและเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง” (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2538: 177) ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องตระหนักว่า “การสอนวิชาชีพทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ผู้สอนควรจะต้องมีความรู้อย่าง

ลึกซึ้ง เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ทักษะ ความเข้าใจในอาชีพเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนที่เข้าสู่อาชีพ (อ้างในชุมพล ตามพหัตถ์. 2541 : 69)

2.2.2 ความต้องการพัฒนาด้านวิธีการสอน

1. วิวัฒนาการของงานคหกรรมศาสตร์ในประเทศไทย

การศึกษาวิชาคหกรรมศาสตร์ในประเทศไทยแต่ครั้งโบราณกาล เมื่อประเทศไทยมีการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ คุณค่าของวิชานี้ปรากฏโดยระบบวัฒนธรรมทางครอบครัว กุลสตรีไทยในสมัยโบราณจะได้รับการศึกษาวิชาการบ้านการเรือน เย็บปักถักร้อย ตามวังเจ้านายและบ้านขุนนางผู้ใหญ่ ต่อมาได้รับการปรับปรุงจัดให้มีการสอนในสถานศึกษาเป็นครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้ตั้งโรงเรียน “กุลสตรีวังหลัง” ในปี พ.ศ.2418 นับเป็นโรงเรียนแห่งแรกที่สอนวิชาคหกรรมศาสตร์

วิชาคหกรรมศาสตร์ในสมัยโบราณ เรียกว่า วิชาการเรียน หรือการช่างสตรี ในปัจจุบันคำว่า การเรือน หรือคหกรรมศาสตร์ มีความหมายตรงกับ Home Economics ซึ่งเป็นคำในภาษาอังกฤษ Economics แปลว่า ประหยัดคุ้มค่า หมายถึง วิชาที่กล่าวถึงการผลิต การแจกจ่าย และการใช้หมดเปลืองของทรัพย์ ภาษาไทยแปลว่า เศรษฐศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2502 มีการจัดสัมมนา คหกรรมศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 1 ขึ้นในประเทศไทย “คณะกรรมการได้ขอให้พระยาอนุมานราชธน คิดหาคำในภาษาไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกับ Home Economics มากที่สุด ท่านเห็นว่า คหกรรมศาสตร์ เหมาะสมที่สุด ตั้งแต่นั้นมาจึงใช้คำ คหกรรมศาสตร์ เป็นศัพท์เรียกชื่อวิชานี้ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2517. คณะกรรมการกำหนดนโยบายการศึกษา คหกรรมศาสตร์ได้เสนอคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ ให้บัญญัติเป็นศัพท์ทางราชการ คำนี้จึงปรากฏในประมวลศัพท์บัญญัติวิชาการศึกษาดังแต่นั้นมา” ผู้เรียนวิชานี้เรียกว่า นักคหกรรมศาสตร์ ตรงกับคำ Home Economics

วิชาคหกรรมศาสตร์มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์ ศิลป และสังคมศึกษา เป็นพื้นฐานในการศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ วิชานี้จึงรวมวิชาต่าง ๆ หลายสาขาวิชาเข้าไว้ด้วยกัน ได้แก่ วิชาอาหารและโภชนาการ ผ้าและเครื่องแต่งกาย บ้านและการจัดการบ้านเรือน เศรษฐศาสตร์ครอบครัว พัฒนาการเด็กและครอบครัวสัมพันธ์ ศิลปและวัฒนธรรม และ ฯลฯ วิชาเหล่านี้เมื่อนำมารวมกันแล้วจะเป็นรากฐานของปัจจัยสี่ และการจัดการกับสิ่งเหล่านั้นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บังเกิดคุณภาพของชีวิตแก่สมาชิกทุกคนในครอบครัว เป็นวิชาที่ทุกคนต้องเรียนรู้ไม่เฉพาะแต่ผู้หญิงเท่านั้น เป็นศาสตร์ในการครองเรือน คำว่า ครองเรือน มีความหมายกว้าง เป็นคำสอนมาแต่ครั้งโบราณ ให้รู้จักครองตนและร่วมกันครองคนและครองทรัพย์

วิวัฒนาการทางการศึกษาคหกรรมศาสตร์ในยุคปัจจุบัน เป็นผลต่อเนื่องมาจากการปฏิรูประบบการศึกษาเข้าสู่แบบสากลในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้โปรดให้จัดการเรียนโดยจัดเป็นโรงเรียนในปี พ.ศ. 2435 มีพระบรมราชโองการประกาศตั้งโรง

เรียนในวัดหลวงและวัดราชบูรณะทั่วพระนครและหัวเมือง มีการกำหนดแบบแผนการศึกษา เรียกว่า “โครงการศึกษา” ปีการศึกษาภาคบังคับ เปิดโอกาสให้กุลบุตรกุลธิดาให้เข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัย ได้กำหนดระดับการศึกษาเป็น ชั้นเตรียมประถมศึกษามัธยมศึกษา มีการศึกษาพิเศษเป็นการศึกษาวิชาชีพส่วนการศึกษาวิชาเฉพาะของสตรี หรือวิชาการบ้านการเรือน เย็บปักถักร้อย จัดให้มีการสอนในสถานศึกษา โดยทั่วไปจัดการสอนวิชาในในระดับประถมศึกษา เรียกว่า “วิชาการฝีมือ” ระดับมัธยมศึกษา เรียกว่า “วิชาการเรือน” จากนั้นได้มีการพัฒนาทางการศึกษาเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2475 เปลี่ยน “โครงการศึกษา” เป็น “แผนการศึกษาชาติ” เรียกว่าแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2475 ปรับปรุงให้มีการศึกษาวิชาชีพในทุกระดับการศึกษา คือ ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา หรือแบ่งเป็นขั้นต้น ขั้นกลาง และขั้นยอด เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว สามารถออกไปประกอบอาชีพได้

ปี พ.ศ. 2477 ได้จัดตั้งโรงเรียนการเรือนพระนครเป็นแห่งแรก โดยมุ่งที่จะพัฒนาสตรีให้มีความสามารถในหน้าที่จัดการบ้านเรือน และสามารถเป็นครูสอนวิชาการฝีมือ และวิชาการเรือนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา เปิดโอกาสให้สตรีที่เป็นครูในโรงเรียนหัวเมืองเข้าเรียนหลักสูตรครูการเรือน 1 ปี แล้วออกไปปฏิบัติหน้าที่เดิมตามโรงเรียนหัวเมือง และรับผู้สำเร็จมัธยมปีที่ 4 ให้เรียนหลักสูตร 4 ปี สำเร็จแล้วได้รับประกาศนียบัตรมัธยมปีที่ 8 การเรือน รุ่นแรกสำเร็จ พ.ศ. 2480

ปี พ.ศ. 2483 ตั้งโรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนการเรือนพระนคร และเปิดอบรมครูอนุบาลเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2486

ปี พ.ศ. 2489 เปิดโรงเรียนการเรือนชั้นสูงที่จังหวัดเชียงใหม่และนครราชสีมา

ปี พ.ศ. 2491 เปลี่ยนหลักสูตรอบรมครูการเรือน และอบรมครูอนุบาลเป็นหลักสูตรฝึกหัดครูการเรือน และฝึกหัดครูอนุบาล

ปี พ.ศ. 2493 ปรับหลักสูตรวิชาการเรือนอีกครั้งหนึ่งเป็นหลักสูตร 2 ปี ได้รับประกาศนียบัตรประโยคการเรือน ผู้ที่ต้องการเป็นครูให้เรียนวิชาครูอีก 1 ปี รวมเป็นหลักสูตร 3 ปี ได้รับประกาศนียบัตรประโยคครูการเรือน หรือประโยคครูอนุบาล

ปี พ.ศ. 2497 มีการขยายการศึกษาในโรงเรียนการเรือนพระนคร เป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยมศึกษาการเรือน (ซึ่งมีนักเรียนสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยมศึกษาการเรือนรุ่นแรกในปี พ.ศ. 2498)

ปี พ.ศ. 2497 ปีเดียวกันนี้ กรมอาชีวศึกษาได้ร่วมกับองค์การ USOM (United states operations Mission : องค์การบริหารวิเทศกิจแห่งสหรัฐ) ได้จัดตั้งวิทยาลัยเทคนิคขึ้น จัดสอนวิชาชีพระดับผู้ชำนาญวิชาชีพ (technician) หลายสาขาวิชาชีพ มีสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ด้วยสาขาหนึ่งรับนักเรียนปีที่ 4 ของโรงเรียนฝึกหัดครูเทเวศร์ นักเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง จากโรงเรียนการช่างสตรีพระนครได้ และนักเรียนฝึกหัดครูการเรือนจากโรงเรียนการเรือนพระนคร จัดหลักสูตรเป็น 2

แผนกคือ แผนกอาหารและโภชนาการ และแผนกผ้าและเครื่องแต่งกาย เมื่อจบหลักสูตรนี้แล้วได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ผู้ที่ประสงค์จะเป็นครู จะต้องเรียนวิชาการศึกษาอีก 1 ปี ซึ่งจะได้รับประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม (ปม.) ด้วย

ในขณะที่เดียวกันนี้กรมอาชีวศึกษาได้ปรับปรุงหลักสูตรการช่างสตรีในโรงเรียนสังกัดกรมอาชีวศึกษา ให้ศึกษาต่อในวิทยาลัยเทคนิคได้ Dr. Virginia F. Cutter เป็นที่ปรึกษาหลักสูตร ผู้ศึกษาจบหลักสูตรนี้สามารถศึกษาต่อต่างประเทศได้ นับเป็นการพัฒนาครั้งสำคัญในกรมอาชีวศึกษา

ปี พ.ศ. 2498 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้เปิดแผนกคหกรรมศาสตร์ระดับปริญญา และอนุปริญญา คหเศรษฐศาสตร์ โดยมีจุดมุ่งหมายให้สตรีไทย มีความรู้ในเรื่องการเก็บรักษาถนอมอาหารไว้ในยามขาดแคลน

ปี พ.ศ. 2499 เปิดหลักสูตร ป.กศ.คหศาสตร์ และ ป.กศ.อนุบาล ที่โรงเรียนการเรือนพระนคร

ปี พ.ศ. 2503 เปิด ป.กศ. คหเศรษฐศาสตร์ และ ป.กศ.สูง อนุบาลที่โรงเรียนการเรือนพระนคร เป็นหลักสูตรต่อจาก ป.กศ. คหศาสตร์ และ ป.กศ.อนุบาล และในปีนี้ได้เปิด ป.กศ.หลักสูตรสาขาวิชาอื่นด้วย แต่ปรับวิชาพื้นฐานโดยใช้วิชาบางวิชาแทนบางวิชา เมื่อต่อ ป.กศ.สูง คหเศรษฐศาสตร์ จะได้มีพื้นฐานที่มั่นคงอย่างเพียงพอ

ปี พ.ศ. 2517 ได้มีการปฏิรูปการศึกษาอีกครั้งหนึ่ง ผลของการวางแผนปฏิรูปการศึกษานี้ ทำให้เกิดแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 การศึกษาตามนัยแห่งแผนการศึกษานี้ เน้นว่า การศึกษาควรเป็นขบวนการต่อเนื่องกันตลอดชีวิต การจัดการศึกษาในทุกระดับจะต้องมุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา และรักการทำงาน เป็นระบบการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อสนองความจำเป็นของสังคม และเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน เป็นก้าวใหม่ในวงการศึกษาที่จะนำเด็กเข้าสู่โลกแห่งการทำงาน ด้วยการจัดหลักสูตรวิชาชีพชั้นในโรงเรียนทุกระดับการศึกษา เป็นการฝึกเด็กให้มีนิสัยรักการทำงาน และมีประสบการณ์ในการทำงานระหว่างศึกษาเล่าเรียน ได้บรรจุวิชาการงานพื้นฐานอาชีพและพื้นฐานวิชาอาชีพไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้มีหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 6 ประเภท วิชาชีพ ได้แก่ (ประเภทวิชาศิลปกรรมในสถานศึกษาสังกัดกรมศิลปากร ประเภทวิชาเกษตรกรรม คหกรรม ศิลปหัตถกรรม พณิชยกรรม และช่างอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา และกรมอาชีวศึกษา)

ปี พ.ศ. 2424 จึงมีหลักสูตรประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลายวิชาอาชีพ (วช.1/วช.2) ประเภทคหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาคหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา

ปี พ.ศ.2527 เปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาคหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา สำหรับผู้เรียนจบหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาคหกรรมได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และเปิดหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ประเภทวิชาคหกรรม สำหรับผู้เรียนจบหลักสูตรประโยค มัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีผู้สำเร็จการศึกษา ทั้ง 2 หลักสูตรนี้ สามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี, โท ในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาที่ เปิดสอนระดับปริญญาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ และเมื่อได้รับปริญญาโทแล้ว สามารถศึกษา ต่อต่างประเทศในระดับปริญญาเอกได้ (อจนา ต้นจันทรวงศ์, 2540 : 8-11)

หลังจากนั้นกรมอาชีวศึกษาได้ทำการปรับปรุงหลักสูตร คหกรรมศาสตร์หลายครั้งทั้ง ในระดับ ปวช. และระดับ ปวส. เพื่อให้เนื้อหาในหลักสูตรสอดคล้องกับความเจริญเติบโตของ เศรษฐกิจของประเทศและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่นในปี พ.ศ. 2530 ได้ยกร่าง หลักสูตรในระดับ ปวช. เรียกว่า หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 และนำมา ปรับปรุงอีกครั้งในปี พ.ศ. 2533

ส่วนในระดับ ปวส. ได้ทำการปรับปรุงใช้ชื่อว่า หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 และใช้มาจนถึงปัจจุบัน

2. การพัฒนาหลักสูตรคหกรรมศาสตร์

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ จะต้องมีจุดมุ่งหมายของการศึกษา อย่างเด่นชัดเครื่องมือที่จะนำพาการศึกษาไปสู่จุดมุ่งหมาย คือ หลักสูตรเนื่องจากหลักสูตรที่มีคุณภาพ จะเป็นตัวจกสำคัญในการชี้ชัดว่า ระบบการศึกษามีการพัฒนาเพียงใด ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากเทคโนโลยีและอื่นๆ เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เสาวพรเมืองแก้ว (2538:21-44) ได้ให้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ดังนี้

2.1 ความหมายของหลักสูตร

คนทั่วไปมักจะรู้ผลของหลักสูตร โดยพิจารณากันที่จบหลักสูตรนั้น ๆ ว่ามีความ สามารถอย่างไร มีคุณลักษณะอย่างไร นักการศึกษาหรือผู้ที่อยู่ในวงการการศึกษา ให้คำอธิบายหลักสูตรได้

คำว่า “Curriculum” มาจากภาษาละติน หมายถึง “race course” หรือสนามแข่งเพราะ ในการศึกษามีการแข่งขัน ไปสู่หลักชัย และได้รับวุฒิปัตรหรือปริญญาบัตรเป็นรางวัล

มีนักศึกษาหลายคนให้ความหมายของหลักสูตรต่าง ๆ กันดังนี้คือ

หลักสูตร หมายถึง โครงการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้

มวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน ไม่ว่าจะป็นในห้องเรียน นอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในด้านความรู้ ทักษะ และทักษะที่สำคัญแก่ชีวิต

ข้อกำหนดว่าด้วยจุดหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถทัศนคติ และพฤติกรรมที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา

กิจกรรมและประสบการณ์ที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนแต่ละระดับตามระยะเวลาที่กำหนด

ประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่โรงเรียนปรารถนา

นอกจากนี้นักการศึกษาต่างประเทศให้ความหมายของหลักสูตรต่าง ๆ กัน ต่อไปนี้ คือ Good ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ 3 ประการ คือ

1. หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบ ให้ผู้เรียนได้ศึกษา เช่นหลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรศิลปศึกษา

2. หลักสูตร คือ เค้าโครงทั่วไปของเนื้อหาหรือเรื่องเฉพาะที่จะสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็กเพื่อให้มีความรู้จนสำเร็จการเรียนในชั้นหนึ่ง ๆ จนได้รับประกาศนียบัตร เพื่อให้สามารถเข้าเรียนวิชาชีพต่อ

3. หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนได้เล่าเรียนภายใต้การแนะนำของครูในโรงเรียนและสถาบันศึกษา (หมายถึงหลักสูตรทั้งฉบับซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาวิชาส่วนหนึ่ง และกิจกรรมการเรียนการสอนอีกส่วนหนึ่ง)

หลักสูตร คือ แผนการเรียนรู้อันประกอบด้วยเป้าหมายของการเรียนรู้ และจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจง เป้าหมายและจุดประสงค์เหล่านี้จะเป็นเครื่องชี้แนวในการเลือกและจัดหา และจะบ่งถึงวิธีการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการประเมินผลด้วย

หลักสูตร คือ ระบบของการวางแผนเพื่อการสอน

หลักสูตร คือ ลำดับขั้นตอนของหน่วยเนื้อหาต่าง ๆ

หลักสูตร คือ การชี้ให้เห็นการศึกษาของผู้เรียนอย่างคร่าว เป็นการระบุให้รู้สายวิชาที่ศึกษา

เมื่อประมวลความหมายของหลักสูตรที่นักการศึกษา ๆ คนให้ไว้ พอดีจะแบ่งความหมายของหลักสูตรออกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ คือ

1. หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียนในความรับผิดชอบของสถาบันหนึ่ง

2. หลักสูตร หมายถึง แผนประสบการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนการสอน หรือก่อนการปฏิบัติจริงในโครงการใดก็ตาม ในความหมายนี้หลักสูตรแยกออกจากการสอนอย่างเด็ดขาด

2.2 ความคิดรวบยอดของหลักสูตร

ถ้าจุดประสงค์ของหลักสูตรมุ่งช่วยนักเรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักวิเคราะห์ และมีการตัดสินใจที่รับผิดชอบต่อบ้านและครอบครัวและถ้าคหกรรมศาสตร์เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือบุคคลและครอบครัวแก้ปัญหา ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความคิดซึ่งจะมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการของหลักสูตร

ความคิดรวบยอด (Concepts) ของหลักสูตร ในแนวคิดของนักการศึกษา สรุปได้ดังนี้คือ

1. หลักสูตร คือ โปรแกรมการศึกษา (Curriculum as the program of studies) เมื่อถามถึงหลักสูตรระดับใดระดับหนึ่งมักจะมีผู้ตอบโดยให้รายชื่อวิชาต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้เรียน เช่น หลักสูตรมี ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ แต่ชื่อวิชาไม่สามารถบอกถึงผลที่จะได้รับจากการเรียนวิชานั้น ๆ จึงมีผู้นิยมใช้คำว่า “โปรแกรมการศึกษา” มากกว่าคำว่า “หลักสูตร” เมื่อกล่าวถึงวิชาที่เปิดสอนในโรงเรียน

2. หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชา (Curriculum as course content) เมื่อเราอธิบายถึงหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ เรามักจะบอกถึงเนื้อหาที่เรียนในวิชาต่าง ๆ เช่น หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ มีสอนวิชาอาหารและการตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น

3. หลักสูตร คือ ประสบการณ์เรียนรู้ที่วางแผนหรือกำหนดไว้ล่วงหน้า (Curriculum as planned learning experiences)

ความคิดรวบยอดนี้ได้แพร่หลายมากในหมู่นักการศึกษา เช่น นักการศึกษาบางคนให้คำจำกัดความของหลักสูตรว่า หลักสูตรคือ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนเพื่อจะได้มีประสบการณ์ที่ดีในการเรียน

4. หลักสูตร คือ ประสบการณ์ที่อยู่ภายใต้การดูแลของโรงเรียน (Curriculum as experiences “had” under the auspices of school)

บางคนให้คำจำกัดความหมายของหลักสูตรอย่างกว้าง ๆ เหมือนกับหลักสูตรที่มองไม่เห็น หรือหลักสูตรซ่อนเร้น (invisible curriculum/hidden curriculum) เป็นหลักสูตรที่ไม่ได้วางแผนล่วงหน้า และถูกมองข้ามไป ประสบการณ์ในหลักสูตรได้มีการวางแผนเฉพาะเจาะจง เช่น มุ่งสอนให้นักเรียนอ่านออก แต่ผลจากการสอนนี้ทำให้นักเรียนบางคนเกลียดการอ่านนี้เป็นผลที่ไม่ได้เตรียมแผนไว้ล่วงหน้า ซึ่งควรวางแผนให้นักเรียนรักการอ่าน แล้วนักเรียนก็จะอ่านหนังสือออกอย่างแตกฉาน ประสบการณ์ที่นักเรียนจะใช้เป็นข้อมูลในการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของหลักสูตรที่มีการวางแผน

5. หลักสูตร คือ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังซึ่งเป็นชุดที่มีแบบแผน (Curriculum as a structured series of intended learning outcomes)

ประสบการณ์จะไม่เกิดขึ้นถ้าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ปฏิสัมพันธ์เกิดจากลักษณะของการสอน (instruction) ไม่ใช่หลักสูตร หลักสูตรเป็นแนวทางสำหรับการสอน ฉะนั้นหลักสูตรจะประกอบด้วยผลที่คาดหวังจะให้เกิดขึ้น ส่วนการวางแผนอื่น ๆ เช่น เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล เป็นส่วนของการสอน

2.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

โดยทั่วไปองค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตรจะประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ
2. เนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้
3. การประเมินผล

อย่างไรก็ตามนักการศึกษาบางคนอาจจะแยกองค์ประกอบของหลักสูตรออกเป็น

4 ส่วน คือ

1. เป้าหมาย
2. เนื้อหา
3. ประสบการณ์การเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การประเมินผล

แต่ละหลักสูตรอาจจะมีสัดส่วนของหลักสูตรหรือให้น้ำหนักของแต่ละส่วนในองค์ประกอบหลักสูตรแตกต่างกัน เช่น หลักสูตรแบบรายวิชาจะให้ความสนใจในเรื่องเป้าหมายน้อยกว่าส่วนอื่น หลักสูตรแบบแกนกลางจะเน้นเรื่องประสบการณ์ แต่ให้น้ำหนักในเรื่องเนื้อหาน้อย

นอกจากนี้ยังมีส่วนประกอบอื่น ๆ ที่น่าจะบรรจุไว้ในหลักสูตร ได้แก่

1. เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร
2. การเสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอน
3. การเสนอแนะการใช้ชื่อการเรียนการสอน

ส่วนต่าง ๆ ของหลักสูตรมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เช่น วัตถุประสงค์เฉพาะย่อมมาจากเป้าหมายอย่างกว้าง ๆ ของโรงเรียนว่ามุ่งเน้นอะไร ถ้าเป้าหมายหลักของโรงเรียนมุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญาของพลเมือง ดังนั้นการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ย่อมมีความสำคัญ จึงจำเป็นต้องมีการเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งรวมถึงการประเมินผลด้วยว่าเมื่อเรียนแล้วบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้แต่ละข้อหรือไม่ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร

2.4 เป้าหมายของหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายของหลักสูตรให้ชัดเจนเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ ก่อนกำหนดเป้าหมายของหลักสูตร นักพัฒนาหลักสูตรควรจะศึกษาหาข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบการพิจารณา คือศึกษาสภาพสังคม ความต้องการของตลาด แนวโน้มในอนาคต ศึกษาผู้เรียนในแง่ของความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ และความถนัด เพื่อจะได้จัดประสบการณ์เรียนได้เหมาะสม รวมทั้งปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการทั้งหลาย นำมาประกอบข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำหลักสูตร การศึกษาข้อมูลเหล่านี้อาจทำได้โดยการศึกษาวิจัย รวมทั้งศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่หาออกมาแล้ว เมื่อได้ข้อมูลต่าง ๆ ออกมาแล้ว ผนวกกับแนวคิดทางปรัชญาและจิตวิทยาถั่นกรองข้อมูล แล้วกำหนดเป้าหมายของหลักสูตร

อาจจะมีคำถามว่า ทำไมต้องมีเป้าหมายของหลักสูตร คำตอบก็คือเป้าหมายของหลักสูตรเป็นภาพโดยรวมของผลลัพธ์ที่จะได้จากหลักสูตร และวัตถุประสงค์เป็นผลลัพธ์ที่คาดหวังจากหลักสูตรที่มีรายละเอียดสามารถมองเห็นได้ในระยะหนึ่ง ทั้งนี้จะเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาและประสบการณ์ในหลักสูตร รวมทั้งวิธีการประเมินผล และการบริหารงานในโรงเรียน นอกจากนี้เป้าหมายของหลักสูตรจะบอกให้ผู้เรียนรู้ว่าเขาควรจะเรียนรู้อะไรและบอกให้ชุมชนได้รู้ว่าผู้เรียนต้องเกี่ยวข้องกับชุมชนอย่างไร ผู้เรียนควรจะจัดการทรัพยากรชุมชนอย่างไร

การกำหนดเป้าหมายของหลักสูตรควรให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถาบัน และเป้าหมายของครู หากเป้าหมายหลักทั้งสามนี้ไม่สอดคล้องกัน ผลที่ได้จากหลักสูตรหรือผลลัพธ์ (outcome) อาจประสบความสำเร็จเพียงเล็กน้อย หรือไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร ถ้าหากเป้าหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับเป้าหมายของสถาบันและเป้าหมายของครูแล้ว จะทำให้ผลลัพธ์ที่ได้นั้นเป็นไปตามความคาดหวังสูง

ลักษณะของเป้าหมายของหลักสูตรที่ดีควรจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของการศึกษาอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่ถูกทำนองคลองธรรม และความต้องการของผู้เรียนมุ่งเสริมสร้างค่านิยมที่ดีรวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมช่วยให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป้าหมายที่เขียนเป็นข้อความนั้นควรจะแจ่มแจ้งชัดเจนไม่คลุมเครือ และควรมีความยืดหยุ่นที่สำคัญต้องระลึกไว้ว่าเป้าหมายของหลักสูตรเป็นการคาดการณ์ในอนาคต

2.5 เนื้อหา

ในตัวเอกสารหลักสูตรนั้น เราจะรู้ว่าเนื้อหาของหลักสูตรจะเป็นรายละเอียดที่ขยายความของโครงสร้างหลักสูตร นั่นคือหลักสูตรหนึ่ง ๆ จะระบุโครงสร้างของหลักสูตรว่าประกอบด้วยกลุ่มวิชาอะไรบ้าง และในแต่ละกลุ่มมีวิชาที่ต้องเรียนกี่วิชา จำนวนกี่คาบหรือกี่หน่วยกิต เนื้อหาของหลักสูตรก็คือเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรนั้น โดยระบุคำอธิบายรายวิชาให้เป็นแนวทางแก่ผู้สอนว่า ควรจะสอนเนื้อหาอะไรให้พอดีกับจำนวนคาบหรือหน่วยกิตที่กำหนดไว้ การจัดเนื้อหาของหลักสูตรควรจะคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้

1. ความต่อเนื่องของเนื้อหาแต่ละวิชาควรมีความต่อเนื่องและสอดคล้องกัน
2. การจัดลำดับก่อนหลังของเนื้อหา เช่น เนื้อหาใดควรเรียนก่อนและเนื้อหาใดควรเรียนหลัง
3. ความเป็นไปได้ของเนื้อหา ควรจะเหมาะกับวัยของผู้เรียน และมีความยืดหยุ่นให้ผู้สอนปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
4. ความทันสมัยของเนื้อหา นักพัฒนาหลักสูตรต้องไม่ลืมว่า การจัดทำหลักสูตรนั้น ผลของหลักสูตรจะปรากฏในอนาคตไม่ใช่ปัจจุบัน ระยะเวลาานเท่าไคนั้นอยู่กับระยะเวลาของหลักสูตร เช่น หลักสูตร 6 ปี กว่าจะรู้ว่าหลักสูตรนี้ให้ผลลัพธ์เป็นอย่างไรก็คืออีก 6 ปี ข้างหน้าดังนั้นเนื้อหาที่จัดให้ผู้เรียนนั้นจะต้องเป็นเนื้อหาความรู้ที่ใช้ได้ในอนาคต แต่ต้องมีข้อมูลที่น่าไปใช้ได้ทันที

ดังได้กล่าวแล้วว่าในหลักสูตรนั้นจะมีคำอธิบายรายวิชาของแต่ละวิชาเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการเรียนการสอน ในการเขียนคำอธิบายรายวิชาควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. คำอธิบายรายวิชาควรสะท้อนให้เห็นภาพรวมของวิชานั้น ๆ
2. คำอธิบายรายวิชาควรแสดงให้เห็นประเด็นหรือความคิดรวบยอดของวิชา
3. คำอธิบายรายวิชาจะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. คำอธิบายรายวิชาจะต้องไม่กว้างหรือละเอียดเกินไป และควรเรียงลำดับก่อนหลังของประเด็นที่ควรเรียนรู้
5. ภาษาที่ใช้ง่าย ทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย

2.6 การประเมินผล

การประเมินผลเป็นการตรวจสอบว่าการดำเนินงานนั้นได้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ การประเมินผลจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องมีในหลักสูตร

การประเมินผลจะต้องยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก เพราะจุดมุ่งหมายเป็นสิ่งที่เราคาดหวังว่าผลลัพธ์จะออกมาเป็นอย่างไร เมื่อเราคำเนินการไปแล้ว เราต้องตรวจสอบย้อนกลับไปยังจุดมุ่งหมายว่าผลที่ได้ตรงตามนั้นหรือไม่อย่างไร นอกจากการประเมินผลต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายแล้วจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย ซึ่งการประเมินผลการเรียนการสอนนั้น ควรทำทั้งในระหว่างเรียนและเมื่อเรียนรายวิชานั้นจบแล้ว การประเมินตลอดระยะเวลาเรียนจะช่วยไม่ให้เกิดการเรียนการสอนออกนอกแนวทาง

การประเมินผลการเรียนที่พบในหลักสูตรโดยทั่วไปจะระบุไว้อย่างกว้าง ๆ เช่น เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนแต่จะขยายความหรือมีรายละเอียดในแผนการสอนของแต่ละวิชา

ถ้าจุดประสงค์ของหลักสูตร คือการช่วยผู้เรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักวิเคราะห์และมีการตัดสินใจรับผิดชอบต่อบ้านและครอบครัว และคหกรรมศาสตร์เกี่ยวกับการช่วย

เหลือนบุคคลและครอบครัวแก้ปัญหา กระบวนการพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

คหกรรมศาสตร์ มีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาอื่น ๆ หลายวิชา การพัฒนาหลักสูตรคหกรรมศาสตร์จำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง Knor (1986) ได้ระบุสิ่งที่ควรพิจารณาไว้เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรคหกรรมศาสตร์เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้คือ

1. ศักยภาพและปัญหาของครอบครัว เนื่องจากคหกรรมศาสตร์เกี่ยวข้องกับครอบครัว จึงจำเป็นต้องศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับครอบครัว วิเคราะห์สถานการณ์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครอบครัว

2. ผู้เรียนและการพัฒนาของผู้เรียน ผู้จัดทำหลักสูตรควรจะศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ความต้องการของผู้เรียน แรงจูงใจ และศักยภาพในการพัฒนาของมนุษย์

3. ความรู้ที่เกี่ยวกับคหกรรมศาสตร์ ในการพัฒนาหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ควรพิจารณาเนื้อหาสาระที่มีคุณค่าแก่ผู้เรียน และพึงระลึกว่ามีความรู้มากมายนานัปการที่แตกต่างกันและมีวิชาการเรียนรู้ที่แตกต่างกันที่ผู้เรียนควรจะได้เรียนรู้และใช้แก้ไขปัญหาของครอบครัว

4. สาระและการพัฒนาในการศึกษา หลักสูตรคหกรรมศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรรวมของโรงเรียน หรือเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สังคมมีความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาและภาพพจน์ของหลักสูตรว่าควรจะเป็นอย่างไร ซึ่งความคาดหวังและภาพพจน์นี้เป็นสิ่งชี้้นำในการพัฒนาหลักสูตรว่าควรจะมีเนื้อหาสาระอะไรบ้าง

การศึกษาวิจัยต่าง ๆ จะเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา ประสิทธิภาพการเรียนรู้ และการประเมินผลของหลักสูตร เช่น ถ้าการวิจัยพบว่าพฤติกรรมของครูทำให้เกิดความร่วมมือในกลุ่มนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับครู และมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนตลอดจนพฤติกรรมของสังคม ผลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลให้ผู้จัดทำหลักสูตรได้ตระหนักถึงความเป็นไปได้ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งเป็นสถานที่ที่ใช้หลักสูตร

ตัวครุคหกรรมศาสตร์เองก็เป็นปัจจัยหนึ่งของผู้จัดทำหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ควรจะระลึกถึง เพราะการนำหลักสูตรไปใช้นั้น ครุคหกรรมศาสตร์มีบทบาทที่สำคัญที่จะทำให้หลักสูตรนั้นบรรลุเป้าหมาย นั่นคือ ความพร้อมของครู ความรู้ ความสามารถของครู ความตั้งใจในการทำงาน ตลอดจนความเข้าใจในบทบาทของครู สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่ผู้จัดทำหลักสูตรคหกรรมศาสตร์จะต้องพิจารณา

คำถามที่ผู้จัดทำหลักสูตรควรถามคือ “หลักสูตรควรเป็นอย่างไร” “หลักสูตรควรครอบคลุมเนื้อหาแค่ไหน” “จะจัดการเรียนการสอนอย่างไร” และคำถามอื่น ๆ ที่จะหาคำตอบสำหรับคำถามเหล่านี้ ผู้จัดทำหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ควรจะศึกษาจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ มีดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอน เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการณ์การเรียนการสอนดี รู้จักธรรมชาติของผู้เรียน ตลอดจนความรู้ความสามารถของครูที่จะช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและสภาพการณ์การเรียนรู้ได้ดี

2. ผู้เรียน ผู้เรียนสามารถบอกได้ว่าเขาต้องการอะไร เขาสนใจอะไร เขามีศักยภาพแค่ไหน

3. ผู้ปกครองหรือบุคคลทั่วไป การพูดคุยหรือสอบถามผู้ปกครองหรือบุคคลทั่วไปจะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อ ความคาดหวังของคนในสังคม

4. ผู้บริหาร ในฐานะที่เป็นผู้กำหนดนโยบายของโรงเรียน ต้องรับผิดชอบต่อไปรณกรรมการศึกษาของโรงเรียนและชุมชนผู้บริหารมีส่วนช่วยรับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และแผนพัฒนาการศึกษาของชาติ

5. ผู้เชี่ยวชาญ ในการพัฒนาหลักสูตรควรมีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาต่าง ๆ เพราะผู้เชี่ยวชาญจะมีความสามารถและมีข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตร

ข้อมูลที่ได้จากบุคคลต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นนั้น จะช่วยให้พิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ การศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ควรจะต่อเนื่อง ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ทั้งการพัฒนาหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร

ผู้จัดทำหลักสูตรคหกรรมศาสตร์มุ่งที่จะช่วยผู้เรียนให้รู้จักคิดและปฏิบัติอย่างมีสติกับครอบครัวและกับผู้อื่นในสังคม Knorr (1986) ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการพิจารณา ปัจจัยต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ไว้ดังต่อไปนี้คือ

- ควรพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อหลักสูตรที่จะทำให้หลักสูตรควรเป็นหรือสามารถเป็นได้

- ควรคำนึงถึงความเกี่ยวข้องกันกันตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ หรือทั่วโลก ผู้จัดทำหลักสูตรต้องมองกว้าง

- การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จของหลักสูตรจะต้องครอบคลุมปัญหา และศักยภาพของครอบครัว ความต้องการของผู้เรียน สภาพการณ์การเรียนการสอน ตลอดจนความเชื่อ ค่านิยมและการปฏิบัติของครูคหกรรมศาสตร์

- ควรใช้เหตุผลในการจัดทำหลักสูตร โดยคำนึงว่าเป็นอย่างไร และควรเป็นอย่างไร เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดเป้าหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล

การกำหนดบทบาทของชายหญิงและความคาดหวังของสังคมที่มีต่อบทบาทของชายหญิงมีผลต่อทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจของคนในสังคม ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตร

คหกรรมศาสตร์ควรหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่ากิจกรรมหรือเนื้อหาที่จัดเป็นกิจกรรมหรือเนื้อหาสำหรับผู้หญิง เพราะโดยแท้จริงแล้วเนื้อหาคหกรรมศาสตร์เป็นความรู้สำหรับทุกคนทั้งหญิงและชายที่ควรจะต้องรู้เพื่อการมีชีวิตอย่างมีคุณภาพ

การใช้หลักเกณฑ์เหล่านี้เพื่อทำความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อหลักสูตร จะช่วยทำหลักสูตรที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างแท้จริงได้

3. การพัฒนาวิธีการสอน

หน้าที่สอนเป็นงานหลักของครู ครูอาจารย์ต้องมีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดีในการสอน โครงการสอน บันทึกรายการสอน ตลอดจนเอกสารสื่อการเรียนการสอน กระบวนการวัดผล และประเมินผลผู้เรียน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร

การเรียนการสอนวิชาชีพมีความแตกต่างจากการเรียนการสอนในสายสามัญ เนื่องจากความแตกต่างของผู้เรียน เนื้อหารายวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวนคาบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาชีพ ซึ่งต้องเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน สุภาพ นัตราภรณ์ (2539 : 158-159) ได้แนะนำการเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมดังนี้

1. ใช้ได้ด้วยความมั่นใจ
2. เหมาะสมกับวัตถุประสงค์เฉพาะของบทเรียน
3. สามารถนำมาแก้ไขดัดแปลงให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น ปัญหา ภาวะ และความสนใจของผู้เรียน
4. ให้โอกาสผู้เรียนมีส่วนในการวางแผนเป้าหมาย กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล
5. ให้ผู้สอนมีโอกาสดึงดูดความก้าวหน้าของผู้เรียน
6. เตรียมการสอนหรือจัดการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ความสามารถและภูมิหลังของผู้เรียน
7. สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เป็นประชาธิปไตย
8. ให้ผู้เรียนมีโอกาสดักถามวิเคราะห์ สืบค้น และมีความคิดริเริ่ม
9. เกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้เรียน และเป็นจริง
10. ส่งเสริมให้ผู้เรียนช่วยตัวเอง และมีเสรีภาพในการออกความคิดเห็น
11. ให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกัน
12. ให้ผู้เรียนมีความเพลิดเพลินในการเรียน

ผู้สอนควรฝึกใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ ตัวอย่างเช่น ผู้สอนควรนำบทความจากหนังสือพิมพ์ในส่วนที่เกี่ยวกับชีวิตครอบครัว มาให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพิ่มเติมจากเนื้อหาภาคทฤษฎี เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสถานการณ์ความเป็นจริงของชีวิตและอาจจะตามด้วยการอภิปรายและประเมินเนื้อหา ซึ่ง

Spitze ได้แนะนำให้เกิดคิดค้นเปลี่ยนวิธีการสอนจากรายการโทรทัศน์และรายการโฆษณา หรือรายการฝึกอบรม ประชุมสัมมนาต่าง ๆ จะช่วยให้การเรียนการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น

การจัดกลุ่มวิธีการสอน จัดได้ตามลักษณะการเน้นตัวผู้สอนหรือผู้เรียนดังที่ปรากฏใน The Ohio Teaching Record แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. วิธีสอนที่เน้นที่ตัวผู้สอน เช่น การสาธิต การบรรยาย การอ่านและเล่านิทาน
2. วิธีสอนที่เน้นที่ตัวผู้สอนและผู้เรียนบางคน เช่น การสัมภาษณ์ การรายงานผลการศึกษ การสอนแบบนาฏการ
3. วิธีสอนที่เน้นที่ตัวผู้สอนและผู้เรียนทั้งหมด เช่น การอภิปราย การปฏิบัติการ การศึกษารายกรณี หรือกรณีตัวอย่าง การใช้เกม
4. วิธีสอนที่เน้นตัวผู้สอนและผู้เรียนเป็นรายบุคคลเช่น การใช้บทเรียนแบบโปรแกรม การใช้ชุดการสอน

2.2.3 การนำเทคโนโลยีมาพัฒนาการเรียนการสอน

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ในระบบสังคมเศรษฐกิจ การเมือง ตลอดจนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่แบบไทย ๆ ซึ่งแต่เดิมเป็นสังคมเกษตรกรรม ดำรงชีวิตแบบเรียบง่าย ใช้กำลังแรงงานคนและสัตว์เป็นหลัก แต่เมื่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความสะดวกสบายขึ้น อันเป็นผลมาจากการนำเอานวัตกรรม (Innovation) ใหม่ ๆ หรือการประดิษฐ์คิดค้น (Invention) สิ่งใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น เป็นผลทำให้การดำรงชีวิตแบบเดิมกลายเป็นความล้าหลัง

ดังนั้นนักการศึกษาจึงต้องเตรียมคนรุ่นใหม่สำหรับสังคมยุคใหม่ที่เรียกว่า สังคมแห่งสารสนเทศนั่นคืองานของโรงเรียน งานของครู โดยเฉพาะครูที่ทำการสอนทางด้านวิชาชีพ จำเป็นจะต้องมีความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีสมัยใหม่ เนื่องจากครูที่สอนวิชาชีพจะต้องฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีในวิชาชีพนั้น ๆ ได้ การศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาฝึกทักษะจำเพาะของวิชาชีพต่าง ๆ ในสองลักษณะ คือ

1. การเตรียมนักเรียน เพื่อออกไปประกอบอาชีพจำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้สัมผัสอุปกรณ์เครื่องมือที่ต้องไปพบในท้องตลาดจริง เช่น นักเรียนทุกคนต้องพิมพ์ดีดด้วยคอมพิวเตอร์ได้เป็นต้น
2. นักการศึกษาทางอาชีวศึกษาเชื่อว่าการฝึกอบรมสามารถนำมาใช้สอนกับสาระวิชาได้ทุกวิชา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษา

นอกจากนี้แล้วยังได้มีการนำเอาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในระบบการทำงาน ใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในวงการอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม การ

สาธารณสุขหรือวงการทางการศึกษาก็ได้มีการนำเอาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้พัฒนาระบบการศึกษาอย่างกว้างขวาง เช่น การสอนด้วยระบบทางไกล การนำอินเทอร์เน็ตมาพัฒนาการเรียนการสอน การนำคอมพิวเตอร์มาพัฒนาการเรียนการสอน การนำระบบ LAN มาพัฒนาระบบงานและการเรียนการสอน นอกจากนั้นแล้วยังได้นำวิธีการใหม่ ๆ มาใช้พัฒนาระบบการทำงานและการเรียนการสอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การส่งเสริมให้ครูอาจารย์ทำงานวิจัยเพื่อจะให้เกิดความรู้ใหม่มาพัฒนาองค์กร การนำระบบ ISO 9000 มาใช้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา นำระบบการเพิ่มผลผลิตมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาชีพ เป็นต้น

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยใคร่ขอนำเสนอสาระสำคัญอันเป็นพื้นฐานความรู้ในการศึกษา งานวิจัยเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนเฉพาะ 3 เรื่อง คือ การนำอินเทอร์เน็ต มาพัฒนาการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และระบบเครือข่ายท้องถิ่น LAN เนื่องจากทั้ง 3 เรื่องเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่กำลังจะถูกนำมาใช้พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนตลอดจนนำมาพัฒนาระบบการทำงานขององค์กร

1. การนำอินเทอร์เน็ตมาพัฒนาการเรียนการสอน

การใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต มาเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนกำลังขยายตัวและนิยมกันมากขึ้น เพราะสื่อและช่องทางการสื่อสารชนิดนี้ช่วยให้ติดต่อกัน ได้กว้างขวางทั่วโลก ทั้งยังเป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสาร ขุมข่ายความรู้ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษามากมาย

ความหมายของอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ตมาจากคำว่า International Network หรือเรียกสั้น ๆ ว่า Internet เป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของโลกที่ประกอบด้วยเครือข่ายคอมพิวเตอร์ย่อย ๆ จำนวนมากต่อเชื่อมกันอยู่ทั่วโลก นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย วิศวกร ครู นิสิตนักศึกษา บรรณารักษ์ นักธุรกิจ ตลอดจนนักการเมืองก็สามารถใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานโดยการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (อีเมล) สามารถใช้สมัครและบอกรับนิเทศสารที่ส่งมาตามสายเชื่อมโยงได้ สามารถแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นซึ่งกันและกันได้ในกลุ่มข่าวสารต่าง ๆ ที่มีอยู่หลายพันกลุ่มในลักษณะกระจายข่าวได้ สามารถเข้าถึงและดึงข้อมูลข่าวสารหรือ โปรแกรมที่เป็นประโยชน์จากแหล่งของฐานข้อมูลข่าวสารที่มีกระจายอยู่ทั่วโลกได้

ประวัติความเป็นมาของอินเทอร์เน็ต

ความเป็นมา และประวัติของอินเทอร์เน็ตโดยสรุปมีดังนี้คือ ระหว่างปี ค.ศ. 1957 ซึ่งเป็นช่วงของสงครามเย็นระหว่างสหรัฐฯ กับสหภาพโซเวียต (ในขณะนั้น) กระทรวงกลาโหมของสหรัฐฯ (DoD : Department of Defense) ได้จัดตั้งหน่วยงานวิจัยทางทหารชื่ออาร์ปา (ARPA : Advanced Research Projects Agency) เพื่อคิดค้นและทำการวิจัยทางการทหารเกี่ยวกับเรื่องระบบ

เครือข่ายคอมพิวเตอร์ เนื่องจากทางสหรัฐฯ เกรงว่าถ้าเกิดสงครามนิวเคลียร์จะทำให้ระบบเครือข่าย ถูกตัดขาดโดยสิ้นเชิงต่อมาในปี ค.ศ. 1969 เครือข่ายอาร์ปาได้ถูกเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับ มหาวิทยาลัยอีก 4 แห่ง เพื่อเป็นการทดลองหลังจากนั้นกระทรวงกลาโหมของสหรัฐฯ ได้ยกเครือข่ายดังกล่าวให้เป็นสมบัติสาธารณะที่รู้จักกันในนามของอินเทอร์เน็ต ระบบอินเทอร์เน็ตได้เข้ามา ในส่วนของระบบการศึกษาประมาณปี ค.ศ. 1971 โดยในปีแรกมีมหาวิทยาลัยและหน่วยงานเข้าร่วม 15 แห่งสมาชิกระบบอินเทอร์เน็ต มีอัตราการขยายตัวสูงอย่างต่อเนื่องเป็นสองเท่าทุกปีโดยใน ค.ศ. 1995 จำนวนคอมพิวเตอร์ แม่ข่าย (host) เท่ากับ 4,852,000 เครื่องสำหรับประเทศไทยในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1994 มีคอมพิวเตอร์ แม่ข่าย รวบรวม 1,200 ตัว และมีอัตราการเติบโตของสมาชิกถึง ร้อยละ 120 ต่อปี

ด้านความสำคัญในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปของอินเทอร์เน็ต ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการส่งข้อมูลข่าวสาร และมีส่วนช่วยในการทำงานในวงวิชาชีพต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนการสอนทั่วโลกมีการตื่นตัวในเรื่องนี้

การนำอินเทอร์เน็ตมาพัฒนาการเรียนการสอน คอมพิวเตอร์เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้ก้าวเข้ามามีบทบาทต่อวงการศึกษามาก และเชื่อว่าการนำมาใช้ในการเรียนการสอนจะมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้สอน ผู้เรียน สื่อ และวิธีการเรียนรู้หลายประการ

ในด้านผู้สอน ช่วยให้ครูมีเครื่องมือพัฒนาคุณภาพบทเรียน หรือแนวคิดในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยการเรียกดูบทเรียนจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ หรือหาข้อมูลจากแหล่งความรู้ที่มีอยู่ หลากหลายทั่วโลกทั้งเนื้อหาวิชาการ คู่มือครู แบบฝึกหัด หรืออื่น ๆ ในทางกลับกัน ก็สามารถเผยแพร่แนวคิด วิธีการสอนโปรแกรมบทเรียนของตน ให้ผู้อื่นนำไปใช้งานได้ หรืออาจจะแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นกับครู นักวิชาการอื่น ๆ ก็ทำได้ไม่ยาก

ส่วนผู้เรียน สามารถติดต่อเข้าถึงการเรียนการสอนของครูต่างสถาบัน มีแหล่งค้นคว้าความรู้ ของนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ มีช่องทางการหาข้อมูล เนื้อหาสาระ งานวิจัยทุกสาขา วิชาที่ห้องสมุดในสถาบันของตนไม่มี ทั้งในรูปแบบของข้อความ ภาพนิ่ง เสียง และภาพเคลื่อนไหวได้ ซึ่งนอกจากความรู้ทั่วไปแล้วในอินเทอร์เน็ตยังมีบทเรียนสำเร็จรูปที่เปิดหาได้ โดยการเรียนรู้ลักษณะนี้เรียกว่า Self-learning instruction หรือ Asynchronous learning

การศึกษาแบบนี้ ไม่จำเป็นต้องอยู่ในสถาบันการศึกษา หรือในเวลาเรียน มีโอกาสที่จะเลือกศึกษาสิ่งที่ตนสนใจ ตามความถนัด หรือตรงตามเป้าหมายของชีวิตได้อย่างเสรี นับเป็นการพัฒนาระบบการเรียนแบบรายบุคคลที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง

นอกจากสาระที่เป็นความรู้สาขาวิชาการต่าง ๆ แล้วอินเทอร์เน็ตยังมีข้อมูลที่ให้ความบันเทิงและมีไม่น้อยที่ให้สาระความรู้ ประสบการณ์ที่นำมาใช้เพิ่มพูนความรู้ของตนเองอีกด้วย

การใช้อินเทอร์เน็ต จึงเป็นการเปิดวิถีการปรับตัวทางกระบวนการเรียนการสอนในยุคโลกาภิวัตน์เปลี่ยนบทบาทครูผู้สอนให้เป็นเพียงผู้แนะนำ (Facilitator) ควบคู่ไปกับการสอน

นักเรียน ในขณะที่นักเรียนสามารถใช้ศักยภาพของตนเองในการเรียนเชิงรุก (Proactive) มากกว่าการเรียนเชิงรับ (Reactive) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้พัฒนาด้านความคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และแสวงหาความรู้ได้อย่างยั่งยืน ต่อเนื่องตลอดชีวิต แม้จะพ้นจากการศึกษาในระบบไปแล้ว

ขณะเดียวกัน ก็ช่วยสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา เพราะสถาบันการศึกษาทุกแห่งที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ สามารถใช้ประโยชน์ที่มีอยู่มากมายได้เท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะอยู่ในเขตศูนย์กลางหรือส่วนภูมิภาค จะได้รับงบประมาณมากหรือน้อยเพียงใดก็ตาม

และยังใช้เป็นเครือข่ายเพื่อการสอนทางไกล ในลักษณะ On-line Program การเรียนลักษณะนี้เป็นการนำอินเทอร์เน็ตมาจัดการเรียนการสอนจำลองแบบเสมือนจริง ที่เรียกกันว่า Virtual Classroom โดยผู้เรียนสามารถสมัครเรียนผ่านเครือข่าย ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอน เอกสาร และการติดต่อที่อยู่ในรูปสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้เรียนจะเรียนที่ใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นที่บ้านหรือที่ทำงาน หรือเรียนในเวลาใดก็ได้เช่นกัน

สุรพล เวียงนนท์ (2540 : 23) ได้สรุปการนำอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในงานต่าง ๆ

6 ประการดังนี้

1. เพื่อติดต่อสื่อสารและเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล ความคิดเห็น
2. เพื่อการเข้าใจคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นที่อยู่ในเครือข่าย
3. เพื่อการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ
4. เพื่อการถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์
5. เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศต่าง ๆ
6. เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนและเครื่องช่วยสอน

สำหรับบทบาทในการศึกษา และกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นมี 5 ประการ คือ

1. บทบาทของผู้แนะนำแหล่งความรู้แก่ผู้เรียน โดยแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้น มากมายและกระจัดกระจายอยู่ตามที่ต่าง ๆ ทั่วโลกซึ่งผู้เรียนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

2. บทบาทสำคัญในการคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้มาซึ่งแผนการสอน โครงการ (Project) หรือกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งมีการเชื่อมโยงการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตกับการเรียนการสอนเข้าด้วยกัน

3. บทบาทของพี่เลี้ยง (Facilitator of Coach) ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองและรักที่จะค้นคว้าในสิ่งที่ตนเองสนใจ และที่สำคัญก็คือให้คำแนะนำแนวทางในการค้นคว้าด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

4. บทบาทในการออกแบบหรือพัฒนาสื่อการสอนบนเครือข่าย เพราะนอกจาก

จะทำให้ไม่ต้องเสียเวลาในการเสาะหาแหล่งความรู้หรือสื่อการศึกษาต่าง ๆ เหล่านี้มาจากแหล่งใดแล้ว ยังสามารถได้มาซึ่งสื่อที่ตรงกับความต้องการได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อการสอนบนเครือข่ายในปัจจุบันส่วนใหญ่ยังเป็นสื่อการสอนที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสอนเป็นหลัก ก็จะส่งผลให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการเรียนรู้และทำความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

5. บทบาทต่อการเป็นสิ่งเร้า (Stimulus) ให้ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องเกิดความสนใจใฝ่รู้ที่จะแสวงหาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ให้เกิดขึ้นในศาสตร์แขนงต่าง ๆ เนื่องจากคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือที่สามารถจะถ่ายโยงแนวคิดต่าง ๆ ระหว่างคนทั่วโลกได้

สรุป

อินเทอร์เน็ต นับว่าเป็นเทคโนโลยีสื่อสารที่สำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เพราะมีประโยชน์มากมายสารพัด ซึ่งจะขึ้นอยู่กับผู้ใช้ที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานต่าง ๆ ได้หลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำมาใช้กับวงการศึกษาที่เปรียบเสมือนมีห้องสมุดของโลก (World Library) ไว้ที่ทำงานหรือสถาบัน

ในขณะเดียวกัน นักศึกษาและนักเทคโนโลยีทางการศึกษาก็จะต้องเป็นผู้ที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ (New of Knowledge) ให้เกิดขึ้น เพื่อจะได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาคมโลกอันจะเป็นคุณูปการแก่มวลมนุษยชาติในอนาคตศูนย์การเรียนรู้ จะแปรเปลี่ยนจากห้องเรียนที่มีครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Center) กลับกลายมาเป็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner Center) ซึ่งผู้เรียนสามารถจะเรียนรู้ด้วยตนเอง คิดค้นคว้าแสวงหาความรู้จากคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตโดยไม่มีจำกัดเรื่องสถานที่อีกต่อไป อันเป็นมิติใหม่ของครูและการเรียนรู้ที่ได้เกิดขึ้นแล้วบนจอภาพ โดยจะมีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง และต่อเนื่องในโลกยุคปี 2000 นี้

2. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ความก้าวหน้าและพัฒนาทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้วงการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวงการธุรกิจ อุตสาหกรรมและวงการศึกษาก็ตื่นตัวในการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการศึกษานำเอาคอมพิวเตอร์มาพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่เรียกว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีขีดความสามารถและสมรรถภาพเหนือกว่าสื่อการสอนอื่น ๆ ที่เคยมีมา ด้วยความสามารถในการตอบสนองเป้าหมายของการเรียนการสอนที่มีรูปแบบซับซ้อน และรูปแบบการเรียนรู้เป็นรายบุคคล ซึ่งจะนำไปสู่ขีดความสามารถและสติปัญญาได้อย่างเต็มสมรรถนะของแต่ละบุคคล

2.1 แนวคิดคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

2.1.1 ความหมายของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (computer-Assisted Instruction :CAI) คือการนำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นสื่อการสอน ด้วยการนำเสนอเนื้อหาสาระที่ต้องการให้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และได้รับผลป้อนกลับโดยทันที

คอมพิวเตอร์ช่วยสอนประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 4 ประการ (4 I'S) ได้แก่ สารสนเทศ (Information) ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individualization) การปฏิสัมพันธ์ หรือ ได้ตอบ (Interaction) และผลป้อนกลับโดยทันที (Immediate Feedback)

สารสนเทศ หมายถึง เนื้อหาสาระที่ได้ประมวลเรียบเรียงมาอย่างมีขั้นตอนหรือมีกระบวนการ และมีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอเนื้อหาสาระอย่างชัดเจน

ความแตกต่างระหว่างบุคคล หมายถึง บทเรียนที่สร้างขึ้นต้องเป็นสื่อที่ตอบสนองความแตกต่างส่วนบุคคลให้มากที่สุด คือ มีความยืดหยุ่นมากพอที่ผู้เรียนจะมีความเป็นอิสระที่จะควบคุมเนื้อหา ลำดับการเรียนรู้การฝึกปฏิบัติ และเลือกรูปแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง

ปฏิสัมพันธ์ หมายถึงผู้เรียนมีโอกาสได้ตอบกับคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งบทเรียนซึ่งการได้อตอบนั้นต้องเป็นในลักษณะการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ

ผลป้อนกลับโดยทันที หมายถึง การทดสอบหรือประเมินความเข้าใจหรือทักษะของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แล้วให้คำตอบในฉับพลัน ซึ่งถือเป็นการเสริมแรงที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียน ข้อนี้จึงเป็นจุดเด่นสำคัญยิ่งเมื่อเทียบกับสื่ออื่น ๆ

ดังนั้นการถ่ายทอดเนื้อหาสาระต่าง ๆ โดยไม่มีส่วนประกอบดังกล่าวจะไม่จัดเป็นคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นแต่เพียงการใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อนำเสนอ (Presentation Media)

2.1.2 ความสำคัญของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ (Computer-based Learning) คือการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่บันทึกอยู่ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จากการวิจัยทางการศึกษา ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา สรุปได้ว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อการศึกษายุคใหม่ ที่ประสิทธิภาพสูงและมีข้อได้เปรียบเหนือสื่ออื่น ๆ หลายประการ

1) คุณลักษณะเด่นของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

- (1) นำเสนอเนื้อหาได้รวดเร็ว หลากหลายรูปแบบ เช่น ตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟ กราฟิก แผนภูมิ วิดิทัศน์
- (2) มีเสียงประกอบได้ทุกลักษณะ เช่น เสียงพูด เสียงดนตรี เสียงที่สื่อความหมายจากภาพ

(3) สามารถควบคุมสื่อเสียง สื่อภาพ และกล้องถ่ายภาพที่นำมาประกอบพัฒนาเป็นสื่อขั้นสูง Hyper-media Multi-media

(4) มีคำสั่งควบคุมการนำเสนอ

(5) สามารถสร้างบรรยากาศความเป็นจริงเหมือน (Virtual Reality) คือการใช้คอมพิวเตอร์จำลองภาพและประสบการณ์ที่ไม่สามารถเผชิญได้ในภาวะปกติด้วยการสร้างบรรยากาศในรูปแบบสามมิติ คือ มีความกว้าง ความยาวและความลึก โดยกระทบประสาทสัมผัสทำให้รู้สึกเหมือนว่าอยู่ในเหตุการณ์นั้นจริง ๆ

2) ข้อดีในการเรียนกับคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

(1) ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนอย่างเต็มที่

(2) ผู้เรียน เลือกบทเรียนและวิธีการเรียนได้หลายรูปแบบ

(3) ผู้เรียน สามารถเปลี่ยนแปลงบทเรียนได้ตามความต้องการ

(4) ผู้เรียน เลือกเวลาเรียน สถานที่เรียนได้ตามความพอใจ

(5) ผู้เรียน เรียนซ้ำหลาย ๆ ครั้ง ได้โดยคงเส้นคงวา ผู้เรียน มีความเป็นอิสระ

และความเป็นส่วนตัวในการเรียน

3) ประโยชน์คอมพิวเตอร์ช่วยสอน

จากคุณลักษณะเด่นและข้อดีดังกล่าวคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จึงมีประโยชน์อย่างยิ่งในการเรียนการสอน คือช่วยกระตุ้นความสนใจ สร้างความเพลิดเพลินการเสริมแรง และตอบสนองความแตกต่างบุคคลช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงขึ้น มีความคงทนและพึงพอใจทำให้เป็นไปตามแนวคิดการเรียนในปัจจุบันที่ว่า “การเรียนรู้เป็นเรื่องสนุก (Learning is Fun)”

2.1.3 ความเป็นมาคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

แนวคิดการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์เกิดขึ้นตั้งแต่ ค.ศ. 1920 โดยนักจิตวิทยาชื่อ จิน นีย์ เพรสซี่ จากจุดประสงค์การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถประเมินความรู้ความเข้าใจของตนเองได้ทันที ค.ศ. 1958 (พ.ศ. 2501) จอห์น เคมีนี ได้พัฒนาภาษาคอมพิวเตอร์ที่ง่ายต่อการสื่อสารทำความเข้าใจขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งนำไปสู่การใช้ในการเรียนการสอนและในราวต้นปี ค.ศ. 1960 (พ.ศ. 2503) แพทริก ซัพเฟส แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ได้พัฒนาคอมพิวเตอร์เพื่อใช้สำหรับฝึกฝนทักษะทางภาษาและคณิตศาสตร์ ให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา อันเป็นผลงานสำคัญที่บ่งชี้ทิศทางการใช้คอมพิวเตอร์ในสมัยนั้น ขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยฮิลลินอยส์ ได้นำคอมพิวเตอร์ไปใช้จัดการสอนแบบเต็มรูปแบบบนคอมพิวเตอร์ ในโครงการ เพลโต (Plato) ซึ่งใช้กันเกือบทุกวิชาและทุกระดับชั้น ส่งผลให้แนวคิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นที่รู้จักกันทั่วไป

ในช่วงอดีตที่ผ่านมาตั้งแต่ พ.ศ. 1960-1980 (พ.ศ. 2503-2523) การพัฒนาคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไม่ค่อยก้าวหน้าเท่าที่ควร เนื่องจากเครื่องมืออุปกรณ์มีราคาแพง การใช้โปรแกรมต่าง ๆ ยุ่งยากซับซ้อน บทเรียนไม่มีประสิทธิภาพไม่น่าสนใจ ครูผู้สอนก็ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอ ในปลายปี ค.ศ. 1980 (พ.ศ. 2523) ปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขในระดับหนึ่ง คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปอย่างมาก ทำให้ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น จนมาถึงช่วง ค.ศ. 1990

(พ.ศ. 2533) เทคโนโลยีเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง และรวดเร็ว เป็นผลให้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนพัฒนาศักยภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ โปรแกรม บทเรียนทั้งหลายได้ถูกสร้างขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ให้เลือกใช้อย่างมากมาย มีการรวมสื่อหลายรูปแบบ หรือมัลติมีเดีย การเรียนการสอนแบบเชื่อมต่อตรง (On-line) ผู้เรียนสามารถใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่าย (CAI On the Web) โดยเฉพาะอย่างยิ่งบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อไปได้ทั่วโลก ปัจจุบันการใช้คอมพิวเตอร์จึงเป็นไปอย่างกว้างขวางทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย สถาบันการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ประถมศึกษา อุดมศึกษา มีการใช้นำคอมพิวเตอร์ไปช่วยสอนทั้งสิ้น และแนวโน้มในอนาคตก็คาดว่าคอมพิวเตอร์จะมีบทบาทมากขึ้นเป็นลำดับ จนคาดว่าจะกลายเป็นสื่อการสอนสามัญ คือ มีการใช้กันแบบปกติในที่สุด

2.2 ประเภทและรูปแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

2.2.1 ระบบการสอนโดยโครงสร้างสันทอ (Stand Approach Instruction : SAI)

เป็นระบบการสอนที่มีโครงสร้างของหลักสูตรเป็นระบบเครือข่ายกับวัตถุประสงค์และกลุ่มของวัตถุประสงค์ ผู้เรียนจะต้องทำกิจกรรมในการเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ แต่ละกลุ่มจากพื้นฐานไปสู่กลุ่มสูงขึ้นไปในลำดับ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบ SAI มี 7 ลักษณะ คือ

1) การสอนเสริม หรือแบบบทเรียนสอน (Tutorial Instruction) เป็นโปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูปที่ประกอบด้วย

(1) นำเสนอเนื้อหาเป็นส่วนย่อย

(2) ทดสอบความรู้ความเข้าใจ ตอบคำถาม

(3) ให้ข้อมูลป้อนกลับ คือวิเคราะห์คำตอบ กระทำถูกต้อง จะนำเข้าสู่เนื้อหาใหม่ กระทำผิดจะย้อนกลับไปทบทวนเนื้อหาเดิมกระทั่งทดสอบผ่าน

2) การฝึกหัด (Drills and Practice) เป็นการเสนอคำถามด้วยวิธีการและรูปแบบต่าง ๆ ตามลำดับขั้นของเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนฝึกฝนจนกระทำได้ตามวัตถุประสงค์ หลังจากทำครบถ้วนแล้วจะสรุปผลคะแนนและประเมินผล

3) สถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นโปรแกรมบทเรียนสถานการณ์จำลองที่ใกล้เคียง ประสบการณ์จริงเพื่อการเรียนรู้ ขั้นตอน องค์ประกอบ การควมสถานการณ์รวมทั้งฝึกทักษะปฏิบัติ เพื่อเพิ่มพูนความชำนาญ หรือ คล่องแคล่ว อาจจะมีการนำเกมเข้ามาร่วมให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน (Simulation Game) หรือรวมทั้งการสาธิต (Demonstration)

4) เกมการสอน (Instruction Games) เป็นโปรแกรมบทเรียนที่ใช้เกมเป็นสื่อในการเรียนรู้เนื้อหา เพื่อสร้างบรรยากาศที่ท้าทายและความสนุกสนาน โดยการแข่งขันตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5) การค้นพบ (Discovery) เป็นโปรแกรมบทเรียนที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากประสบการณ์ตนเองมากที่สุด ด้วยการเสนอปัญหาให้แก้ไข โดยคอมพิวเตอร์จะให้ข้อมูลที่ช่วยในการค้นพบ กระทั่งได้ข้อสรุปที่ดีที่สุด

6) การแก้ปัญหา (Problem-Solving) เป็นโปรแกรมบทเรียน ฝึกการคิดการตัดสินใจ โดยกำหนดเกณฑ์ให้ แล้วผู้เรียนไปพิจารณาตามเกณฑ์นั้น โปรแกรมเพื่อการแก้ปัญหา แบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ โปรแกรมที่ทำงานขึ้นมาเอง กับโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อช่วยในการแก้ปัญหา

7) การทดสอบ (Test) เป็นโปรแกรมเพื่อการทดสอบใช้ในการวัดความรู้ผู้เรียน ปรับปรุงคุณภาพแบบทดสอบ หรือการทดสอบแบบมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคอมพิวเตอร์และ ผู้เรียน

2.2.2 ระบบการสอนโดยควบคุมผล (Optimized Instruction : OPI) เป็นระบบที่กำหนดค่าวัตถุประสงค์แต่ละข้อให้มีค่าเชิงปริมาณ พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนที่บรรลุวัตถุประสงค์ทุกครั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์จะรวบรวม จำนวนร่วม ประเมินค่า และกำหนดกิจกรรมการเรียนต่อไปทันที ขั้นตอนการเรียนแต่ละคนจะแตกต่างกันไปตามการคำนวณ จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และเหมาะสมกับเอกลักษณ์ด้านอัตราเวลา เนื้อหา และลำดับ ก่อนหลังของวัตถุประสงค์ในการเรียน

2.2.3 ระบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยฐานระบบความรู้ (Intelligent Computer Assisted : ICAC) เป็นการจัดโปรแกรมการสอนโดยประยุกต์ทฤษฎีความคิดการรับรู้ (Cognitive theory) โดยโปรแกรมเสนอเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับโครงสร้างของระบบความรู้ (Knowledge Structure) โปรแกรมนี้ให้อิสระด้านอัตราการเรียน เนื้อหาลำดับการเรียนและจรดการเรียนได้อย่างกว้างขวาง

2.3 องค์ประกอบระบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

2.3.1 ฮาร์ดแวร์ ได้แก่คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ประกอบ

2.3.2 ซอฟต์แวร์ ได้แก่โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่จะควบคุมคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ทำงานตามวัตถุประสงค์

2.3.3 บุคลากร คือผู้กำหนดแผนการสอน เนื้อหา จัดทำบทเรียน กำกับดูแลและอำนวยความสะดวก

2.3.4 เนื้อหา คือข้อมูลข่าวสารและตัวชิ้นงานซึ่งเก็บไว้ในแผ่นสำรองข้อมูลหรือดิสก์สารสนเทศมาจากแหล่งต่าง ๆ โดยการเชื่อมโยงหลายมิติ (Hyperlink)

2.3.5 ระเบียบวิธีการ คือการจัดระบบการเรียนการสอน เพื่อรองรับการนำคอมพิวเตอร์ ช่วยสอนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.4 การประยุกต์คอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการเรียนการสอน

2.4.1 แนวทางการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการเรียนการสอน

คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนทั้งในระบบโรงเรียน

นอกระบบโรงเรียน และการศึกษาทางไกล ในลักษณะต่าง ๆ คือ

- 1) การเรียนรายบุคคลตามหลักสูตรปกติ
- 2) การเรียนรายบุคคลเพื่อเสริมหรือทบทวนการเรียนปกติตามอัธยาศัย
- 3) การเรียนรายบุคคลเพิ่มเติมตามความสนใจ

2.4.2 กรณีที่ควรใช้ คอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการเรียนการสอน

- 1) ใช้เพื่อการแก้ปัญหาขาดแคลนผู้สอน ไม่มีเวลาเพียงพอผู้เรียนมีภูมิหลังแตกต่างกัน
- 2) ใช้กับการเรียนรู้ที่เสี่ยงอันตราย เช่น การทดลองทางเคมี
- 3) ใช้กับการเรียนรู้ที่เสียค่าใช้จ่ายสูง เช่น การฝึกหัดขับเครื่องบิน การซ่อมแซมเครื่องจักรกล
- 4) ใช้กับการเรียนรู้ที่ยากต่อการสัมผัสกับเหตุการณ์จริง เช่น ศึกษาเรื่องราวในอวกาศ พฤติกรรมทางสังคม

บทบาทของผู้เรียนและผู้สอนจะเปลี่ยนแปลงไปเมื่อนำคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน จากเดิมผู้เรียนจะต้องเรียนเนื้อหาสาระต่าง ๆ ตามที่ครูถ่ายทอดและกำหนดให้ไปตามลำดับเนื้อหาที่ครูเป็นผู้วางแนวทาง แต่เมื่อนำคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเข้ามาใช้ประกอบการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นการใช้ในเวลาเรียนปกติหรือเป็นการเสริมบทเรียน ผู้เรียนจะสามารถเลือกเรียนเนื้อหาที่ตนสนใจตามความถนัดและความสามารถของตนเอง ผู้เรียนสามารถเรียนช้าอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคลซึ่งบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และครูจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้คอยแนะนำและให้ความช่วยเหลือ

3. ระบบเครือข่ายท้องถิ่น หรือ LAN (Local Area Network)

เป็นกลุ่มอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่นำมาพ่วงต่อกัน โดยใช้อุปกรณ์สื่อสารแบบใดแบบหนึ่งเป็นตัวการอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เหล่านี้อาจเป็นเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ เครื่องพิมพ์ เครื่องปลายทาง หรืออุปกรณ์ที่มีความสามารถในการประมวลแบบอื่นใด ระบบเครือข่ายท้องถิ่นครอบคลุมบริเวณที่อยู่ไม่ห่างไกลกันนัก เช่น ในอาคารเดียวกันในหน่วยงานเดียวกัน หรือในท้องถิ่นเดียวกัน

ความก้าวหน้าด้านไมโครคอมพิวเตอร์ที่ผ่านมามีได้นำไปสู่การผลิตเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก หรือคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลเป็นที่นิยมมากขึ้น คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลในระยะแรก ๆ นั้น ผู้ใช้จะใช้ในการทำงานหรือทำโปรแกรมคนเดียว ซึ่งมีความจำกัดในการใช้งานอยู่มาก ทั้งในเรื่องขนาดของโปรแกรมและข้อจำกัดในความจุของหน่วยความจำ

ระบบเครือข่ายท้องถิ่นจัดขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ส่งข้อมูลแลกเปลี่ยนระหว่างกันและใช้ทรัพยากรของระบบร่วมกัน การส่งข้อมูลถึงกันผ่านระบบเครือข่ายท้องถิ่นนั้น สามารถกระทำได้

รวดเร็วมก และสะดวกกว่าการส่งข้อมูลโดยวิธีอื่น ๆ การใช้ทรัพยากรคอมพิวเตอร์ร่วมกันเป็นเหตุผลสำคัญอย่างหนึ่งในการใช้ระบบเครือข่ายท้องถิ่น และการที่ระบบเครือข่ายท้องถิ่นเอื้ออำนวยให้ผู้ใช้งานแบ่งปันใช้ข้อมูลรวมกันได้ ทั้งความสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ อาจควบคุมระบบได้จากส่วนกลาง หรือที่เรียกว่าเป็น การควบคุมแบบรวมสู่ศูนย์ (Centralized Control)

การประยุกต์ใช้ระบบเครือข่ายท้องถิ่นในงานการศึกษา ปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้นำระบบเครือข่ายท้องถิ่นไปใช้ในงานด้านการศึกษาอย่างกว้างขวางในงานหลาย ๆ ด้าน เช่น

ด้านบริหารเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เป็นการใช้ระบบเครือข่ายท้องถิ่นในงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เช่น ใช้ในการลงทะเบียนวิชาเรียน งานข้อมูลนักศึกษา งานข้อมูลอาจารย์ งานทะเบียนพัสดุ งานสารบรรณ ฯลฯ

ด้านการเรียนการสอน เป็นการใช้ระบบเครือข่ายท้องถิ่นควบคุมเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ในชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาสามารถเรียนซอฟต์แวร์จากเครื่องแม่ข่ายมาใช้ได้ ซอฟต์แวร์เหล่านี้ได้แก่โปรแกรมบทเรียนต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นเป็นพิเศษเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง

ด้านห้องสมุด เป็นการใช้ระบบเครือข่ายท้องถิ่นบันทึกรายละเอียดของหนังสือและวัสดุที่มีในห้องสมุด เพื่อให้ผู้ใช้บริการห้องสมุดค้นหาวัสดุที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว

ด้านวิจัย สถาบันอุดมศึกษาบางแห่ง ใช้ระบบเครือข่ายท้องถิ่นสำหรับการวิจัยและงานทดลองในห้องปฏิบัติการ เพื่อให้นักวิจัยสามารถบันทึกข้อมูลการทดลองจากอุปกรณ์และเครื่องมือการทดลองได้ทันที และสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการคำนวณ ทำรายงานและจัดทำภาพกราฟิกต่าง ๆ เพื่อนำเสนอผลลัพท์งานวิจัย

นอกจากการประยุกต์ในงานด้านการศึกษา ยังมีการประยุกต์ใช้ในด้านสำนักงาน อัดโนมิตีต่าง ๆ ได้นำไมโครคอมพิวเตอร์มาใช้นานแล้ว เพื่อช่วยในการพิมพ์เอกสาร การทำบัญชี การบันทึกรายการลูกค้า การค้นหาข้อมูล การคำนวณ ฯลฯ และการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในงานออกแบบซึ่งในปัจจุบันบริษัทอุตสาหกรรมได้นำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการออกแบบผลิตภัณฑ์มากขึ้น

สรุป

การจัดการศึกษาในอนาคตจะมีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้น เพราะการเรียนรู้ในโลกแห่งข้อมูลข่าวสารเป็นการเรียนรู้โดยผ่านสื่อมากขึ้น ผู้เรียนสามารถเลือกการเรียนรู้อันหลากหลายรูปแบบ การเรียนการสอนวิชาชีพหกรรมมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยสอนงานอาชีพ โดยผ่านกระบวนการสอนที่เรียกว่า การสอนระบบทางไกล เป็นการสอนนอกระบบโรงเรียน ซึ่งจะทำได้สามารถตอบสนองความต้องการด้านอาชีพแก่ผู้เรียนได้ครอบคลุมทั่วถึง นอกจากนั้นแล้วเทคโนโลยีสมัยใหม่ยังเข้ามามีบทบาทในการพัฒนา

ความรู้ของครูอาจารย์ เช่น การนำคอมพิวเตอร์มาผลิตสื่อการเรียนการสอน การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต นอกนั้นแล้วเทคโนโลยีสมัยใหม่ยังเข้ามามีบทบาทในการนำมาบริหารจัดการในสถานศึกษา ดังนั้น ครูอาจารย์จึงต้องพัฒนาความรู้ของตนเองให้สามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ให้ได้ จึงจะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้ดำรงอยู่ในโลกยุคข้อมูลข่าวสารได้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

- 3.1 ประชากร
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
  - 3.2.1 การสร้างเครื่องมือ
  - 3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มประชากรโดยตรงคือ ครู อาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 แห่ง จำนวน 149 คน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรของครูอาจารย์คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนครู อาจารย์
1	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา	28
2	วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี	25
3	วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	24
4	วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น	19
5	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย	17
6	วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด	15
7	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์	11
8	วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม	10
	รวม	149

ที่มา : แผนพัฒนาอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 2539

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหารายวิชา ตลอดจนเรื่องราวความเคลื่อนไหวของตลาดแรงงานทางด้านคหกรรม เพื่อสอบถามความต้องการพัฒนาครู อาจารย์คณะกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามจากทฤษฎี หลักการ เอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหารายวิชาในแต่ละสาขา เรื่องราวความเคลื่อนไหวของตลาดแรงงาน ด้าน คหกรรม ตลอดจนความสนใจของบุคลากร และศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาพัฒนาการเรียนการสอนวิชาชีพคหกรรม แล้วนำมาสรุปเฉพาะประเด็นที่น่าสนใจ ตั้งเป็นข้อคำถามให้สอดคล้องตามกรอบแนวคิดของการพัฒนาครูอาจารย์คณะกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดที่สรุปมาจากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน เช่น พันธ์ หันหาคิน สุพัตรา มาศคิดต์ เมธิ ปิรันธนานนท์ และพลสัน โพธิ์ศรีทอง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 5 ตัวเลือก

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาครู อาจารย์คณะกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบบสอบถามมีลักษณะแบบเลือกตอบ จำนวน 57 ข้อ และคำถามปลายเปิด 5 ข้อ โดยจำแนกดังนี้

1. ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาจำนวน 34 ข้อ และคำถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ จำแนกตามแผนกวิชาดังนี้

1.1 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาของครู อาจารย์ แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ จำนวน 12 ข้อ และคำถามปลายเปิด 1 ข้อ

1.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาของครู อาจารย์ แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 11 ข้อ และคำถามปลายเปิด 1 ข้อ

1.3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาของครูอาจารย์ แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป จำนวน 11 ข้อ และคำถามปลายเปิด 1 ข้อ

2. ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิธีการสอนของครูอาจารย์ทุกแผนกวิชา จำนวน 11 ข้อ และคำถามปลายเปิด 1 ข้อ

3. ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านเทคโนโลยี ของครูอาจารย์ทุกแผนกวิชา จำนวน 12 ข้อและคำถามปลายเปิด 1 ข้อ

รวมแบบสอบถามในตอนที่ 2 จำนวน 57 ข้อ และคำถามปลายเปิดจำนวน 5 ข้อ

การกำหนดน้ำหนักของมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา มากที่สุด

4 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา มาก

3 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา ปานกลาง

2 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา น้อย

1 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา น้อยที่สุด

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่ออาจารย์ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข

1.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของภาษา ดังรายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นางจินตนา เสรีภาพ	ผู้อำนวยการกองวิชาลัยอาชีวศึกษา
2. ดร.ศิริพรรณ ชุมนุม	ผู้อำนวยการการกองแผนงานกรมอาชีวศึกษา
3. รศ.ดร.บุรีรักษ์ จงกลณี	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. นางอำนวยการ ศรีสุวรรณ	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีวศึกษา 4 ประเภทวิชาคหกรรม
5. ดร.ไชยพันธ์ แสงเมฆา	ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคชลบุรี
6. นายประยุทธ ชูสอน	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.3 นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ มาปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น

ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้จริงกับครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ทำการตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครู อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในกลุ่มภาคกลาง ซึ่งมีได้เป็นกลุ่มประชากร จำนวน 60 คน ดังนี้

- 1) วิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 12 ฉบับ
- 2) วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา จำนวน 12 ฉบับ
- 3) วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี จำนวน 12 ฉบับ
- 4) วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี จำนวน 12 ฉบับ
- 5) วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ จำนวน 12 ฉบับ

2.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) หาค่าความเชื่อมั่นวิธี “สัมประสิทธิ์ อัลฟ่า ตามวิธีการของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95 และ เมื่อแยกวิเคราะห์แต่ละด้านปรากฏว่าด้านวิชาชีพเฉพาะสาขามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 ด้านวิธีการสอนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 และด้านเทคโนโลยีมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. บันทึกลงเสนอขออนุญาตให้งานบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้อนุญาตและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลจากครูอาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 8 แห่ง

2. นำเสนอหนังสือต่อกรมอาชีวศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

3. นำหนังสือที่ผ่านการเห็นชอบแล้วเสนอต่อกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 8 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ครูอาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ที่ได้กำหนดไว้เป็นกลุ่มประชากรกรอกแบบสอบถาม

4. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังวิทยาลัยอาชีวศึกษาต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ โดยการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มประชากรนั้น ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 149 ฉบับ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ครูอาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ ที่กำหนดไว้ในกลุ่มประชากรกรอกแบบสอบถาม และขอให้ส่งแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยภายในเวลา 20 วัน นับจากวันที่ได้รับแบบสอบถาม และบางสถานศึกษาผู้วิจัยได้ไปขอรับด้วยตนเอง

5. ผู้วิจัยได้ติดตามรวบรวมแบบสอบถามและได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมา 144 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97 ตามรายละเอียดในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

ลำดับที่	ชื่อสถานที่	จำนวนแบบสอบถาม		
		ส่งไป	ได้รับกลับคืน	ร้อยละ
1	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา	28	26	93
2	วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดร	25	25	100
3	วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	24	24	100
4	วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น	19	19	100
5	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย	17	17	100
6	วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด	15	12	80
7	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์	11	11	100
8	วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม	10	10	100
	รวม	149	144	97

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.4.1 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมแล้วมาตรวจให้คะแนนแบบสอบถาม ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.4.2 นำแบบสอบถามที่ให้คะแนนแล้วมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะกรรมการ ศาสตราจารย์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

เกณฑ์การแปลค่าวิเคราะห์ทางสถิติ ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา น้อยที่สุด

3.4.3 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้วิเคราะห์ให้เห็นความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ในภาพรวมทุกด้าน รายด้านและรายข้อ ดังนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ทุกแผนกวิชา ในภาพรวมทุกด้าน รายด้าน และรายข้อ โดยอภิปรายในรูปของตาราง
2. วิเคราะห์ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แต่ละแผนกวิชา ในภาพรวมทุกด้าน รายด้าน และรายข้อ โดยอภิปรายในรูปของตาราง

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติดังนี้

1. ค่าความถี่ และ ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ยของประชากร(μ)และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะกรรมการ ศาสตราจารย์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ด้านคือ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ด้านวิธีการสอน และด้านเทคโนโลยี ในการนำเสนอผลการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลให้เห็นความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ทุกแผนกวิชาในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ นอกจากนั้นแล้วยังวิเคราะห์ข้อมูลให้เห็นความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แต่ละแผนกวิชา ในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ ตามลำดับ โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะกรรมการศาสตราจารย์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมทุกด้าน รายด้าน และรายข้อ ดังนี้

2.1 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะกรรมการศาสตราจารย์ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา

2.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะกรรมการศาสตราจารย์ ด้านวิธีการสอน

2.3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะกรรมการศาสตราจารย์ ด้านเทคโนโลยี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะกรรมการศาสตราจารย์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจำแนกตามแผนกวิชาในภาพรวมทุกด้าน รายด้าน และรายข้อ ดังนี้

3.1 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ

3.1.1 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ในภาพรวมทุกด้าน

3.1.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา

3.1.3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิธีการสอน

3.1.4 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านเทคโนโลยี

3.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย

3.2.1 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ในภาพรวมทุกด้าน

3.2.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา

3.2.3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิธีการสอน

3.2.4 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านเทคโนโลยี

3.3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป

3.3.1 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ในภาพรวมทุกด้าน

3.3.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา

3.3.3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิธีการสอน

3.3.4 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านเทคโนโลยี

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้
 ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนา มากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนา มาก
 ค่าเฉลี่ย 2.50-4.49 หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนา ปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนา น้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนา น้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้านเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ระยะเวลาของการปฏิบัติงาน และสังกัดแผนกวิชาของครูอาจารย์ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	N = 144	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 เพศชาย	8	5.60
1.2 เพศหญิง	136	94.40
รวม	144	
2. วุฒิการศึกษา		
6.3 ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	2.10
6.3 ปริญญาตรี	131	91.0
2.3 สูงกว่าปริญญาตรี	10	6.90
รวม	144	
3. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน		
3.1 ครูผู้สอน	85	59.00
3.2 หัวหน้างาน	28	19.40
3.3 หัวหน้าแผนกวิชา	24	16.70
3.4 หัวหน้าคณะวิชา	7	4.90
4. ระยะเวลาของการปฏิบัติงาน		
4.1 น้อยกว่า 5 ปี	8	5.60
4.2 5 - 10 ปี	22	15.30
4.3 มากกว่า 10 ปี	114	79.10
รวม	144	
5. เป็นครู อาจารย์แผนก		
5.1 อาหารและโภชนาการ	52	36.11
5.2 ผ้าและเครื่องแต่งกาย	50	34.72
5.3 คหกรรมศาสตร์ทั่วไป	42	29.17
รวม	144	100

จากตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 144 คน จำแนกดังนี้

1. เพศ ครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 94.40 เป็นเพศชายเพียง 8 คนเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 5.60

2. วุฒิการศึกษา ครูอาจารย์ ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุดคือ จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 91.00 รองลงมาคือ ครูอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 ส่วนครู อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีจำนวนน้อยที่สุดคือ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10

3. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 144 คน ส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็นครูผู้สอน จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 59.00 รองลงมาคือ ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างาน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 19.40 เป็นหัวหน้าแผนกวิชา 24 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70 และดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าคณะวิชา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.90

4. ระยะเวลาของการปฏิบัติงาน ครูอาจารย์ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี มีจำนวนมากถึง 114 คน คิดเป็นร้อยละ 79.10 รองลงมาคือ มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 5-10 ปี มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 15.30 ส่วนผู้ที่ปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี มีเพียง 8 คนเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 5.60

5. เป็นครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการมากที่สุด จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 63.11 รองลงมาเป็นครูอาจารย์แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 34.72 และเป็นครู อาจารย์แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไปน้อยที่สุด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 29.17

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมทุกด้าน รายด้าน และรายข้อ

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ในภาพรวม ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา

ความต้องการพัฒนาครู อาจารย์ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา	N = 144			ระดับความ ต้องการ	ลำดับ ที่
	N	μ	σ		
แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ	52	3.93	0.61	มาก	3
แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย	50	3.94	0.73	มาก	2
แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป	42	4.03	0.70	มาก	1

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่าครูอาจารย์ แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ จำนวน 52 คน แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 50 คน และแผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป จำนวน 42 คน ต้องพัฒนา ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา อยู่ในระดับมากทุกแผนก เมื่อจัดเรียงลำดับตามแผนกวิชาแล้ว ปรากฏว่า แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป ต้องการพัฒนาเป็นลำดับแรก ($\mu = 4.03$, $\sigma = 0.70$) รองลงมาเป็นแผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ($\mu = 3.93$, $\sigma = 0.73$) ลำดับสุดท้ายคือ แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ ($\mu = 3.93$, $\sigma = 0.61$)

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ในภาพรวม ด้านวิธีการสอน

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครู-อาจารย์ ด้านวิธีการสอน	N = 144		ระดับความ ต้องการ	ลำดับ ที่
		μ	σ		
1	ความรู้เกี่ยวกับการทำโครงการสอน	3.92	0.73	มาก	3
2	ความรู้เกี่ยวกับการทำแผนการสอน	3.96	0.74	มาก	2
3	ความรู้เกี่ยวกับการทำบันทึกการสอน	3.88	0.68	มาก	6
4	ความรู้เกี่ยวกับการสอนวิชาชีพด้วยระบบทางไกล	3.70	1.11	มาก	11
5	ความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอน	4.06	0.90	มาก	1
6	ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรก่อน ทำการสอน	3.90	0.95	มาก	4
7	ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนโดยใช้ Computer	3.79	1.29	มาก	8
8	ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลโดยใช้ Portfolio	3.76	1.12	มาก	9
9	ความรู้เกี่ยวกับการสร้างข้อทดสอบมาตรฐาน	3.88	0.95	มาก	5
10	ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อสอบ	3.84	0.94	มาก	7
11	ความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบ Team Teaching	3.71	1.11	มาก	10
	รวม	3.85	0.75	มาก	

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ ด้านวิธีการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.85$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ ปรากฏว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอน ($\mu = 4.06$) รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการทำแผนการสอน ($\mu = 3.96$) และความรู้เกี่ยวกับการทำโครงการสอน ($\mu = 3.92$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความรู้เกี่ยวกับการ

สอนด้วยระบบทางไกล ($\mu = 3.70$) และความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบ Team Teaching ($\mu = 3.71$)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาครู อาจารย์
คณะศึกษาศาสตร์ในภาพรวม ด้านเทคโนโลยี

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านเทคโนโลยี	N = 144		ระดับความ ต้องการ	ลำดับ ที่
		μ	σ		
1	ความรู้เกี่ยวกับการนำ Internet มาพัฒนาการเรียน การสอน	3.54	1.27	มาก	11
2	ความรู้เกี่ยวกับการนำ Computer มาพัฒนาการเรียน การสอน	3.76	1.17	มาก	6
3	ความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน	3.47	1.25	มาก	12
4	ความรู้เกี่ยวกับการนำงานวิจัยมาพัฒนาการเรียน การสอน	3.68	1.05	มาก	9
5	ความรู้เกี่ยวกับการปรับระบบงาน (Re- Engineering)	3.65	1.16	มาก	10
6	ความรู้เกี่ยวกับระบบบริหารงานคุณภาพแบบ ISO 9000	3.90	1.01	มาก	2
7	ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทีมงานในระบบ QC	3.81	0.91	มาก	4
8	ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต	3.83	0.92	มาก	3
9	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจสหกรณ์	4.05	0.95	มาก	1
10	ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานร้านค้าปลีก	3.70	0.99	มาก	8
11	ความรู้เกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์	3.72	0.95	มาก	7
12	ความรู้เกี่ยวกับระบบผลิตแบบอุตสาหกรรม	3.81	1.02	มาก	5
	รวม	3.74	0.84	มาก	

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ ด้าน
เทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.74$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อแล้วปรากฏว่า
อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจสหกรณ์ ($\mu = 4.05$)
ความรู้เกี่ยวกับระบบบริหารงานคุณภาพแบบ ISO 9000 ($\mu = 3.90$) และความรู้เกี่ยวกับการเพิ่ม
ผลผลิต ($\mu = 3.83$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area

Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน ($\mu= 3.47$) ความรู้เกี่ยวกับการนำ Internet มาพัฒนาการเรียนการสอน ($\mu = 3.54$) ความรู้เกี่ยวกับการปรับระบบงาน (Re-Engineering) ($\mu= 3.65$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจำแนกตามแผนกวิชาในภาพรวมทุกด้าน รายด้านและรายข้อ ตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการในภาพรวมและรายด้าน

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ	n = 52		ระดับความ ต้องการ	ลำดับ ที่
		μ	σ		
1	ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา	3.93	0.61	มาก	1
2	ด้านวิธีการสอน	3.93	0.65	มาก	2
3	ด้านเทคโนโลยี	3.77	0.70	มาก	3
	รวม	3.82	0.65	มาก	

จากตารางที่ 4.5 แสดงความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ จำนวน 52 คน ต้องการพัฒนาในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วปรากฏว่า อยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ($\mu= 3.93$) รองลงมาคือด้านวิธีการสอน ($\mu= 3.93$) และ ด้านเทคโนโลยี ($\mu= 3.77$)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครูอาจารย์
แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา	n = 52		ระดับความ ต้องการ	ลำดับ ที่
		μ	σ		
1	ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหารพร้อมปรุงในเชิงธุรกิจ	4.19	0.84	มาก	1
2	ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหารจานด่วน	3.89	0.88	มาก	7
3	ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป	4.15	0.87	มาก	2
4	ความรู้เกี่ยวกับอาหารแช่แข็ง	3.64	0.95	มาก	12
5	ความรู้เกี่ยวกับการใช้จุลินทรีย์ในงานอาหาร	2.87	0.91	มาก	10
6	ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหารกระป๋อง	3.77	1.02	มาก	11
7	ความรู้เกี่ยวกับการใช้สารปรุงแต่งและวัตถุเจือปนในอาหาร	3.89	0.88	มาก	7
8	ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีบรรจุภัณฑ์อาหาร	3.87	1.05	มาก	9
9	ความรู้เกี่ยวกับการบำบัดโรคด้วยอาหาร	3.98	0.78	มาก	5
10	ความรู้เกี่ยวกับการถนอมอาหาร โดยใช้เทคโนโลยีพื้นบ้าน	4.00	0.91	มาก	4
11	ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหาร โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่	4.08	0.93	มาก	3
12	ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมบริการ	3.89	1.00	มาก	6
	รวม	3.93	0.61	มาก	

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ จำนวน 52 คน ต้องการพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพ เฉพาะสาขาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.39$) และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหารพร้อมปรุงในเชิงธุรกิจ ($\mu = 4.19$) ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ($\mu = 4.15$) ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหารโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ($\mu = 4.08$) และข้อที่มีคุณค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความรู้เกี่ยวกับการใช้จุลินทรีย์ในงานอาหาร ($\mu = 3.87$) ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหารกระป๋อง และความรู้เกี่ยวกับอาหารแช่แข็ง ($\mu = 3.64$)

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครูอาจารย์
แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ ด้านวิธีการสอน

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครู-อาจารย์ ด้านวิธีการสอน	n = 52		ระดับความ ต้องการ	ลำดับ ที่
		μ	σ		
1	ความรู้เกี่ยวกับการทำโครงการสอน	3.94	0.70	มาก	5
2	ความรู้เกี่ยวกับการทำแผนการสอน	4.02	0.73	มาก	4
3	ความรู้เกี่ยวกับการทำบันทึกการสอน	3.83	0.68	มาก	9
4	ความรู้เกี่ยวกับการสอนวิชาชีพด้วยระบบทางไกล	3.73	0.93	มาก	11
5	ความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการเรียน การสอน	4.02	0.90	มาก	3
6	ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรก่อน ทำการสอน	3.90	1.00	มาก	7
7	ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน โดยใช้ Computer	4.12	1.10	มาก	1
8	ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลโดยใช้ Portfolio	3.90	1.07	มาก	6
9	ความรู้เกี่ยวกับการสร้างข้อทดสอบมาตรฐาน	4.04	0.86	มาก	2
10	ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อสอบ	3.88	0.90	มาก	8
11	ความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบ Team Teaching	3.81	0.97	มาก	10
	รวม	3.93	0.65	มาก	

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ จำนวน 52 คน ด้านวิธีการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.93$) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อปรากฏว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนโดยใช้ Computer ($\mu = 4.12$) ความรู้เกี่ยวกับการสร้างข้อทดสอบมาตรฐาน ($\mu = 4.04$) ความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอน ($\mu = 4.02$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการสอนวิชาชีพด้วยระบบทางไกล ($\mu = 3.73$) และความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบ Team Teaching ($\mu = 3.81$)

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาครูอาจารย์
แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ ด้านเทคโนโลยี

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านเทคโนโลยี	n = 52		ระดับความ ต้องการ	ลำดับ ที่
		μ	σ		
1	ความรู้เกี่ยวกับการนำ Internet มาพัฒนาการเรียน การสอน	3.69	1.13	มาก	9
2	ความรู้เกี่ยวกับการนำ Computer มาพัฒนาการเรียน การสอน	3.85	1.06	มาก	4
3	ความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน	3.46	1.20	ปานกลาง	12
4	ความรู้เกี่ยวกับการนำผลงานวิจัยมาพัฒนาการเรียน การสอน	3.75	0.93	มาก	7
5	ความรู้เกี่ยวกับการปรับระบบงาน (Re-Engineering)	3.71	1.17	มาก	8
6	ความรู้เกี่ยวกับระบบบริหารงานคุณภาพแบบ ISO 9000	3.96	0.93	มาก	2
7	ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทีมงานในระบบ QC	3.79	.78	มาก	5
8	ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต	3.90	.82	มาก	3
9	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจคหกรรม	4.08	.81	มาก	1
10	ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานร้านค้าปลีก	3.65	.88	มาก	11
11	ความรู้เกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์	3.77	.85	มาก	6
12	ความรู้เกี่ยวกับระบบผลิตแบบอุตสาหกรรม	3.67	1.00	มาก	10
	รวม	3.77	0.70	มาก	

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่าความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ แผนกวิชาอาหารและ
โภชนาการด้านเทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.77$) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็น
รายข้อ ปรากฏว่าความต้องการส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับปานกลางเพียงข้อเดียว
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจคหกรรม ($\mu = 4.08$) รองลงมาคือ
ความรู้เกี่ยวกับระบบบริหารงานคุณภาพแบบ ISO 9000 ($\mu = 3.96$) และความรู้เกี่ยวกับการเพิ่ม
ผลผลิต ($\mu = 3.90$) ส่วนข้อที่อยู่ในระดับปานกลางคือ ความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local
Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน ($\mu = 3.46$)

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ แผนกวิชา
ผ้าและเครื่องแต่งกายในภาพรวม และรายด้าน

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย	n = 50		ระดับความ ต้องการ	ลำดับ ที่
		μ	σ		
1	ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา	3.93	0.73	มาก	1
2	ด้านวิธีการสอน	3.73	0.86	มาก	2
3	ด้านเทคโนโลยี	3.67	0.96	มาก	3
	รวม	3.78	0.55	มาก	

จากตารางที่ 4.9 แสดงความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย
จำนวน 50 คน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทุก
ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ($\mu = 3.93$) รองลงมาคือ ด้านวิธีการสอน
($\mu = 3.73$) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านเทคโนโลยี ($\mu = 3.67$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครูอาจารย์
แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ด้วยวิชาชีพเฉพาะสาขา

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา	n = 50		ระดับความ ต้องการ	ลำดับ ที่
		μ	σ		
1	ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอขั้นพื้นฐาน	4.00	0.86	มาก	7
2	ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม	4.10	0.79	มาก	3
3	ความรู้เกี่ยวกับการใช้จักร Computer	4.00	1.11	มาก	5
4	ความรู้เกี่ยวกับการใช้จักรอุตสาหกรรม	3.96	0.93	มาก	8
5	ความรู้เกี่ยวกับการวางแบบตัดผ้าด้วย Computer	3.56	1.40	มาก	11
6	ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบเสื้อผ้าด้วย Computer	3.58	1.49	มาก	10
7	ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพ	3.78	0.98	มาก	9
8	ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการตกแต่งเสื้อผ้า	4.18	0.85	มาก	1
9	ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการปูผ้า	4.02	0.89	มาก	4
10	ความรู้เกี่ยวกับการวางผังในการผลิต	4.00	1.05	มาก	6
11	ความรู้เกี่ยวกับวิวัฒนาการของการแต่งกาย	4.16	0.84	มาก	2
	รวม	3.93	0.73	มาก	

จากตารางที่ 4.10 แสดงความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 50 คน ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.93$) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ ปรากฏว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการตกแต่งเสื้อผ้า ($\mu = 4.18$) ความรู้เกี่ยวกับวิวัฒนาการของการแต่งกาย ($\mu = 4.16$) และความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม ($\mu = 4.10$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดนั้น ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนตัดผ้าด้วย Computer ($\mu = 3.56$) และความรู้เกี่ยวกับการออกแบบเสื้อผ้าด้วย Computer ($\mu = 3.58$)

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ด้านวิธีการสอน

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านวิธีการสอน	n = 50		ระดับความ ต้องการ	ลำดับ ที่
		μ	σ		
1	ความรู้เกี่ยวกับการทำโครงการสอน	3.90	0.74	มาก	2
2	ความรู้เกี่ยวกับการทำแผนการสอน	3.88	0.75	มาก	3
3	ความรู้เกี่ยวกับการทำบันทึกการสอน	3.88	0.72	มาก	4
4	ความรู้เกี่ยวกับการสอนวิชาชีพด้วยระบบทางไกล	3.54	1.38	มาก	8
5	ความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอน	3.96	0.99	มาก	1
6	ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรก่อนทำ การสอน	3.82	1.00	มาก	5
7	ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนโดยใช้ Computer	3.40	1.47	ปานกลาง	11
8	ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลโดยใช้ Portfolio	3.52	1.23	มาก	10
9	ความรู้เกี่ยวกับการสร้างข้อทดสอบมาตรฐาน	3.76	1.00	มาก	7
10	ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อสอบ	3.82	1.00	มาก	5
11	ความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบ Team Teaching	3.56	1.33	มาก	8
	รวม	3.73	0.65	มาก	

จากตารางที่ 4.11 แสดงความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 50 คน ด้านวิธีการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 ความต้องการส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับปานกลางเพียงข้อเดียว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอน ($\mu = 3.96$) ความรู้เกี่ยวกับการทำโครงการสอน

($\mu = 3.90$) ความรู้เกี่ยวกับการทำแผนการสอน ($\mu = 3.88$) ตามลำดับ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน โดยใช้ Computer ($\mu = 3.40$)

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครูอาจารย์
แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ด้านเทคโนโลยี

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านเทคโนโลยี	n = 50		ระดับความ ต้องการ	ลำดับ ที่
		μ	σ		
1	ความรู้เกี่ยวกับการนำ Internet มาพัฒนาการเรียน การสอน	3.24	1.39	ปานกลาง	12
2	ความรู้เกี่ยวกับการนำ Computer มาพัฒนาการเรียน การสอน	3.58	1.29	มาก	9
3	ความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน	3.30	1.35	ปานกลาง	11
4	ความรู้เกี่ยวกับการนำผลงานวิจัยมาพัฒนาการเรียน การสอน	3.64	0.19	มาก	7
5	ความรู้เกี่ยวกับการปรับระบบงาน(Re-Engineering)	3.48	1.28	ปานกลาง	10
6	ความรู้เกี่ยวกับระบบบริหารงานคุณภาพแบบ ISO 9000	3.90	1.11	มาก	2
7	ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทีมงานในระบบ QC	3.88	1.04	มาก	4
8	ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต	3.80	1.05	มาก	5
9	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจสหกรณ์	3.96	1.04	มาก	1
10	ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานร้านค้าปลีก	3.76	1.04	มาก	6
11	ความรู้เกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์	3.64	1.03	มาก	8
12	ความรู้เกี่ยวกับระบบผลิตแบบอุตสาหกรรม	3.90	0.97	มาก	3
	รวม	3.67	0.96	มาก	

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาผ้าและเครื่อง
แต่งกาย จำนวน 50 คน ด้านเทคโนโลยี ในภาพรวม ปรากฏว่าอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.67$) และเมื่อ
พิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ความต้องการส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางเพียง 3 ข้อ ข้อที่
มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจสหกรณ์ ($\mu = 3.96$) ความรู้เกี่ยวกับระบบ
บริหารงานคุณภาพแบบ ISO 9000 ($\mu = 3.90$) และความรู้เกี่ยวกับระบบผลิตแบบอุตสาหกรรม
($\mu = 3.90$)

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางมี 3 ข้อ คือ ความรู้เกี่ยวกับ Internet มาพัฒนาการเรียนการสอน ($\mu = 3.24$) ความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน และความรู้เกี่ยวกับปรับระบบงาน (Re-Enginearting) ($\mu = 3.48$) มาพัฒนาการเรียนการสอน

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ แผนกวิชา
คหกรรมศาสตร์ทั่วไป และรายด้าน

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป	n = 42		ระดับความ ต้องการ	ลำดับ ที่
		μ	σ		
1	ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา	4.03	0.70	มาก	1
2	ด้านวิธีการสอน	3.91	0.71	มาก	2
3	ด้านเทคโนโลยี	3.79	0.87	มาก	3
	รวม	3.91	0.58	มาก	

จากตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป จำนวน 42 คน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า อยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ($\mu = 4.03$) รองลงมา คือ ด้านวิธีการสอน ($\mu = 3.91$) และด้านเทคโนโลยี ($\mu = 3.79$)

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการพัฒนาครูอาจารย์
แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา	n = 42		ระดับความ ต้องการ	ลำดับ ที่
		μ	σ		
1	ความรู้เกี่ยวกับการจัดดอกไม้สดแบบประหยัด	4.31	0.75	มาก	3
2	ความรู้เกี่ยวกับการทำพวงหรีดจากผ้า	3.88	0.99	มาก	9
3	ความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุ เหลือใช้	4.31	0.88	มาก	2
4	ความรู้เกี่ยวกับการการประดิษฐ์ของที่ระลึกจาก วัสดุในท้องถิ่น	4.24	0.96	มาก	4
5	ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์	3.95	1.04	มาก	8
6	ความรู้เกี่ยวกับการแกะสลักผักและผลไม้ เชิงธุรกิจ	4.31	0.84	มาก	1
7	ความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์ใบคองเชิงอนุรักษ์	4.21	0.90	มาก	5
8	ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมดอกไม้ประดิษฐ์	4.21	0.87	มาก	6
9	ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากกระดาษสา	4.14	0.90	มาก	7
10	ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน	3.38	0.99	ปานกลาง	11
11	ความรู้เกี่ยวกับการดูแลคนชรา	3.41	1.19	ปานกลาง	10
	รวม	4.03	0.70	มาก	

จากตารางที่ 4.14 แสดงให้เห็นความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป จำนวน 42 คน ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาในภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ความต้องการส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับปานกลางเพียง 2 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ($\mu = 4.31$) ความรู้เกี่ยวกับการแกะสลักผักและผลไม้เชิงธุรกิจ ($\mu = 4.31$) ความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ ($\mu = 4.31$) และความรู้เกี่ยวกับการจัดดอกไม้สดแบบประหยัด ($\mu = 4.31$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน ($\mu = 3.38$) และความรู้เกี่ยวกับการดูแลคนชรา ($\mu = 3.41$)

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครูอาจารย์
แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป ด้านวิธีการสอน

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านวิธีการสอน	n = 42		ระดับความ ต้องการ	ลำดับ ที่
		μ	σ		
1	ความรู้เกี่ยวกับการทำโครงการสอน	3.90	0.79	มาก	5
2	ความรู้เกี่ยวกับการทำแผนการสอน	3.97	0.75	มาก	3
3	ความรู้เกี่ยวกับการทำบันทึกการสอน	3.95	0.66	มาก	4
4	ความรู้เกี่ยวกับการสอนวิชาชีพด้วยระบบทางไกล	3.88	1.02	มาก	6
5	ความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการเรียน การสอน	4.21	0.78	มาก	1
6	ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรก่อน ทำการสอน	3.98	0.84	มาก	2
7	ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนโดยใช้ Computer	3.86	1.18	มาก	8
8	ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลโดยใช้ Portfolio	3.88	1.01	มาก	7
9	ความรู้เกี่ยวกับการสร้างข้อทดสอบมาตรฐาน	3.83	0.99	มาก	9
10	ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อสอบ	3.81	0.92	มาก	10
11	ความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบ Team Teaching	3.76	0.98	มาก	11
	รวม	3.91	0.71	มาก	

จากตารางที่ 4.15 แสดงความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป จำนวน 42 คน ด้านวิธีการสอนในภาพรวม อยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าอยู่ในระดับ มาก ทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอน ($\mu = 4.21$) ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรก่อนทำการสอน ($\mu = 3.98$) และความรู้เกี่ยวกับการทำแผนการสอน ($\mu = 3.97$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบ Team Teaching ($\mu = 3.76$)

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการพัฒนาครูอาจารย์
แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป ด้านเทคโนโลยี

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านวิธีการสอน	n = 42		ระดับความ ต้องการ	ลำดับ ที่
		μ	σ		
1	ความรู้เกี่ยวกับการนำ Internet มาพัฒนาการเรียนการสอน	3.69	1.23	มาก	9
2	ความรู้เกี่ยวกับการนำ Computer มาพัฒนาการเรียนการสอน	3.88	1.15	มาก	2
3	ความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน	3.64	1.18	มาก	12
4	ความรู้เกี่ยวกับการนำผลงานวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอน	3.66	1.03	มาก	11
5	ความรู้เกี่ยวกับการปรับระบบงาน(Re-Engineering)	3.76	0.98	มาก	6
6	ความรู้เกี่ยวกับระบบบริหารงานคุณภาพแบบ ISO 9000	3.83	1.03	มาก	4
7	ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทีมงานในระบบ QC	3.76	0.90	มาก	7
8	ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต	3.79	0.90	มาก	5
9	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจคหกรรม	4.12	0.99	มาก	1
10	ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานร้านค้าปลีก	3.69	1.07	มาก	10
11	ความรู้เกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์	3.74	0.99	มาก	8
12	ความรู้เกี่ยวกับระบบผลิตแบบอุตสาหกรรม	3.88	1.09	มาก	3
	รวม	3.79	0.87	มาก	

จากตารางที่ 4.16 แสดงความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป จำนวน 42 คน ด้านเทคโนโลยีในภาพรวม อยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจคหกรรม ($\mu = 4.12$) ความรู้เกี่ยวกับการนำ Computer มาพัฒนาการเรียนการสอน ($\mu = 3.88$) และความรู้เกี่ยวกับระบบผลิตแบบอุตสาหกรรม ($\mu = 3.88$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน ($\mu = 3.64$)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ เป็นการสรุปขั้นตอนสำคัญของการวิจัยทั้งหมด โดยจัดเรียงลำดับดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.2 วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

5.3 สรุปผลการวิจัย

5.4 อภิปรายผล

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 3 ด้านดังนี้ คือ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ด้านวิธีการสอน และ ด้านเทคโนโลยี

5.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

5.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มประชากรโดยตรงคือ ครู อาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 149 คน

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาข้อมูลจากโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหารายวิชา ตลอดจนศึกษาจากข่าวคราวความเคลื่อนไหวในตลาดแรงงาน ด้านคหกรรมและความสนใจของครูอาจารย์ที่ทำการสอน หลังจากนั้นจึงนำมาสรุปเฉพาะประเด็นที่น่าสนใจ แล้วตั้งเป็นข้อคำถาม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 3 ด้านคือ

1. ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา 34 ข้อ และคำถามปลายเปิด 3 ข้อ จำแนกตามแผนกวิชา ดังนี้

1.1 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาของครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ จำนวน 12 ข้อ และคำถามปลายเปิด 1 ข้อ

1.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาของครูอาจารย์แผนกวิชา
ผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 11 ข้อ และคำถามปลายเปิด 1 ข้อ

1.3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาของครูอาจารย์แผนก
วิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป จำนวน 11 ข้อ และคำถามปลายเปิด 1 ข้อ

2. ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิธีการสอน จำนวน 11 ข้อ และคำถามปลายเปิด 1
ข้อ

3. ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านเทคโนโลยี จำนวน 12 ข้อ และคำถามปลายเปิด 1
ข้อ รวมแบบสอบถาม จำนวน 57 ข้อ และคำถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ

จากนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อ
มั่นตามวิธีการของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำบันทึกเสนอให้งานบัณฑิต
ศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังออก
หนังสือถึงกรมอาชีวศึกษาขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ 8 แห่ง ให้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 149 ฉบับ พร้อมทั้งกำหนดการรับคืน ผู้วิจัยได้
รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมา 144 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97

5.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ประมวล
ผล SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus) วิเคราะห์ข้อ
มูลโดยใช้ค่าสถิติเบื้องต้นคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูอาจารย์ประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่
ปัจจุบัน ระยะเวลาของการปฏิบัติงาน และสังกัดแผนกวิชา โดยสรุปดังนี้

เพศ ครูอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 94.40 เป็นเพศ
ชาย 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60

วุฒิการศึกษา ครูอาจารย์ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด 131 คน คิด
เป็นร้อยละ 91 รองลงมาคือ การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 และวุฒิต่ำกว่า
ปริญญาตรี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนมากที่สุด จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ
59 รองลงมา ทำหน้าที่หัวหน้างาน หัวหน้าแผนกวิชาและหัวหน้าคณะวิชารวมกัน 59 คนคิดเป็น
ร้อยละ 41

ระยะเวลาของการปฏิบัติงาน ครูอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี มีจำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 79.10 ระยะเวลาของการปฏิบัติงาน 5-10 ปี มี 22 คน คิดเป็นร้อยละ 15.30 และปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60

สังกัดแผนกวิชา เป็นครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการมากที่สุดคือ 52 คน คิดเป็นร้อยละ 36.11 แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 34.72 และเป็นครูอาจารย์แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 29.17

ตอนที่ 2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมทุกด้าน รายด้าน และรายข้อ โดยจำแนกดังนี้

2.1 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ในภาพรวมทุกแผนกวิชาต้องการพัฒนาในระดับมาก

2.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ ด้านวิธีการสอน ในภาพรวมครูอาจารย์ทั้ง 3 แผนกวิชาต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วปรากฏว่า ครูอาจารย์ต้องการพัฒนา ความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอนเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการทำแผนการสอน และความรู้เกี่ยวกับการทำโครงการสอน ส่วนความต้องการพัฒนาในลำดับสุดท้าย 2 ข้อคือ ความรู้เกี่ยวกับการสอนด้วยระบบทางไกลและความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบ Team Teaching

2.3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ ด้านเทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าความต้องการลำดับแรกคือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจคหกรรม รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับระบบบริหารงานคุณภาพแบบ ISO 9000 และความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต ส่วนความต้องการในลำดับสุดท้าย 2 ข้อคือ ความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน และ ความรู้เกี่ยวกับการนำ Internet มาพัฒนาการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจำแนกตามแผนกวิชา ในภาพรวมทุกด้าน รายด้าน และรายข้อ

3.1 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ

3.1.1 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ในภาพรวมทุกด้าน ต้องการพัฒนาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า อยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ด้านวิธีการสอน และด้านเทคโนโลยี

3.1.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ในภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ความต้องการในลำดับแรกคือ ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหารพร้อมปรุงในเชิงธุรกิจ รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป และความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหารโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่วนความต้องการพัฒนาในลำดับสุดท้าย 3

ข้อคือ ความรู้เกี่ยวกับอาหารแช่แข็ง ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหารกระป๋องและความรู้เกี่ยวกับการใช้จุลินทรีย์ในงานอาหาร

3.1.3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการด้านวิธีการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อย่อยปรากฏว่าความต้องการพัฒนาลำดับแรก 3 ข้อคือ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนโดยใช้ Computer ความรู้เกี่ยวกับการสร้างข้อทดสอบมาตรฐาน และความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอน ส่วนความต้องการพัฒนาในลำดับ สุดท้ายคือ ความรู้เกี่ยวกับการสอนวิชาชีพด้วยระบบทางไกล และความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบ Team Teaching

3.1.4 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านเทคโนโลยีในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ความต้องการลำดับแรก 3 ข้อคือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจกรรม ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานคุณภาพแบบ ISO 9000 และความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต ความต้องการพัฒนาลำดับสุดท้ายคือ ความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน

3.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย

3.2.1 ความต้องการพัฒนาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า อยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ด้านวิธีการสอน และด้านเทคโนโลยี

3.2.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าความต้องการพัฒนาในลำดับแรกคือ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการตกแต่งเสื้อผ้า รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับวิวัฒนาการของการแต่งกาย และความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม ส่วนความต้องการพัฒนาในลำดับสุดท้ายคือ ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนตัดผ้าด้วย Computer และความรู้เกี่ยวกับการออกแบบเสื้อผ้าด้วย Computer

3.2.3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านวิธีการสอน ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ความต้องการพัฒนาลำดับแรก 3 ข้อคือ ความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอน ความรู้เกี่ยวกับการทำโครงการสอน และความรู้เกี่ยวกับการทำแผนการสอน ส่วนความต้องการพัฒนาในระดับ ปานกลาง คือ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนโดยใช้ Computer

3.2.4 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านเทคโนโลยี ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ความต้องการพัฒนาลำดับแรก 3 ข้อคือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจกรรม ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานคุณภาพแบบ ISO 9000 และความรู้เกี่ยวกับระบบผลิตแบบอุตสาหกรรม ส่วนความต้องการในระดับปานกลาง คือ ความรู้เกี่ยวกับการนำ Internet

มาพัฒนาการเรียนการสอน ความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน และความรู้เกี่ยวกับการปรับระบบงาน (Re-Engineering)

3.3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิศวกรรมศาสตร์ทั่วไป

3.3.1 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่าอยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ด้านวิธีการสอน และด้านเทคโนโลยี

3.3.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ความต้องการพัฒนาลำดับแรก 3 ข้อคือ ความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ ความรู้เกี่ยวกับการแกะสลักผักและผลไม้ในเชิงธุรกิจ และความรู้เกี่ยวกับการจัดดอกไม้สดแบบประหยัด ส่วนความต้องการในระดับปานกลาง 2 ข้อคือ ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน และความรู้เกี่ยวกับการดูแลคนชรา

3.3.3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านวิธีการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าความต้องการพัฒนาในลำดับแรก 3 ข้อคือ ความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอน ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรก่อนทำการสอน และความรู้เกี่ยวกับการทำบันทึกการสอน ส่วนความต้องการพัฒนาในลำดับสุดท้ายคือ ความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบ Team Teaching

3.3.4 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านเทคโนโลยี ในภาพรวมต้องการอยู่ในระดับ มาก และความต้องการลำดับแรก 3 ข้อคือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจคหกรรม ความรู้เกี่ยวกับการนำ Computer มาพัฒนาการเรียนการสอน และความรู้เกี่ยวกับระบบผลิตแบบอุตสาหกรรม ส่วนความต้องการพัฒนาลำดับสุดท้าย คือ ความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 แห่ง โดยศึกษาจากกลุ่มประชากรโดยตรง ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการพัฒนาครูอาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมทุกด้าน รายด้าน และรายข้อดังนี้

1.1 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา

ครูอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ต้องการพัฒนาด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากการเรียนการสอนด้าน คหกรรมศาสตร์ เป็นการจัดการศึกษาด้านอาชีพ โดยมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและความชำนาญสามารถประกอบอาชีพได้ ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นอันดับแรกที่ผู้สอนจะต้องมีความชำนาญในด้านวิชาชีพ เฉพาะที่ทำการสอน ดังที่จรรยา คุณมี (อ้างใน ปิติพร ดาวรสข. 2534 : 177-178) กล่าวว่า “ครูที่มีสมรรถภาพควรมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ลักษณะสำคัญประการหนึ่ง คือ ความสามารถในการสอน (Competencies in Academic Areas) โดยกล่าวว่าถ้าครูไม่มีความรู้ในเนื้อหาอย่างลึกซึ้งย่อมสอนไม่ได้ ดังนั้นครูที่จะสอนวิชาใดควรจะมีความรู้ในเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง” ซึ่งคำกล่าวนี้สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536 : 5) ทำการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการสอนวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่า “จำเป็นที่จะต้องพัฒนาครูผู้สอนวิชาอาชีพให้มีความรู้และทักษะทางอาชีพอย่างแท้จริง ควรพัฒนาครูให้มีความสามารถที่จะจัดการเรียนการสอน สามารถที่จะถ่ายทอดความรู้และทักษะในวิชาชีพให้นักเรียนได้เป็นอย่างดี” และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ เพ็ญเรือง (2537 : 194) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนคณะศึกษาศาสตร์ในด้านผู้สอนและวิธีการสอน เห็นด้วยในระดับมากกว่า ผู้สอนควรมีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาที่สอน และสอดคล้องกับวิฑูรย์ อุปลัมภ์ (อ้างในชุมพล ตามพหัตต์. 2541 : 67) กล่าวว่า “การสอนวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติผู้สอนควรมีความรู้อย่างลึกซึ้ง เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ทักษะ ความเข้าใจในอาชีพ เพื่อเป็นประโยชน์ แก่ผู้เรียนที่เข้าสู่อาชีพ” ภาวนา ชลาภิรมณ์ (2541 : 96) ศึกษาความต้องการพัฒนาของอาจารย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลพบว่าอาจารย์มีความต้องการพัฒนาด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาอยู่ในระดับมาก เพราะความรู้ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาเป็นความรู้ที่ครูอาจารย์นำมาสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างแท้จริง

1.2 ครูอาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ต้องการพัฒนาความรู้ด้านวิธีการสอนอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 แผนกวิชาผลของการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิวา อ่อนนุช (2537 : 98) ทำการศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูอาจารย์ประเภทวิชาคหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยปรากฏว่า “ในด้านสมรรถภาพการสอนที่ต้องการครูอาจารย์ประเภท วิชาคหกรรมทั้งหมดมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนอยู่ในระดับมากทั้ง 3 แผนกวิชา” ที่เป็นเช่นนี้อาจสืบเนื่องมาจากครูอาจารย์ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานมานาน คือ 10 ปี ขึ้นไปมีมากถึงร้อยละ 79 ระยะเวลาของการทำงานมานานอาจทำให้ครูอาจารย์ขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าด้านงานวิชาการ เทคนิคการสอนและอื่น ๆ ดังรายงานการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพของกรมอาชีวศึกษา” (2538 : 17) ระบุว่าอาจารย์ที่สอนวิชาชีพไม่ค่อยมีความรู้ด้านเทคนิคการสอน การจัดทำสื่อการสอนและการประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถนอมศรี รัฐบาล (2528 : 112) ทำการวิจัยเรื่อง “ความต้องการพัฒนางานวิชาการของ

ผู้สอนคหกรรมในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในกลุ่มภาคใต้ผลของการวิจัยปรากฏว่า ผู้สอนคหกรรมมีความรู้ความเข้าใจงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ดังนั้น ครูอาจารย์คณะคหกรรมศาสตร์ ควรได้รับการพัฒนาความรู้ด้านวิธีการสอน และงานวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการสอน เพราะงานการสอนเป็นหน้าที่หลักของผู้มีอาชีพครู เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากเพราะหากจัดอย่างขาดประสิทธิภาพในการสอน ย่อมจะทำให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษา ดังที่ ไพโรจน์ ตรีธนากุล (2521 : 206) กล่าวว่า “ครูผู้สอนต้องมีการเตรียมการสอนที่ดี มีการทำบันทึกการสอนเป็นแผนงานในการดำเนินงานสอน จะทำให้ผู้สอนมีความสามารถที่จะทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ” ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ มิเคลิช (1979 : 18-19) กล่าวว่า “ครูผู้สอนวิชาชีพจะต้องมีความรู้ความสามารถในการสอนอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการวางแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมาย เนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน”

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อย่อยปรากฏว่าครูอาจารย์คณะคหกรรมศาสตร์ต้องการพัฒนาความรู้ในระดับมาก คือ ความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอนความรู้เกี่ยวกับการทำแผนการสอน และความรู้เกี่ยวกับการทำโครงการสอน ส่วนความต้องการพัฒนาในลำดับสุดท้ายคือ ความรู้เกี่ยวกับการสอนวิชาชีพด้วยระบบทางไกล

ครูอาจารย์คณะคหกรรมศาสตร์ต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอนเป็นลำดับแรกอาจเนื่องจาก ผู้ที่มีความสามารถเขียนเอกสารทางวิชาการ ได้ย่อมได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพอย่างแท้จริงอีกทั้งผลงานนั้นยังสามารถใช้ทำปริมาณงานเพื่อขอเลื่อนระดับตำแหน่งได้ นอกจากนั้นแล้วยังเป็นผลพลอยได้เป็นการเพิ่มรายได้เสริมเศรษฐกิจของผู้เขียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพิน สกุลสำราญสุข (2535 : 89) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการพัฒนาวิชาชีพของคณาจารย์คหกรรมศาสตร์ในวิทยาลัยครู ผลของการวิจัยปรากฏว่า “อาจารย์ที่ต้องการความก้าวหน้าในวิชาชีพ จะเขียนเอกสารตำรามากกว่าผู้ที่ไม่สนใจในความก้าวหน้าในวิชาชีพ และอาจารย์ที่ต้องการความก้าวหน้าในตำแหน่งทางวิชาการ จะเขียนเอกสารตำรามากกว่าผู้ที่ไม่สนใจในตำแหน่งทางวิชาการ” ประกอบกับความต้องการพัฒนาของครูอาจารย์เกี่ยวกับการทำแผนการสอนและการทำโครงการสอนทั้ง 2 เรื่องมีความสำคัญเนื่องจากการเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นหน้าที่เป็นงานหลักของคนที่มิอาชีพครู คุณภาพของแผนการสอนและโครงการสอน สามารถใช้เป็นร่องรอยหลักฐานในการขอจัดทำปริมาณงาน เพื่อขอเลื่อนระดับตำแหน่งได้

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาของครูอาจารย์ 3 ข้อประกอบกับข้อมูลส่วนตัวของครูอาจารย์ระบุว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีร้อยละ 91 ทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนร้อยละ 59 และทำงานมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 97 จึงพอสรุปว่า ครูอาจารย์ต้องการพัฒนาด้านวิธีการสอนเนื่องจากต้องการพัฒนางานในหน้าที่เพื่อความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานซึ่งความต้องการ

ทั้ง 3 ประการนั้น สอดคล้องกับข้อกำหนดในหลักเกณฑ์ การกำหนดตำแหน่งอาจารย์ 3 ซึ่งจะพิจารณาจาก “การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน ทำการสอน การจัดทำผลิและใช้สื่อการเรียน การสอน การวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน ตลอดจนพิจารณาจากผลงานทางวิชาการที่เป็นเอกสารเกี่ยวกับการสอนซึ่งแสดงถึงความชำนาญการในด้านนั้น ๆ (กรมอาชีวศึกษา. 2543 : 2-3) ดังนั้น สถานศึกษา และกรมอาชีวศึกษาควรส่งเสริมให้ครูอาจารย์เหล่านี้ พัฒนาความรู้ในเรื่องดังกล่าวและเรื่องอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินเพื่อส่งเสริมให้ครูอาจารย์มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ อันจะนำมาซึ่งขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงาน ตลอดจนความแข็งแกร่งทางวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลดีต่อนักเรียนนักศึกษาซึ่งถือว่าเป็นผลผลิตที่เกิดจากการสอนของครูอาจารย์ที่มีคุณภาพ

ครูอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสอนวิชาชีพด้วยระบบทางไกลเป็นลำดับสุดท้ายเนื่องจากการจัดการศึกษาในระบบทางไกล ต้องใช้งบประมาณในการจัดซื้อ วัสดุ ครุภัณฑ์ เทคโนโลยีทางสื่อสารที่ทันสมัยและราคาแพง อีกทั้งต้องใช้บุคลากรที่มีความชำนาญในการใช้เครื่องมือและสื่อการสอนต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ครูอาจารย์จึงอาจจะมองเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัวมีความเป็นไปได้น้อย อีกทั้งเห็นว่าการต้องการของผู้เรียนในระบบมีน้อยอยู่แล้วหากจัดการศึกษาในระบบทางไกล เกรงว่าจะไม่ได้รับความสนใจจากผู้เรียนเท่าที่ควร ซึ่งจะทำให้เกิดการสูญเปล่าในการลงทุนในการจัดการศึกษา

1.3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ด้านเทคโนโลยี

ครูอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ความต้องการพัฒนาในลำดับแรก คือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจสหกรณ์ รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับระบบบริหารงานคุณภาพแบบ ISO 9000 และความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต ส่วนความต้องการพัฒนาในลำดับสุดท้าย คือ ความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ครูอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจาก เทคโนโลยีมีความสำคัญเพราะเป็นการประยุกต์เอาความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และความรู้ด้านอื่น ๆ ที่เป็นระบบเพื่อนำมาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งเทคโนโลยีมิได้หมายความเฉพาะเครื่องมือ เครื่องยนต์กลไก แต่หมายถึงวิธีการต่าง ๆ ในการคิด หรือ การกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือระบบความรู้ใหม่ที่นำมาเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนางาน ดังนั้นครูอาจารย์จึงตระหนักว่าความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีจะมีผลต่อการพัฒนาระบบการศึกษา เพราะโลกมีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นครูอาจารย์จึงต้องมีความรู้ในการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาพัฒนาการเรียนการสอนและการทำงาน มิเช่นนั้นก็จะทำให้จัดการศึกษาล้าหลังขาดประสิทธิภาพ

ครูอาจารย์ทั้ง 3 แผนกวิชามีความต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจสหกรณ์เป็นลำดับแรกทุกแผนกวิชา เนื่องจากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประเภทวิชาสหกรณ์นั้นมุ่ง

ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพอิสระได้ ตามความต้องการของตลาดแรงงานในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ การจะดำเนินธุรกิจได้นั้นความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพอย่างเดียวไม่เพียงพอ จำเป็นต้องให้ความรู้ด้านการจัดการธุรกิจเข้ามาด้วย การจะพัฒนาผู้เรียนได้ต้องพัฒนาครูผู้สอนก่อน เพื่อให้สามารถนำความรู้มาให้คำแนะนำ หรือสอดแทรกในการเรียนการสอน ซึ่งผลจากการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ประเชิญ ทรุไพศาล (2537:163) กล่าวว่า “คหกรรมศาสตร์ในแนวอาชีพศึกษา หลักสูตรการศึกษาในแนวนี้ควรมุ่งให้ผู้เรียนประกอบอาชีพอิสระเนื่องจากผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะด้านวิชาชีพมาตั้งแต่เบื้องต้นแล้ว นอกจากนั้นควรมุ่งให้เข้าสู่ตลาดแรงงานภาค เอกชน ทั้งในธุรกิจขนาดย่อม กลาง และใหญ่ ความรู้และทักษะ ที่มีแนวโน้มว่าจะต้องเพิ่มในหลักสูตรก็คือ การจัดการธุรกิจในระดับต่าง ๆ”

ส่วนความต้องการพัฒนาความรู้ในลำดับรองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับระบบบริหารงานคุณภาพแบบ ISO 9000 เนื่องจากเป็นระบบบริหารงานคุณภาพที่ถูกนำมาใช้ในการประกันคุณภาพในระบบอุตสาหกรรมที่ทั่วโลกให้การยอมรับ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นแรงงานที่ได้มาตรฐานสากล กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ริเริ่มผลักดันให้มีการนำ ISO 9000 เข้าสู่ระบบของสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดวิทยาลัยเทคนิค และผลักดันให้เปิดสอนในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา (ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 109) ในระดับปวช. และปวส. ทั่วประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 โดยการส่งบุคลากรมาอบรมและกลับไปสอนเพื่อเป็นการเตรียมบุคลากร หรือแรงงานที่จะก้าวสู่อุตสาหกรรมให้มีความพร้อมในเรื่องมาตรฐานสากลแต่เนิ่นๆ นอกจากนั้นแล้วยังให้ความสำคัญโดยกำหนดให้สอนทั้งในระดับปวช. และปวส. ในหมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบกับผู้เรียนที่จบมาทางด้านวิชาชีพคหกรรม ส่วนหนึ่งประกอบอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม อีกส่วนหนึ่งประกอบธุรกิจส่วนตัว ซึ่งในการดำเนินธุรกิจในภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้นำระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9000 มาพัฒนาองค์กรเพื่อให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่งทางการค้าได้ ดังนั้นครูอาจารย์จึงต้องพัฒนาความรู้เพื่อนำมาพัฒนาผู้เรียนให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดแรงงาน

ส่วนความต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิตนั้นครูอาจารย์ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากเช่นกัน เนื่องจากเป็นความรู้พื้นฐานในการนำไปสู่ระบบ คุณภาพ ISO 9000 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้เสนอเรื่องการกำหนดนโยบายการดำเนินการพัฒนาระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทยด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ ให้คณะกรรมการพิจารณา โดยมีสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติเป็นผู้ประสานงาน และให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งคณะกรรมการมีมติอนุมัติ และกำหนดเป็นนโยบายให้ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินกิจกรรม 5 ส. (สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ สร้างนิสัย) เพื่อเป็นฐานที่จะพัฒนาไปสู่การรับรองระบบบริหารงานคุณภาพมาตรฐาน

ISO 9000 (ที่นร.0209 185 : สำนักนายกรัฐมนตรี) กรมอาชีวศึกษาได้กำหนดให้เรียนรายวิชาการเพิ่มผลผลิต(30001701)ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ทุกประเภทวิชาออกจากรันแล้วกรมอาชีวศึกษาได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดทำกิจกรรม 5 ส. ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการเพิ่มผลผลิต เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และเป็นการปูพื้นฐานไปสู่การพัฒนางานในระบบคุณภาพ ISO 9000 ซึ่งผลของการวิจัยนี้จะพบว่าความต้องการพัฒนาความรู้ของครูอาจารย์ในเรื่องเกี่ยวกับระบบบริหารงานคุณภาพแบบ ISO 9000 และความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิตนั้น มีความสอดคล้องกัน เนื่องจากเป็นนโยบายการประกันคุณภาพในระดับประเทศ และเป็นเรื่องที่ครูอาจารย์กำลังให้ความสนใจ

ครูอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ต้องการพัฒนาความรู้ในลำดับสุดท้าย ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คือ ความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน เนื่องจากมีการนำระบบ LAN มาพัฒนาในวงการศึกษาหลายด้านดังต่อไปนี้

ด้านบริหารเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เป็นการใช้ระบบเครือข่ายท้องถิ่นในงานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เช่น ใช้ในการลงทะเบียนวิชาเรียน งานข้อมูลนักศึกษา งานข้อมูลอาจารย์ งานทะเบียนพัสดุ งานสารบรรณ ฯลฯ

ด้านการเรียนการสอน เป็นการใช้ระบบเครือข่ายท้องถิ่นควบคุมเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ในชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาสามารถเรียนซอฟต์แวร์จากเครื่องแม่ข่ายมาใช้ในซอฟต์แวร์เหล่านี้ได้แก่โปรแกรมบทเรียนต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นเป็นพิเศษให้นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง

ด้านห้องสมุด เป็นการใช้ระบบเครือข่ายท้องถิ่นบันทึกรายละเอียดของหนังสือและวัสดุที่มีในห้องสมุด เพื่อให้ผู้ใช้บริการห้องสมุดค้นหาวัสดุที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว

ด้านวิจัย สถาบันอุดมศึกษาบางแห่ง ใช้ระบบเครือข่ายท้องถิ่นสำหรับการวิจัยและงานทดลองในห้องปฏิบัติการ เพื่อให้นักวิจัยสามารถบันทึกข้อมูลการทดลองจากอุปกรณ์และเครื่องมือการทดลองได้ทันที และสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการคำนวณ ทำรายงานและจัดทำภาพกราฟิกต่าง ๆ เพื่อนำเสนอผลลัพท์งานวิจัย

นอกจากการประยุกต์ในงานด้านการศึกษา ยังมีการประยุกต์ใช้ในด้านสำนักงานอัตโนมัติต่าง ๆ ได้นำไมโครคอมพิวเตอร์มาใช้นานแล้ว เพื่อช่วยในการพิมพ์เอกสาร การทำบัญชี การบันทึกรายการลูกค้า การค้นหาข้อมูล การคำนวณ ฯลฯ และการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในงานออกแบบซึ่งในปัจจุบันบริษัทอุตสาหกรรมได้นำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการออกแบบผลิตภัณฑ์มากขึ้น (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2541 : 3)

แม้ว่าระบบ LAN จะมีประโยชน์ในการนำมาบริหารการจัดการเรียนการสอน แต่การติดตั้งระบบ LAN นั้นจะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก อีกทั้งต้องมีบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน ซึ่งต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการติดตั้งทั้งเครือข่าย ซึ่งสถานศึกษาหลายแห่งยัง

ไม่มีศักยภาพเนื่องจากการขาดงบประมาณ แม้จะเป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่มีความจำเป็นในการพัฒนาการเรียนการสอน แต่เป็นเรื่องที่มีความเป็นไปได้น้อย อีกทั้งครู อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานในเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ ดังนั้นครู อาจารย์จึงต้องการพัฒนาในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยจำแนกตามแผนกวิชา ในภาพรวมทุกด้าน รายด้าน และรายข้อ ตามลำดับดังนี้

2.1 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ

2.1.1 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ในภาพรวมทุกด้าน

ครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ ต้องการพัฒนาความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4.5) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า อยู่ในระดับ มากทุกด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ด้านวิธีการสอน และด้านเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาของครู อาจารย์แผนกผ้าและเครื่องแต่งกาย และแผนกคหกรรมศาสตร์ที่เห็นความสำคัญของการพัฒนา ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา เนื่องจากครูอาจารย์ที่สอนวิชาชีพต้องมีความรู้ความชำนาญอย่างแท้จริงจึงจะสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้

2.1.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา

ครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการต้องการพัฒนาด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4.6) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ความต้องการพัฒนา ลำดับแรก 3 ข้อคือ ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหารพร้อมปรุงในเชิงธุรกิจ ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป และ ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหารโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่วนความต้องการในลำดับสุดท้าย 3 ข้อคือ ความรู้เกี่ยวกับอาหารแช่แข็ง ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหารกระป๋อง และความรู้เกี่ยวกับการใช้จุลินทรีย์ในงานอาหาร

จากผลการวิจัยปรากฏว่าครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ ต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับอาหารพร้อมปรุงในเชิงธุรกิจอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของอรพิน ดินทิม (2536 : 1) ที่กล่าวว่า “ปัจจุบันสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ทำให้คนในเขตชุมชนเมืองจำเป็นต้องมีการประกอบอาชีพนอกบ้านมากขึ้น ในการจัดการเกี่ยวกับเวลาและทรัพยากรจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะเรื่องเวลาที่ใช้ในการประกอบอาหารแต่ละวันที่ต้องหมดไปกับเรื่องของการจัดเตรียม ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมของสดหรือของแห้ง ทำให้มีการพัฒนารูปแบบของการจัดเตรียมอาหาร เพื่อให้เกิดความสะดวกและประหยัดในเรื่องของเวลา อาหารพร้อมปรุงจึงเข้ามามีบทบาทเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค อาหารพร้อมปรุงได้รับความนิยมจนกลายเป็น

แพ่ชั้นไปทั่วประเทศบ้านไหนไม่ซื้ออาหารพร้อมปรุงไปรับประทานเลยดูเหมือนจะไม่ทันสมัย” และสอดคล้องกับแนวคิดของพลศรี คชาธิวะ (อ้างใน อรพิน ถินทิม. 2536 : 2) กล่าวว่า

“ปัจจุบันอาหารแพ่ก หรืออาหารพร้อมปรุง กำลังเป็นที่นิยมของบรรดาผู้บริโภคซึ่งสามารถซื้อหาได้สะดวกง่ายดายตามซูเปอร์มาร์เก็ตทั่วไป โดยนำอาหารเหล่านี้ไปประกอบหรือปรุงเองที่บ้าน เป็นการสะดวกรวดเร็วและประหยัดเวลาในการปรุงอาหาร”

เมื่อพฤติกรรมของผู้บริโภคเริ่มเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการเจริญเติบโตของสังคม จึงทำให้ครูอาจารย์ที่สอนวิชาชีพเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการต้องพัฒนาความรู้เกี่ยวกับอาหารพร้อมปรุงเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้ได้และการที่จะผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคจำนวนมากได้นั้น จำเป็นจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเชิงธุรกิจ อันประกอบไปด้วยความรู้ด้านการตลาดและการขาย อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้สามารถขายสินค้าได้ ด้วยเหตุผลที่ว่า “ตลาดเป็นผู้กำหนดความต้องการของสินค้าทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ ดังนั้นการจะผลิตสินค้าให้สามารถสนองตอบความต้องการของตลาดจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการตลาด และการขายตามสมควร” (สราวุธ จรจิตร. 2539 : 132) ประกอบกับผลของการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.8 ด้านความต้องการพัฒนาด้านเทคโนโลยีของครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการในลำดับแรก คือความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจ คหกรรม แสดงให้เห็นว่าความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจคหกรรมนั้นมีความสำคัญเพราะเป็นแนวทางให้สามารถผลิตสินค้าจำหน่ายได้ ซึ่งตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ ข้อที่ 2 ว่า “เพื่อให้ทราบแนวคิดในการตลาด การจำหน่าย การโฆษณา รู้ความสำคัญของการหาข้อมูลเกี่ยวกับความนิยมของประชาชน การพัฒนางานด้านอาหารและความเคลื่อนไหวของตลาดเกี่ยวกับงานอาหาร เพื่อช่วยให้การประกอบอาชีพด้านอาหารประสบผลสำเร็จ” (หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชาคหกรรม. 2540 : 28) ดังนั้นครูอาจารย์ที่สอนด้านอาหารและโภชนาการจำเป็นต้องพัฒนาความรู้เกี่ยวกับอาหารพร้อมปรุงเชิงธุรกิจเพื่อนำมาพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

ส่วนความต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปนั้นครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการต้องการพัฒนาอยู่ในระดับ มาก เช่นเดียวกัน เนื่องจากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปเข้ามามีบทบาทต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคมากขึ้น จากรายงานการวิจัยของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร ผลของการวิจัยปรากฏว่า “อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้านอีกสิ่งหนึ่งที่มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น ได้แก่ เตาไมโครเวฟ ซึ่งใช้ในการอุ่นและประกอบอาหาร ซึ่งแสดงให้เห็นว่านับวันคนในกรุงเทพมหานครก็จะมีวิถีชีวิตที่จะต้องรับประทานอาหารสำเร็จรูปที่ซื้อมาเก็บไว้ในตู้เย็น และใช้วิธีอุ่นอาหารเมื่อเวลาจะรับประทาน” (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2541 : 76) สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภัส ศิริสัมพันธ์ (อ้างใน ระพิน โอนอ่อน. 2543 : 62) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคของประชากรในเขตเทศ

บาลเมืองชลบุรี โดยศึกษารูจการค้าขายอาหารสำเร็จรูปขนาดย่อม พบว่า ผู้บริโภคที่เป็นสตรี นิยมซื้ออาหารสำเร็จรูป ประเภทของว่าง ของกินเล่น และขนมหวาน ซึ่งเป็นการกินระหว่างมื้อ ส่วนผู้ชายนิยมซื้ออาหารสำเร็จรูปที่กินอิ่มเป็นมื้อ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูป ได้แก่ ความสะดวกสนิยม ความชอบหรือความไม่ชอบ ความอยากกิน ความเชื่อถือทางธรรมเนียม ประเพณี ราคา สี สัน และความน่ากินของอาหาร

จากผลของการวิจัย และงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องจะเป็นข้อมูลให้ครูอาจารย์ที่สอนเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ ตระหนักในบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบในการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง อันจะมีผลไปถึงการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะต้องออกไป ประกอบอาชีพต่อไป

ครูอาจารย์ ที่สอนเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหารโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากประเทศไทย เป็นประเทศเกษตรกรรม มีผลผลิตทางการเกษตรมาก ดังนั้นการแปรรูปอาหารจึงเข้ามามีบทบาทในการเก็บถนอมอาหารไว้บริโภคนาน ๆ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ อัจฉรา จันทร์ฉาย (2542 : 20) กล่าวว่า “ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม เป็นประเทศที่มีพื้นฐานด้านการเกษตรและเป็น 1 ใน 5 ของประเทศในโลกที่มี Food Surplus ทำให้เป็นประเทศที่มีการส่งออก ผลิตภัณฑ์อาหารสูงสุดในภูมิภาค ยอดส่งออกของอุตสาหกรรมอาหารอยู่ในอันดับ 1 ใน 10 ของการส่งออกของประเทศ” ประกอบกับจุดประสงค์ของการเรียนการสอนของหลักสูตรในสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ ข้อที่ 3 กล่าวว่า “เพื่อให้มีความรู้และทักษะด้านอาหารและโภชนาการ เพียงพอกับการประกอบอาชีพ สามารถนำความรู้และทักษะ ไปพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรและดำเนินเป็นธุรกิจ” (หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาคหกรรม พุทธศักราช. 2540 : 27) ดังนั้นครูอาจารย์ที่สอนวิชาชีพอาหารและโภชนาการจึงต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในท้องถิ่น โดยนำผลผลิตทางการเกษตรที่มีอยู่มาพัฒนาโดยการแปรรูปด้วยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพื่อจะได้ผลิตเป็นจำนวนมากสามารถจำหน่ายเป็นการสร้างอาชีพให้แก่ชุมชนและท้องถิ่นได้

ส่วนความต้องการพัฒนาความรู้ของครูอาจารย์ แผนกวิชาอาหารและโภชนาการในลำดับ สุดท้ายคือ ความรู้เกี่ยวกับอาหารแช่แข็ง ความรู้เกี่ยวกับอาหารกระป๋อง และความรู้เกี่ยวกับการใช้จุลินทรีย์ในงานอาหารนั้น ครูอาจารย์ต้องการใช้ความรู้เหล่านี้ในระดับพื้นฐานเท่านั้น เพราะการเรียนการสอนในระดับปวช. และปวส. มิได้เน้นกระบวนการผลิตที่ต้องใช้เทคโนโลยีในขั้นสูงมากนัก ดังนั้น ครูอาจารย์จึงให้ความสนใจในการพัฒนาความรู้ในเรื่องดังกล่าวเป็นลำดับสุดท้าย

2.1.3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านวิธีการสอน

ครูอาจารย์ แผนกวิชาอาหารและโภชนาการต้องการพัฒนาความรู้ด้านวิธีการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4.7) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ความต้องการพัฒนาลำดับแรก คือ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนโดยใช้ Computer รองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับการสร้างข้อทดสอบมาตรฐาน และความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอน ส่วนความต้องการพัฒนาในลำดับสุดท้ายคือ ความรู้เกี่ยวกับการสอนวิชาชีพด้วยระบบทางไกล และความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบ Team Teaching

ครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนโดยใช้ Computer เนื่องจากการเรียนการสอนในปัจจุบันนี้สื่อการสอนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาความรู้ต่าง ๆ มากขึ้น และความรู้ด้านอาหารและโภชนาการเป็นความรู้ที่พบได้ง่ายตามสื่อต่าง ๆ ไป เช่น โทรทัศน์ วิทยุ เอกสาร วารสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ และการผลิตสื่อเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคในสมัยใหม่ล้วนแล้วแต่นำระบบ Computer มาใช้ผลิต เนื่องจากสะดวก รวดเร็ว ประหยัด และสวยงามน่าสนใจซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพบุลย์ และคณะ (2540 : 27) พบว่าคอมพิวเตอร์เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยในการผลิตสื่อการสอนได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูอาจารย์ที่สอนอาหารและโภชนาการจำเป็นต้องพัฒนาสื่อการสอนให้มีความทันสมัยโดยการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการผลิตมิเช่นนั้นแล้วจะทำให้เกิดการเปรียบเทียบระหว่างสื่อภายนอกที่มีความทันสมัยและสื่อแบบเก่าที่ล้าหลัง ดังนั้นเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพจึงควรนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยพัฒนาสื่อการสอนเพื่อให้เกิดแรงจูงใจแก่ผู้เรียน

ครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสร้างข้อทดสอบมาตรฐานอยู่ในระดับมาก เนื่องจากครูอาจารย์ตระหนักดีว่ามาตรฐานของข้อทดสอบย่อมเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของการเรียนการสอนของครูซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ อิทธิศิริเวทย์ (2538 : 150) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานและอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิค 4 ด้าน คือ ด้านงานหลักสูตรและการสอน ด้านงานสื่อการเรียนการสอน ด้านงานวัดและประเมินผล ด้านงานห้องสมุด ผลของการวิจัยเมื่อพิจารณาในรายข้อย่อยแล้วพบว่า การดำเนินงานเกี่ยวกับการปรับปรุงข้อสอบจากผลการวิเคราะห์และการสร้างข้อทดสอบมาตรฐานที่เที่ยงตรงเชื่อถือได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นครูอาจารย์จึงต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสร้างข้อทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) เนื่องจากเป็นข้อสอบที่มีคุณภาพ เพราะได้ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น สามารถเก็บไว้ใช้ได้นานโดยไม่ต้องออกข้อสอบใหม่บ่อย ๆ อีกทั้งคุณภาพของข้อสอบที่ดีย่อมเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของการเรียนการสอน

ครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอนอยู่ในระดับมาก และเป็นลำดับที่ 3 อาจจะเนื่องมาจากครูอาจารย์ต้องการผลิต

เอกสารประกอบการสอน เพื่อใช้พัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง ประกอบกับครูอาจารย์ส่วนใหญ่ทำงานมานานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีความรู้ระดับปริญญาตรี จึงถือว่าเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์มากพอจึงต้องการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของตนเอง โดยการเขียนเอกสารประกอบการสอน อีกทั้งเอกสารประกอบการสอนสามารถใช้เป็นหลักฐานในการขอทำปริมาณงานเพื่อเลื่อนระดับตำแหน่งเพื่อความก้าวหน้าในการทำงานอีกด้วย ซึ่งการสนับสนุนให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เป็นวิธีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานเพราะโดยทั่วไปแล้ว เมื่อมีการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งในองค์กรมักจะคำนึงถึงความรู้ความสามารถที่บุคคลนั้นจะสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับกับการเลื่อนขั้นได้ (สุโขทัย ธรรมาธิราช. 2531 : 171)

ครูอาจารย์ แผนกวิชาอาหารและโภชนาการต้องการพัฒนาความรู้ในลำดับสุดท้าย 2 เรื่องคือ ความรู้เกี่ยวกับการสอนวิชาชีพด้วยระบบทางไกลและความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบ Team Teaching การสอนในระบบทางไกล เป็นแนวคิดที่ดีในการกระจายโอกาสในการศึกษา "เป็นการสอนที่ผ่านสื่อ เช่น วิดิทัศน์ที่ผลิตเป็นรายการ วิดิทัศน์ที่บันทึกจากการสอน ตำรา หนังสือ เอกสารประกอบการสอนในรูปของบทเรียนด้วยตนเอง คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และระบบเครือข่ายอินเตอร์เน็ต" (พัลลภ พิริยะสุวรรณ. 2541 : 36) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนที่ผ่านสื่อสมัยใหม่ สถานศึกษายังขาดงบประมาณในการจัดซื้อ และขาดบุคลากรที่มีความชำนาญในการใช้สื่อ อีกทั้งครูอาจารย์มีภาระงานสอนมากอยู่แล้ว จึงให้ความสนใจพัฒนาความรู้ในเรื่องนี้เป็นลำดับสุดท้าย

ส่วนความต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบ Team Teaching นั้นครูอาจารย์เห็นว่าการสอนวิชาชีพอาหารเป็นทักษะที่มีเคล็ดลับ เทคนิคเฉพาะตัวสูง การสอนของครูอาจารย์แต่ละคนจะมีเทคนิคการสอนงานเฉพาะแตกต่างกัน ซึ่งในความแตกต่างกันนั้นอาจจะนำมาซึ่งความขัดแย้งถ้าหากต้องสอนร่วมกันในเรื่องเดียวกัน อาจจะก่อให้เกิดความสับสนกับผู้เรียนได้ ดังนั้นครูอาจารย์ที่สอนวิชาชีพอาหารและโภชนาการ จึงพึงพอใจที่จะสอนคนเดียวมากกว่า อีกทั้งการสอนแบบนี้เสียเวลาในการเตรียมการสอนมาก เนื่องจากต้องประสานงานกันหลายคน อาจจะทำให้มีปัญหาในการปรับตัวเข้ากับกลุ่มใหญ่ หรือผู้สอนบางคนอาจจะไม่เข้าใจนำไปใช้เป็นการผลัดกันสอน (Turn Teaching) การชิงดีชิงเด่นหรือการถกเถียงกันในคณะถ้าหากขาดระเบียบวินัย (บุญเกื้อ กวรหาเวช. 2542 : 139)

2.1.4 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านเทคโนโลยี

ครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับ มาก (ตารางที่ 4.8) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าความต้องการลำดับแรกคือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดธุรกิจคหกรรม รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานคุณภาพแบบ ISO 9000

และความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต ความต้องการในลำดับสุดท้ายซึ่งอยู่ในระดับปานกลางคือความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน

ครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจคหกรรมเป็นลำดับแรก เนื่องจากการเรียนการสอนในสาขาวิชาอาหารและโภชนาการเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ในวิชาชีพไปประกอบธุรกิจได้ ดังปรากฏในจุดประสงค์ของการเรียนการสอนดังนี้

จุดประสงค์

สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ

1. เพื่อให้โอกาสเรียนวิชาชีพตามความถนัด ความรู้ ความสามารถและรู้แนวทางในการประกอบสัมมาชีพ
2. เพื่อให้ทราบแนวคิดในการตลาด การจัดจำหน่าย การโฆษณา รู้ความสำคัญของการหาข้อมูลเกี่ยวกับความนิยมของประชาชน การพัฒนางานด้านอาหารและความเคลื่อนไหวของตลาดเกี่ยวกับงานอาหาร เพื่อช่วยให้การประกอบอาชีพด้านอาหารประสบผลสำเร็จ
3. เพื่อให้มีความรู้และทักษะด้านอาหารและโภชนาการเพียงพอกับการประกอบอาชีพสามารถนำความรู้และทักษะไปพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรและดำเนินการเป็นธุรกิจ
4. เพื่อเสริมสร้างเจตคติและกณิสัยในการทำงาน เห็นคุณค่าความสำคัญของวิชาชีพที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต
5. เพื่อให้มีคุณลักษณะขยัน อดทน ซื่อสัตย์สุจริต ตรงต่อเวลา รับผิดชอบ และกล้าตัดสินใจในการแก้ปัญหา

(หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชาคหกรรม : 28)

จากจุดประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้ผู้เรียนต้องสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ แต่จากผลการวิจัยของ สุมธนา แสงทิพย์ (2539: 122) พบว่า “นักเรียนที่จบด้านอาหารและโภชนาการมีความคิดเห็นต่อการประกอบอาชีพอิสระต่ำสุด การที่นักเรียนไม่ประกอบอาชีพอิสระเพราะว่ายังขาดความรู้ด้านการตลาด” ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจ อันประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับ การตลาด การขาย การโฆษณา เนื่องด้วยวิชาชีพอาหารและโภชนาการ สามารถนำไปประกอบอาชีพอิสระได้ง่าย เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานในการยังชีพของมนุษย์ ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นที่ครูอาจารย์จะต้องพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจคหกรรม เพื่อนำมาสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอน

ครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ ต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการบริหารงาน คุณภาพ แบบ ISO 9000 เนื่องจากเป็นระบบบริหารงานคุณภาพที่ทั่วโลกให้การยอมรับ และถูกนำมาใช้ในการประกันคุณภาพอุตสาหกรรม และโรงงานอุตสาหกรรมอาหารหลายแห่งนำมา

พัฒนาระบบการทำงาน ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารเป็นแหล่งรองรับแรงงานของผู้ที่จบมาทางด้านอาหารและโภชนาการ ดังจะเห็นได้จาก แนวโน้มความต้องการแรงงาน ปี 2542 ต้องการพนักงานแปรรูปอาหาร อาหารสำเร็จรูป ช่างทำขนมอบ และช่างทำขนมประเภทอื่น ๆ (กรมแรงงาน, 2541: 18) เช่นเดียวกับความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต ซึ่งเป็นความรู้ขั้นพื้นฐาน อันจะนำไปสู่การพัฒนาจิตสำนึกแก่ผู้เรียนในการประกอบอาชีพ กรมอาชีวศึกษาจึงบรรจุทั้ง 2 วิชาไว้ในหลักสูตร ระดับ ปวช. และปวส. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะบางประการในการปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมของแรงงานที่จะเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม (การเพิ่มผลผลิต, 2540 : คำนำ) ดังนั้น ครูอาจารย์จึงตระหนักในการพัฒนาความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นแรงงานที่ได้มาตรฐาน

ส่วนความต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน ครูอาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการต้องการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากระบบ LAN เป็นระบบเครือข่ายที่ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาการทำงานมากกว่าใช้พัฒนาการสอนวิชาชีพโดยตรง ครูอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่มีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษและขาดทักษะในการใช้ Computer จึงทำให้ไม่มีพื้นฐานในการใช้ระบบ LAN ประกอบกับครูอาจารย์ไม่ชอบศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ดังรายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของการอาชีวศึกษา พบว่า “ครูอาจารย์ไม่ชอบศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม หรือติดตามเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอน” (ประสิทธิภาพของการอาชีวศึกษา, 2538 : 52) ดังนั้นจึงทำให้ครูอาจารย์ต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับระบบ LAN อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย

2.2.1 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ในภาพรวมทุกด้าน

ครูอาจารย์แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ต้องการพัฒนาความรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4.9) โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ด้านวิธีการสอน และด้านเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับครูอาจารย์ทุกแผนกวิชาที่ต้องการพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาเป็นลำดับแรก แสดงว่าครูอาจารย์เห็นความสำคัญ เนื่องจากเป็นทักษะทางวิชาชีพที่จะต้องมีความรอบรู้ เชี่ยวชาญที่จะต้องนำมาสอนโดยตรง

2.2.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา

ครูอาจารย์แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ต้องการพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก (ตารางที่ 4.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ความต้องการพัฒนาลำดับแรก คือ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการตกแต่งเสื้อผ้า รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับ

วิวัฒนาการของการแต่งกาย และความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม ส่วนความต้องการในลำดับสุดท้ายคือ ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนตัดผ้าด้วย Computer และความรู้เกี่ยวกับการออกแบบเสื้อผ้าด้วย Computer

ครูอาจารย์แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการตกแต่งเสื้อผ้าเป็นลำดับแรก เนื่องจากเป็นความรู้พื้นฐานที่นำมาใช้ในการออกเสื้อผ้า "เพราะเทคนิคต่าง ๆ จะทำให้เสื้อผ้านั้น ๆ เกิดเอกลักษณ์ประจำตัว" อัจฉรา วรรณสถิตย์ (2521 : 83) นอกจากนี้แล้วผู้ที่จะออกแบบเสื้อผ้าได้สวยงามทันสมัยจะต้องมีความรู้ลึกซึ้งเกี่ยวกับวิวัฒนาการของการแต่งกาย เพราะ "แต่ละยุคสมัยจะมีแนวคิดเกี่ยวกับความสวยงาม รสนิยม แตกต่างกันไป" ดังนั้นครูอาจารย์จึงต้องพัฒนาความรู้ทั้ง 2 เรื่อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการออกแบบเสื้อผ้า ส่วนความต้องการพัฒนาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม ครูอาจารย์ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับ มาก เนื่องจาก "อุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ จะเห็นว่าในปี 2537 ประเทศไทยส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นอันดับ 8 ของโลก (อุพรศรี บุตรศรี. 2541 : 36-37) สถานประกอบการหลายแห่งต้องการผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านนี้ ดังนั้น ครูอาจารย์ควรต้องพัฒนาความรู้เพื่อจะได้พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

ส่วนความต้องการพัฒนาความรู้ในลำดับสุดท้าย 2 ข้อ คือ ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนตัดผ้าด้วย Computer และความรู้เกี่ยวกับการออกแบบ เสื้อผ้าด้วย Computer เนื่องจากเป็นทักษะที่ใช้มากในโรงงานอุตสาหกรรมการตัดเย็บเสื้อผ้า ซึ่งจะต้องการพัฒนานักออกแบบแฟชั่นของไทยให้มีทักษะสากล (International Skill) เช่น ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการออกแบบ ซึ่งจะช่วยให้ นักออกแบบใช้เวลาในการทำงานสั้นลง" (อุพรศรี บุตรศรี. 2541 : 43) ครูอาจารย์ที่สอนแผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ตระหนักดีว่า การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาพัฒนาวิชาชีพเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน แต่สถานศึกษามีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ อีกทั้งการขาดแคลนครูอาจารย์ที่มีความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์ จึงเป็นอุปสรรคในการพัฒนา ดังนั้นครูอาจารย์จึงให้ความสนใจในการพัฒนาความรู้ด้านนี้อยู่ในลำดับสุดท้าย

2.2.3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ด้านวิธีการสอน

ครูอาจารย์แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกายต้องการพัฒนาความรู้ ด้านวิธีการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4.11) และเมื่อพิจารณามาเป็นรายข้อย่อยปรากฏว่า ความต้องการลำดับแรกคือ ความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอน รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการทำโครงการสอนและความรู้เกี่ยวกับการทำแผนการสอน และความต้องการได้รับการพัฒนา ลำดับสุดท้าย คือ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนโดยใช้ Computer

ครูอาจารย์แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกายต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอนเป็นลำดับแรก เนื่องจากเอกสารประกอบการสอนสาขาผ้ามีน้อย เช่น เอกสารเกี่ยวกับการออกแบบเสื้อผ้า ทำให้นักศึกษาประสบกับปัญหา เพราะนอกจากตำราด้านนี้จะหายากแล้ว ยังมีแต่ตำราภาษาอังกฤษทั้งนั้น บางครั้งก็ยากแก่การทำ ความเข้าใจ (อัจฉรา วรรณสถิตย์, 2521: คำนำ) ดังนั้นครูอาจารย์จึงต้องการพัฒนาความรู้เพื่อให้สามารถผลิตเอกสารประกอบการสอนได้ นอกจากนั้นแล้วยังใช้ทำปริมาณงานเพื่อขอเลื่อนระดับตำแหน่ง ซึ่งสอดคล้องกับความ ต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการทำโครงการสอนและแผนการสอนทั้ง 3 เรื่อง มีความสอดคล้องกัน เนื่องจากเป็นปริมาณงานที่ใช้ในการขอเลื่อนระดับตำแหน่ง ดังนั้นควรให้การส่งเสริมครูอาจารย์ให้มีความก้าวหน้าเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน

ส่วนความต้องการพัฒนาในลำดับสุดท้ายคือ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนโดยใช้ Computer ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากทักษะการตัดเย็บเสื้อผ้ามีความละเอียดอ่อน และซับซ้อน ครูอาจารย์จึงต้องสอนเป็นรายบุคคลมากกว่าเป็นกลุ่ม และใช้สื่อการสอนที่เป็นของจริงมากกว่าสื่อชนิดอื่น ๆ จึงจะสามารถสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุคนธ์ เอกอุ (2534 : 118) ศึกษาพฤติกรรมด้านการสอน พบว่า ครูอาจารย์ที่สอนวิชาผ้าใช้สื่อการสอนประเภทของจริง ประกอบการสอนมากที่สุด ดังนั้น ครูอาจารย์จึงให้ความสนใจพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนโดยใช้ Computer เป็นลำดับสุดท้าย

2.2.4 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านเทคโนโลยี

ครูอาจารย์แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกายต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ครูอาจารย์แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกายต้องการพัฒนาด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก 3 ข้อแรกคือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจสหกรณ์ รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับระบบบริหารงานคุณภาพแบบ ISO 9000 และความรู้เกี่ยวกับระบบผลิตแบบอุตสาหกรรม ความต้องการทั้ง 3 ประการนั้นมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ การเรียนการสอนในวิชาชีพสหกรณ์สาขาผ้าและเครื่องแต่งกาย มุ่งให้ผู้เรียนที่จบออกไปสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพอิสระในวิชาชีพที่เรียนมาได้และอีกส่วนหนึ่งมุ่งให้ผู้เรียนไปเป็นแรงงานฝีมือ เพื่อป้อนเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการตัดเย็บเสื้อผ้า ในการเตรียมผู้เรียนให้สามารถประกอบอาชีพได้นั้น การเรียนในสาขานี้ประกอบอาชีพได้ง่าย เนื่องจากการลงทุนในการประกอบอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า ในเบื้องต้นไม่สูงมากนักและเป็นอาชีพที่รายได้ดีสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ แต่การจะพัฒนาธุรกิจให้เติบโตนั้นความสามารถในการผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพเพียงอย่างเดียวไม่น่าเพียงพอที่จะทำให้ดำเนินธุรกิจอยู่ได้ จำเป็นจะต้องมีความรู้เรื่องการจัดการธุรกิจด้วย เพราะการรู้จักจัดการธุรกิจอย่างชาญฉลาดจะสามารถทำงานให้ก้าวหน้า ดังนั้น ผู้สอนจึงมองเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการธุรกิจสหกรณ์ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาผู้เรียนให้สามารถประกอบอาชีพได้

ส่วนผู้ที่จบสาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกายส่วนหนึ่งเป็นแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้า ซึ่งได้นำระบบพัฒนาคุณภาพแบบ ISO 9000 มาพัฒนาองค์กร จากนโยบายของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ มีแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอของไทย ด้านการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของสินค้าและบริการ โดยการสนับสนุนมาตรฐานด้านเครื่องมือในการทดสอบที่ทันสมัยโดยเฉพาะการสนับสนุนการเข้าสู่ระบบมาตรฐาน ISO 9000 (อุพรศรี บุตรศรี, 2541 : 41) ดังนั้น ครูอาจารย์จำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับ มาตรฐาน ISO 9000 เพื่อให้เป็นแรงงานที่ได้คุณภาพตามความต้องการของสถานประกอบการ การจะพัฒนาผู้เรียนได้จะต้องพัฒนาผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจ เพื่อจะได้ตระหนักถึงความจำเป็น และเพื่อจะนำความรู้สอคแทรกในการเรียนการสอนได้ ส่วนความต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับระบบผลิตแบบอุตสาหกรรม ครูอาจารย์ต้องการพัฒนาในระดับมากเช่นกันเนื่องจากแรงงานด้านการตัดเย็บในระบบอุตสาหกรรมเป็นแรงงานที่มีแนวโน้มความต้องการจ้างงานสูง จะเห็นได้จากแนวโน้มความต้องการจ้างงานในปี 2542 เกี่ยวกับอาชีพที่มีแนวโน้มความต้องการเพิ่ม ได้แก่ ช่างเย็บจักรอุตสาหกรรม ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย และช่างทำเบาะที่นอน (รายงานผลการสำรวจความต้องการแรงงานปี. 2541 : อัคสำเนา) และเมื่อจำแนกความต้องการแรงงานตามท้องที่และอาชีพแล้วพบว่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาตามหมวดย่อยของอาชีพที่เป็นที่ต้องการสูงอันดับแรกในท้องที่นี้ ได้แก่ ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า และช่างประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย จำนวน 6,728 คน และอันดับที่ 6 คือ ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย ช่างทำเบาะที่นอน และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าแรงงานที่เกี่ยวข้องกับการตัดเย็บเสื้อผ้าเป็นแรงงานที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ ดังนั้น ผู้สอนจึงมองเห็นว่าน่าจะได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับระบบผลิตแบบอุตสาหกรรม เพื่อจะได้สามารถพัฒนาฝีมือและเทคโนโลยีที่ติดเทียมกับการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม

ส่วนความต้องการพัฒนาที่อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ คือ ความรู้เกี่ยวกับการนำ Internet มาพัฒนาการเรียนการสอน ความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน และความรู้เกี่ยวกับการปรับระบบงาน (Re-Engineering) เนื่องจากทั้ง 3 เรื่อง มิได้นำมาพัฒนาการเรียนการสอนโดยตรงส่วนใหญ่มักจะนำมาใช้ในการบริหารการจัดการและนำมาใช้ในการปรับระบบงาน ซึ่งต้องใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ต้องมีงบประมาณในการจัดซื้อ ต้องมีบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะ อีกทั้งการใช้งานยุ่งยาก พรทิพย์ โล่ห์เลขา (2540 : 21) กล่าวว่า "การใช้ Internet เป็นเรื่องยาก เนื่องจากต้องใช้เครื่องมือปฏิบัติการ (Internet tools) หลายประเภทร่วมกัน ผู้ปฏิบัติที่จะใช้ Internet จึงต้องมีเวลาเรียนรู้ และทดลองใช้เครื่องมือปฏิบัติการต่าง ๆ ด้วยตนเอง" ผู้สอนจึงเห็นว่า เป็นเรื่องยุ่งยาก เพิ่มภาระงาน ดังนั้น จึงให้ความสนใจอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป

2.3.1 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ในภาพรวมทุกด้าน ครูอาจารย์แผนกวิชา

คหกรรมศาสตร์ทั่วไปต้องการพัฒนาความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วความต้องการตามลำดับคือ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ด้านวิธีการสอน และด้านเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาในภาพรวม ความรู้ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาเป็นความรู้ที่ผู้เรียนจะต้องนำไปประกอบอาชีพอย่างแท้จริง ครูอาจารย์จึงเห็นความสำคัญในการพัฒนาความรู้เป็นลำดับแรก

2.3.2 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล (ตารางที่ 4.14) ปรากฏว่า ครูอาจารย์แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ ทั่วไป ต้องการพัฒนาด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อย่อยปรากฏว่า ครูอาจารย์มีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก คือ ความรู้เกี่ยวกับการแกะสลักผักและผลไม้เชิงธุรกิจ ความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ และความรู้เกี่ยวกับการจัดดอกไม้สดแบบประหยัด

ครูอาจารย์แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไปต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการแกะสลักผักและผลไม้เชิงธุรกิจเป็นลำดับแรก เนื่องจากศิลปะการแกะสลักผักและผลไม้เป็นศิลปวัฒนธรรมที่บ่งบอกให้ทราบถึงความประณีตของวัฒนธรรมการบริโภคของคนไทยเป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่บ่งบอกถึงความชาญฉลาดในการคิด เป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นชาติไทย ดังนั้นจึงควรต้องอนุรักษ์ไว้เป็นสมบัติของคนรุ่นหลัง การเรียนการสอนด้านคหกรรมศาสตร์ ส่วนหนึ่งเป็นเรื่องของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดังกล่าวของ อัจฉา ดัชนีวรกุล (2539 : 19) กล่าวว่า คหกรรมศาสตร์มีเพียงแต่ปลูกฝังค่านิยมในเรื่องการผลิตเท่านั้น การศึกษาคหกรรมศาสตร์ยังสร้างสรรค์และสืบทอดวัฒนธรรม อันเป็นคุณสมบัติประจำชาติ เป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกให้ทราบถึงคุณภาพของประชากรในชาติอีกด้วย” นอกจากนั้นแล้วศิลปะงานแกะสลักยังสามารถพัฒนาเข้าสู่อาชีพได้อีกด้วย สถานประกอบการประเภทโรงแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร ยังต้องการผู้มีความรู้ด้านนี้อีกจำนวนมาก ดังนั้นนอกจากเป็นการปลูกฝังค่านิยมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมแล้วยังสามารถพัฒนาสู่อาชีพได้อีกด้วย

ครูอาจารย์ต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ เนื่องจากแนวคิดในการปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนมีค่านิยมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หลายหน่วยงานส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าจากวัสดุเหลือใช้ เปิดอบรมการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ตลอดจนเปิดโอกาสให้มีการพบปะกันระหว่างผู้ผลิตจำหน่ายและผู้ซื้อสินค้า หลายหน่วยงานสนับสนุนให้มีการจัดการประกวดการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาฝีมือและความชำนาญสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ดังเช่น “โครงการไวไวสร้างสรรค์และส่งเสริมเยาวชน” โดยความร่วมมือระหว่างกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับหน่วย

ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 และบริษัทผลิตภัณฑ์อาหารไทยจำกัดร่วมมือกัน รักษาสิ่งแวดล้อมและลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยการนำของเปล้าของผลิตภัณฑ์มาประดิษฐ์เป็น งานศิลปะแล้วส่งเข้าประกวด เพื่อชิงทุนการศึกษา (ที่ศร. 0808.09 /218) จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นว่า การจัดการศึกษาด้านเกษตรกรรมศาสตร์ต้องมีความยืดหยุ่น และตอบสนองความต้องการของสังคม ตลอดจนต้องปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามแก่ผู้เรียนอีกด้วย

ครูอาจารย์แผนกวิชาเกษตรกรรมศาสตร์ทั่วไป ต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดดอกไม้สดแบบประหยัด เนื่องจากได้รับความนิยมจากผู้เรียน เพราะสามารถพัฒนาไปสู่การประกอบอาชีพอิสระได้ง่าย ดังรายงานการวิจัยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เรื่อง "แรงงานของอาชีพอิสระ" พบว่า การประกอบอาชีพธุรกิจด้านดอกไม้ นั้น เป็นอาชีพที่หารายได้ได้เอง และไม่มีนายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง แต่อาจมีลูกจ้างได้ 1-4 คน (อ้างถึงใน รัตนาภรณ์ ตระกูลสุภชัย. 2539 : 82) ประกอบกับคนไทยมีวัฒนธรรมในการใช้ดอกไม้เพื่อแสดงความรู้สึกต่อกันในโอกาสต่างๆ กุลศิริศิริวัฒน์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อดอกไม้ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร" ผลของการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครจะเลือกซื้อดอกไม้ โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ผู้รับ สีของดอกไม้ รูปแบบและการจัดช่อดอกไม้ ขนบธรรมเนียมประเพณี คุณภาพ เช่น ความทนทานลักษณะและรูปร่างของดอกไม้กลิ่นดอกไม้และความชอบส่วนตัว หรือรสนิยมของผู้บริโภค ด้านคุณภาพและคุณลักษณะของดอกไม้ที่ผู้บริโภคต้องการคือ ความสด สีสด กลิ่นหอม มีอายุการบานทนทาน ดอกมีขนาดใหญ่และมีก้านดอกแข็ง และอวบ เป็นต้น จากงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่าความรู้เกี่ยวกับการจัดดอกไม้สด สามารถประกอบอาชีพอิสระได้ง่าย เนื่องจากจากผู้บริโภคมีพฤติกรรมในการใช้ดอกไม้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น โดยเฉพาะ ผู้บริโภคในเมืองใหญ่ ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดดอกไม้สด โดยเน้นรูปแบบประหยัดเวลา แรงงาน และราคาถูก เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ส่วนความต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการดูแล คนชรา และความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน ครูอาจารย์แผนกวิชาเกษตรกรรมศาสตร์ทั่วไป ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับ ปานกลาง เนื่องจากสถาบันครอบครัวไทยได้เปลี่ยนแปลงจากครอบครัวใหญ่ที่มีปู่ ย่า ตา ยาย อยู่รวมกัน เพื่อพึ่งพา ช่วยเหลือดูแลกัน กลายมาเป็นครอบครัวเล็กมากขึ้น ปัญหาที่ตามมาคือ เด็กและคนชราขาดผู้ดูแล ดังนั้น อาชีพรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน และอาชีพดูแลคนชรา น่าจะเป็นอาชีพที่มีแนวโน้มว่าจะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต เนื่องจากการแพทย์เจริญขึ้น อัตราการเสียชีวิตของคนชราลดลง คนชรามีอายุยืนยาวขึ้นจากสถิติ ปี 2513 ประเทศไทย มีผู้สูงอายุร้อยละ 4.7 จากการคาดประมาณประชากรของประเทศในปี 2543 ผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7 ในปี 2553 จะเพิ่มเป็นร้อยละ 9.7 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2534 : 24-26) จะเห็นว่าผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น อาชีพที่มีแนวโน้มว่าจะมีความจำ

เป็น และเป็นความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคตน่าจะเป็นอาชีพเกี่ยวกับการดูแลเด็กและคนชรา

จากสภาพความเป็นจริงน่าจะเป็นเช่นนี้ แต่ผู้สอนอาจจะมองเห็นว่าอาชีพการดูแลเด็กและคนชรานั้นไม่ได้รับความสนใจจาก ผู้เรียนเท่าที่ควร เพราะผู้เรียนในระดับ ปวช. และ ปวส. นั้นยังขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์และขาดจิตวิทยาในการเลี้ยงดูเด็กและคนชรา ประกอบกับอาชีพนี้อาจจะเป็นความต้องการของชุมชนเมือง ซึ่งมีเป็นจำนวนน้อย ดังนั้นตลาดแรงงานของทั้ง 2 อาชีพจึงเป็นความต้องการของคนบางกลุ่ม และเป็นความต้องการในระยะยาว ครูอาจารย์จึงให้ความสนใจในการพัฒนาความรู้เหล่านี้อยู่ในระดับปานกลาง

2.3.3 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ด้านวิธีการสอน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล (ตารางที่ 4.15) ปรากฏว่า ครูอาจารย์ต้องการพัฒนาความรู้ด้านวิธีการสอน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าความต้องการอยู่ในระดับ มาก คือ ความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอนความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรก่อนทำการสอน และความรู้เกี่ยวกับการทำแผนการสอน ส่วนความต้องการพัฒนาในลำดับสุดท้ายคือ ความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบ Team Teaching

ครูอาจารย์แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไปต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอนเป็นลำดับแรก เนื่องจากครูอาจารย์ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความรู้ในระดับปริญญาตรีหรือมธือว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ในวิชาชีพเป็นอย่างดี จึงต้องการถ่ายทอดความรู้ โดยการจัดทำเอกสารประกอบการสอน เพื่อใช้เป็นตำราประกอบการสอน อีกทั้งเอกสารประกอบการสอนยังสามารถใช้ทำปริมาณงานในการขอเลื่อนระดับตำแหน่งให้สูงขึ้น นอกจากนั้นแล้ว ผู้ที่มีความสามารถในการทำเอกสารประกอบการสอนย่อมได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชา และเพื่อร่วมงาน ดังนั้น ครูอาจารย์จึงต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการสอนเป็นลำดับแรก

ส่วนความต้องการในการวิเคราะห์หลักสูตรก่อนทำการสอนและการทำแผนการสอน นั้น มีความสำคัญและจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องแยกแยะความสำคัญของเนื้อหาเพื่อนำไปสู่การทำแผนการสอน ภัทธา นิคมนนทร์ (2536 : 67) กล่าวว่า “ครูผู้สอนควรทราบว่าจะต้องสอนเนื้อหาอะไรบ้าง เนื้อหาแต่ละเรื่องจะเน้นหนักมากน้อยต่างกันอย่างไร การสอนมุ่งให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมอะไร มากน้อยเพียงใด เนื่องจากจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์หลักสูตร มิใช่เพื่อปรับปรุงหรือประเมินผลหลักสูตร แต่เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ คนที่ควรเป็นผู้วิเคราะห์หลักสูตรจึงควรเป็นครูผู้สอนวิชาชีพนั้น” การวิเคราะห์หลักสูตรที่ดีจะนำไปสู่การทำแผนการสอนที่ดี เนื่องจากแผนการสอนเป็นการเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ดังนั้นถ้าครูอาจารย์มีความรู้ดีเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรก็จะส่งผลให้เกิดการเตรียมการสอนที่ดี ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ

ครูอาจารย์แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไปต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบ Team Teaching เป็นลำดับสุดท้าย เนื่องจากการสอนวิชาชีพคหกรรมมีความแตกต่างจากการสอนวิชาสามัญทั่วไป เพราะผู้สอนแต่ละคนต้องอาศัยความชำนาญ เคล็ดลับและเทคนิคเฉพาะตัวของตนเองสูง ดังนั้น หากต้องสอนร่วมกับผู้อื่นในเรื่องเดียวกันอาจจะก่อให้เกิดความสับสนแก่ผู้เรียน นอกจากนั้นแล้ว บุญเกื้อ ควรหาเวช (2542 : 139) ได้สรุปขีดจำกัดของการสอนเป็นคณะว่า " ต้องเสียเวลาในการเตรียมงานมาก ผู้สอนหลายคนอาจชอบทำงานตามลำพัง อาจจะมีปัญหาในการปรับตัว เข้ากับกลุ่มใหญ่หรือ ผู้สอนอาจจะไม่เข้าใจ อาจจะไปใช้เป็นการผลัดกันสอน(Turn Teaching) อีกทั้งอาจจะมีการชิงดี ชิงเด่นหรือถกเถียงกันในคณะ ถ้าหากขาดระเบียบวินัย" ดังนั้น ครูอาจารย์อาจมองเห็นปัญหา อุปสรรค และความยุ่งยากในการเตรียมการสอน อีกทั้งเป็นการเพิ่มภาระงาน ดังนั้น จึงให้ความสนใจในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบ Team Teaching เป็นลำดับสุดท้าย

2.3.4 ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ ด้านเทคโนโลยี

ครูอาจารย์แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป ต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อย่อยปรากฏว่าความต้องการพัฒนาลำดับแรก 3 ข้อคือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจคหกรรม ความรู้เกี่ยวกับการนำ Computerมาพัฒนาการเรียนการสอนและความรู้เกี่ยวกับระบบผลิตแบบอุตสาหกรรม ส่วนความต้องการพัฒนา ลำดับสุดท้าย คือ ความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน

ครูอาจารย์แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไปต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจคหกรรม เป็นลำดับแรก เช่นเดียวกับครูอาจารย์แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย และแผนกวิชาอาหารและโภชนาการ จะเห็นว่าครูอาจารย์ทั้ง 3 แผนกวิชาต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจคหกรรม เป็นลำดับแรก เนื่องจากการจัดการธุรกิจมีความจำเป็นในการนำไปสู่การประกอบอาชีพของผู้เรียน ซึ่งการเรียนวิชาชีพคหกรรมมีเพียงแต่ปลูกฝังค่านิยมเรื่องการผลิตเท่านั้น แต่ต้องให้สามารถนำผลผลิตนั้น ไปสู่การประกอบอาชีพให้ได้จึงจะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ข้อที่ 2 กล่าวว่า "เพื่อให้เกิดทักษะในงานอาชีพระดับผู้ชำนาญเฉพาะทาง สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ และพัฒนางานอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด แรงงาน" (หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชาคหกรรม :2) ความรู้ความสามารถเรื่องการผลิตอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดการทางธุรกิจอันประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับ การจัดการ การตลาด การขายดังนั้นครูอาจารย์จำเป็นต้องพัฒนาความรู้ ด้านการจัดการธุรกิจคหกรรม เพื่อนำความรู้ มาประยุกต์สอดแทรกในการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถออกไปประกอบอาชีพได้

ครูอาจารย์แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป ต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับ การนำ Computer มาพัฒนาการเรียน การสอน อยู่ในระดับ มาก เนื่องจาก การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในวง การศึกษามีความนิยมนมากขึ้น ด้วยคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ประสิทธิภาพสูงขึ้น และเข้า มามีบทบาทในการช่วยแก้ไขระบบการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ส่วนใหญ่จะนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานด้าน การบริหารและการเรียนการสอน การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในด้านการเรียนการสอน เช่น การเก็บ สถิติข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการสอน และปรับปรุงหลักสูตร (ไพบูลย์ เกียรติ โภภณ. 2542 : 23, 26) ดังนั้น การที่ครูอาจารย์ให้ความสนใจพัฒนาความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ย่อมแสดงว่าครูอาจารย์มีความตื่นตัว และพร้อมที่จะเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียน การสอน

ครูอาจารย์แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไปต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับระบบการผลิต แบบอุตสาหกรรม เนื่องจาก ในปัจจุบันวิชาชีพคหกรรมได้พัฒนาให้มีความก้าวหน้าโดยการนำ เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการผลิตเพื่อนำไปสู่การผลิตเชิงอุตสาหกรรม คงจะเห็นได้จากข้อ เสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรคหกรรมของ อัจฉรา คัมภรกุล (2539 : 42) ที่ว่า จะ ต้องการบรรจุวิชาที่จะนำไปสู่การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ลงในกลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ เพื่อเพิ่ม เติมความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในระบบธุรกิจ ดังนั้น ครูอาจารย์จึงตระหนักดีว่า การจะ พัฒนาผู้เรียนให้สามารถประกอบอาชีพได้ จะต้องพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการผลิตแบบอุตสาหกรรม โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้พัฒนาการเรียนการสอน

ส่วนความต้องการพัฒนาของครูอาจารย์ในลำดับสุดท้าย คือ ความต้องการในการนำ ระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของ ครูอาจารย์แผนกวิชาค้ำและเครื่องแต่งกาย และแผนกวิชาอาหารและโภชนาการ ที่ต้องการพัฒนา ความรู้อยู่ในลำดับสุดท้ายเช่นกัน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากระบบ LAN เป็นเครือข่ายที่ใช้ภายในองค์กร มีการลงทุนทางเทคโนโลยีสูง มีความยุ่งยากซับซ้อน และต้องมีการลงทุนในการพัฒนาบุคลากร ก่อน ความเป็นไปได้ในการติดตั้งเป็นไปได้น้อย เนื่องจากมีข้อจำกัดของงบประมาณ อีกทั้งเป็น เรื่องที่มีได้นำมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนโดยตรง ครูอาจารย์จึงให้ความสนใจ อยู่ในลำดับสุดท้าย

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

1. ควรพัฒนาความรู้ครูอาจารย์ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาโดยแยกตามแผนกวิชา ดังนี้
แผนกวิชาอาหารและ โภชนาการ ควรพัฒนาความรู้เกี่ยวกับอาหารพร้อมปรุงในเชิง ธุรกิจ ผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูป และการแปรรูปอาหาร โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ควรพัฒนาความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการตกแต่งเสื้อผ้า
วิวัฒนาการของการแต่งกาย และความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม

แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป ควรพัฒนาความรู้เกี่ยวกับศิลปการแกะสลักผัก และ
ผลไม้เชิงธุรกิจ การประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ และการจัดดอกไม้แบบประหยัด

2. สถานศึกษาควรพัฒนาครูอาจารย์เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประกอบการสอน การ
ทำแผนการสอน และการทำโครงการสอน

3. สถานศึกษาควรพัฒนาครูอาจารย์เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจคหกรรม การบริหาร
งานคุณภาพแบบ ISO 9000 และความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต

4. สถานศึกษาควรพัฒนาครูอาจารย์เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ที่นำมาใช้พัฒนาการเรียน
การสอน และพัฒนาการทำงาน เช่น ความรู้เกี่ยวกับ การใช้ Computer ความรู้เกี่ยวกับระบบ
Internet และความรู้เกี่ยวกับระบบ LAN

5.5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาครูอาจารย์คณะวิชาศิลปกรรม และคณะวิชาพาณิชย
กรรม เพื่อจะได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของครูอาจารย์

2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาครูอาจารย์คณะวิชาคหกรรมในเขตการศึกษาทุก
ภาคเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในแต่ละภาค

บรรณานุกรม

- กรมอาชีวศึกษา. 2540. “ครบรอบกรมอาชีวศึกษา 56 ปี.” รายงานประจำปี 2539 – 2540.
- กรมอาชีวศึกษา. 2540. “หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชา
คหกรรม.”
- กรมอาชีวศึกษา. 2543. “หลักเกณฑ์ วิธีการและการจัดเอกสารในการขอกำหนดตำแหน่งอาจารย์ 3
ระดับ 6-8.”
- กรมอาชีวศึกษา. 2539. แผนพัฒนาอาชีวศึกษา 15 ปี.
- กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. 2542. “รายงานผลการสำรวจความต้องการแรงงานปี
2541.” กกจ. 5/2542 (กบค.2)
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2540. “แนวทางปฏิรูปการศึกษา.”
- กุลธน ชนาพงศธร. 2526. การบริหารงานบุคคล. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชำนาญ อริยะกุล. 2540. “ครูกับการเปลี่ยนแปลงไปสู่การพัฒนาคน.” วารสารข้าราชการครู ปีที่
17, ฉบับที่ 5 (มิถุนายน – กรกฎาคม)
- ชุมพล ตามพัตต์. 2541. “คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมตามความคิดเห็นของผู้บริหารครู
ช่างอุตสาหกรรมและนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้สังกัดกรมอาชีว
ศึกษา.” วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ถนอมศรี รัฐบุตร. 2538. “ความต้องการพัฒนางานวิชาการของผู้สอนคหกรรมในสถานศึกษาสังกัด
กรมอาชีวศึกษากลุ่มภาคใต้.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระ
บัง.
- ทิพวรรณ เพ็ญเรือง. 2537. “ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนคหกรรมในการ
จัดการเรียน การสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2533 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง.”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ทิวา อ่อนนุช. 2537. “ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครู – อาจารย์ประเภทวิชาคห
กรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระ
จอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ทัศนาว สงขลา. 2538. “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพประเภทวิชาคหกรรม
ของผู้ปกครองและนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีว

ศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาการบริหารอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

นิพนธ์ สติธร. 2520. การจัดระเบียบองค์กร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประสานมิตร.

บงกชพันธ์ ทองงาม. 2534. “เอกสารประกอบการสอนวิชาศึกษา 163 ประสบการณ์วิชาชีพครู.”

บุญเกื้อ กวรวาเวช. 2542. นวัตกรรมการศึกษา. นนทบุรี : RS. Printing.

ปีติพร ถาวรสุข. 2534. “การศึกษาความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพอาจารย์นิเทศศาสตร์ใน
วิทยาลัยครู : การศึกษาเฉพาะกรณี สหวิทยาลัยรัตน โกสินทร์.” วิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประชุม รอดประเสริฐ. 2528. การบริหารบุคลากรทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.

ประสาน มาลากุล. 2524. “การสัมมนาเพื่อวางแผนดำเนินการพัฒนาคณาจารย์.” หน่วยพัฒนา
คณาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อัคราณา)

ประเชิญ ครูไพศาล. 2537. วิชาคหกรรมศาสตร์. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนคร
ใต้ : กรุงเทพฯ ; อมรการพิมพ์.

พงษ์ศักดิ์ อธิศิริเวทย์. 2538. “การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิค.” วิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.

พนัส หันนาคินทร์. 2521. การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.

พรทิพย์ โล่ห์เลขา. 2542. การใช้ INTERNET. (พิมพ์ครั้งที่ 3) ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

พลสัน โพรศรีทอง. 2540. “มองการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์.” วารสารข้าราชการครู ปีที่ 17
ฉบับที่ 2 (ธันวาคม 39 – มกราคม 40)

พัลลพ พิริยะสุวรรณ. 2541. วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ปีที่ 8 (1).

ไพโรจน์ ตรีธนากุล. 2521. การจัดการโรงฝึกงานช่างอุตสาหกรรม. สหมิตรออฟเซต : กรุงเทพฯ.

ไพบูลย์ เกียรติโกมล และคณะ. 2542. “สมรรถภาพของผู้สอนคอมพิวเตอร์ระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา
ในช่วงช่วงปีพุทธศักราช 2540-2550.”. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม : ฉบับที่ 3.

ภัทรา นิคมานนท์. 2532. การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ. ภาควิชาทดสอบและวิจัยการ
ศึกษา วิทยาลัยครูจันทระเกษม.

ภิญโญ สาร. 2517. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา.

ภาวนา ชลาภิรมย์. 2541. “การศึกษาความต้องการพัฒนาของอาจารย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง.

- มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2541. “วารสารเฉพาะกิจรวมบทความเทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษาการสอนผ่านจอภาพ.”
- มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2531. เอกสารการสอนชุดการบริหารงานบุคคลชุด 7 สาขาวิชา การบริหารจัดการ, นนทบุรี : มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เมธี ปิรันธนานนท์. 2533. การบริหารอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา. โอเดียนสโตร์ : กรุงเทพฯ.
- ระพิน โอนอ่อน. 2543. “การรับรู้ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค อาหารของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศิริราช.” วิทยานิพนธ์ (สาธารณสุขศาสตร์) สาขา วิชาเอกโภชนวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รัตนภรณ์ ตระกูลศุภชัย. 2535. “เหตุผลและความพึงพอใจในการประกอบอาชีพธุรกิจบริการด้าน ดอกไม้ในจังหวัดฉะเชิงเทรา”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาการ บริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาด กระบัง.
- วิจур อุปลัมภ์. 2530. “สมรรถภาพของครูผู้สอนวิชาชีพในวิทยาลัยครู.” ศูนย์วัฒนธรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมศึกษาธิการ.
- สมาน รังสีโยกฤษณ์. 2522. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สวัสดิ ติการสำนักงาน ก.พ.
- สรารุช จรจิตร. 2539. “การศึกษาความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถภาพของบุคลากรสายธุรกิจ อุตสาหกรรมอาหารกลุ่มบริษัทพีเอ็มเอ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า คุณทหารลาดกระบัง.
- สุคนธ์ เอกอุ. 2534. “ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อพฤติกรรมการสอนของครู-อาจารย์คหกรรม ศาสตร์ แผนกผ้าและเครื่องแต่งกาย.” บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุมณฑา แสงทิพย์. 2539. “เจตคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนคหกรรม กลุ่มอาชีว ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร อาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุเมธ ดันดิเวชกุล. 2539. “แนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8.” *Chulalongkorn Review* ปีที่ 8, ฉบับที่ 32 (กรกฎาคม – กันยายน).
- สุภาพ ฉัตรภรณ์. 2539. การสอนคหกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักงานมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- เสาวพร เมืองแก้ว. 2528. การพัฒนาหลักสูตรคหกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: ที เอ็น การพิมพ์.

- สำนักนายกรัฐมนตรี. 2540. “ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ.” สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สิงหาคม.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. 2538. สรุปรายงานการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพของการอาชีวศึกษา.” สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, มกราคม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2540. “ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ.” สิงหาคม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2536. “รายงานการวิจัยและพัฒนาการ เรียนการสอนวิชาชีพใน โรงเรียนมัธยมศึกษา.”
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2541. “การกำหนดนโยบายการดำเนินการพัฒนาระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทยด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ.” ที่ นร. 0209/จ 185 : 41 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. คุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : ทิพยเนตรการพิมพ์.
- เอกชัย ก็สุขพันธุ์. 2527. หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2, อนงค์ศิลป์การพิมพ์ : กรุงเทพฯ.
- อรทัย จันทรสถาพร. 2535. “การศึกษารูปแบบการฝึกงานของนักเรียนประเภทวิชาคหกรรม โดยความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยอาชีวศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อรพินทร์ กุลประภา. 2523. “การพัฒนามูลสารในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- อรพิน สกุลสำราญสุข. 2539. “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการพัฒนาวิชาชีพของคณาจารย์คหกรรมศาสตร์ในวิทยาลัยครู.” วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- อรพิน ถินทิม. 2536. “ความคิดเห็นของข้าราชการครูในเขตบางเขนที่มีต่อการบริโภคอาหารพร้อมปรุง.” วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อังณา ตันท์วรกุล. 2539. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา. “การวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาและการแนะแนวอาชีพประเภทคหกรรมให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจ และสังคมยุคปัจจุบัน.”
- อุพรศรี บุตรศรี. 2541. วารสารคหเศรษฐศาสตร์, ปีที่ 41 (2)
- อำนวยการ เภตระกูด. 2534. “แนวคิด – หลักการ – แนวปฏิบัติตามเป้าหมาย 10 ประการ.” ศูนย์นิเทศก์และอาชีวศึกษาภาคเหนือ.
- อัญฉรา จันท์ฉาย และคนอื่น ๆ. 2542. “การจัดการสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป.” จุฬารวิจัย ปีที่ 18 ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน 2542.

Flippo, Edwin B. 1971. Principles of Personnel Management. Education New York McGraw Hill Book Co.

Herbert J. Chrudden and Arthur W. Sherman. 1974. The Nature and Development of the Personal Field' Personnel Management (Cincinnati Ohio: South – West).

Jerr G. Guff. 1975. Toward Faculty Renewal. California : Jersey Base .

Michalish, Jame E. Competencies for Teacher. Illinois United State office of Education.

ภาคผนวก

คำสั่งคณะกรรมการคุศาสตรียุทธสาทรกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ ๒๖๑ / 2540

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อ
และเค้าโครงวิทยานิพนธ์ของ นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมและพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์อัจฉรา	สืบสินธุ์สกุลไชย	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ดร.วราพรรณ	น้อยสุวรรณ	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.เนาวรัตน์	วิไลชนม์	ประธานกรรมการ
อาจารย์ไพรัตน์	พักน้อย	กรรมการประจำสาขาวิชา
ดร.มาลัย	จิรวัดมนเกษตร	กรรมการประจำสาขาวิชา
อาจารย์อัจฉรา	สืบสินธุ์สกุลไชย	กรรมการ
ดร.วราพรรณ	น้อยสุวรรณ	กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540

(รศ.ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์)

คณบดี

๑๓

mt
25 Nov 40

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ ดังนี้

ได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2541

1. นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความต้องการพัฒนาครู-อาจารย์ คณะคหกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี อาจารย์อัจฉรา สิบสินธุ์สกุลไชย เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.วราพรรณ น้อยสุวรรณ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2541

(รศ.ดร.มนัส สัจวรศิลป์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1504/ 4434

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

26 พฤศจิกายน 2541

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิทยานิพนธ์
2. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์
3. รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียง
วิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความต้องการพัฒนา ครู - อาจารย์ คณะคณกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ซึ่งได้รับอนุมัติหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2541

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษา
สังกัดหน่วยงานของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณา
อนุญาตให้นักศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา
ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี ลีกิจวัฒน์นะ)

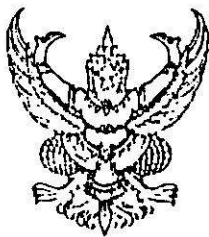
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร. 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 2576

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนจลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

30 กรกฎาคม 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางจินตนา เสรีภาพ

ด้วยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคหกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หวังในความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี ลีกิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 2576

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕ กรกฎาคม 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางอำนวยการ ศรีสุวรรณ

ด้วยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความต้องการพัฒนาครู-อาจารย์ คณะคหกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ"

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หวังในความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรรณี ลิกิจวัฒน์นะ)

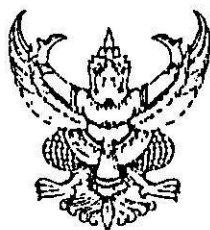
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 2576

คณะกรรมการอำนวยการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๓ กรกฎาคม 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.ศิริพรรณ ชุมนุม

ด้วยคณะกรรมการอำนวยการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคณกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะกรรมการอำนวยการ หวังในความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรรณี ลีกิจวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 2576

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๐ กรกฎาคม 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.บุรณชัย จงกลณี

ด้วยคณะกรรมการอุดมศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคณกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะกรรมการอุดมศึกษา หวังในความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี ลีกิจวัฒน์นะ)

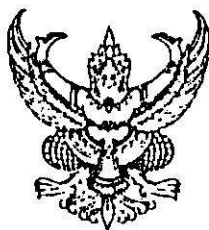
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 2576

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๖ กรกฎาคม 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.ไชยพันธ์ แสงเมฆา

ด้วยคณะกรรมการอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคหกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะกรรมการอุตสาหกรรม หวังในความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี ลีกิจวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 2576

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕๐ กรกฎาคม 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายประยุทธ์ ชูสอน

ด้วยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ คณะคหกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หวังในความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี ลีกิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2623,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 2708

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

/๕ สิงหาคม 2541

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา

ด้วย นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ เป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา
กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความต้องการพัฒนาครู-อาจารย์
คณะคณากรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรด
พิจารณาอนุญาตให้นักศึกษา ได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์
ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สิกิจวัฒนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร.3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 2709

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

/๐ สิงหาคม 2541

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี

ด้วย นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ เป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา
กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความต้องการพัฒนาครู-อาจารย์
คณะกรรมการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรด
พิจารณาอนุญาตให้นักศึกษา ได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์
ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สীগิจฉมนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร.3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 2710

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

(๙ สิงหาคม 2541)

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

ด้วย นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ เป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา
กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความต้องการพัฒนาครู-อาจารย์
คณะคณกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรด
พิจารณาอนุญาตให้นักศึกษา ได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์
ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(มศ.ดร.พรณี สীগัวฒนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร.3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ศธ 0908/ 214

กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

15 มกราคม 2542

เรื่อง อนุญาตให้ทำการศึกษาวิจัย

เรียน คณะคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

อ้างถึง หนังสือคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ ทม 1504/ 4434 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2541

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา มีความประสงค์จะ
แจกแบบสอบถาม ในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดกรมอาชีวศึกษา จำนวน 8 แห่ง เพื่อประกอบ
การวิจัยเรื่อง "การศึกษาความต้องการพัฒนาครู - อาจารย์ คณะคณกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" รายละเอียดทราบแล้วนั้น

กรมอาชีวศึกษาพิจารณาแล้วอนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บ
ข้อมูลในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาได้

อนึ่ง แบบสอบถามที่กรมอาชีวศึกษาอนุญาตให้ใช้เก็บข้อมูล จะมีตราประทับและลายมือชื่อกำกับ
ที่มุมบนขวาทุกแผ่น เพื่อเป็นต้นแบบในการเก็บข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและกรุณาส่งผลงานวิจัยให้กรมอาชีวศึกษาทราบในโอกาสต่อไปด้วย
จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายพินัย ลำภักดี)

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 7 ทำหน้าที่แทน
หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

โทรศัพท์-โทรสาร 282-9357 , 282-2549

โทรสาร 282-9357 ต่อ 1610

ที่ ศธ 0908/ 1C4

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

15 มกราคม 2542

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา

ด้วยกรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมhabัฒนชาติ สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เก็บข้อมูลจากครู - อาจารย์ในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อการวิจัยเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการพัฒนาครู - อาจารย์ คณะคหกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษาจึงขอให้สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อเรื่องดังกล่าวได้

อนึ่ง แบบสอบถามที่กรมอาชีวศึกษาอนุญาตให้ใช้เก็บข้อมูล จะมีตราประทับและลายมือชื่อกำกับที่มุมบนขวาทุกแผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วกรุณาส่งคืนแบบสอบถามกับบุคคลดังกล่าวด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางจินตนา เสรีภาพ)

ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา (กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา)

โทร. 282-9357 , 282-2549 ต่อ 1600-13

โทรสาร 282-9357 ต่อ 1611

ที่ ศธ 0908/ 104

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

15 มกราคม 2542

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี

ด้วยกรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เก็บข้อมูลจากครู - อาจารย์ในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อการวิจัยเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการพัฒนาครู - อาจารย์ คณะคหกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษาจึงขอให้สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อเรื่องดังกล่าวได้

อนึ่ง แบบสอบถามที่กรมอาชีวศึกษาอนุญาตให้ใช้เก็บข้อมูล จะมีตราประทับและลายมือชื่อกำกับที่มุมบนขวาทุกแผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วกรุณาส่งคืนแบบสอบถามกับบุคคลดังกล่าวด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางจันทนา เสรีภาพ)

ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา (กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา)

โทร. 282-9357 , 282-2549 ต่อ 1600-13

โทรสาร 282-9357 ต่อ 1611

ที่ ศธ 0908/ 104

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

/5 มกราคม 2542

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี

ด้วยกรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เก็บข้อมูลจากครู - อาจารย์ในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อการวิจัยเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความต้องการพัฒนาครู - อาจารย์ คณะคหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ"

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษาจึงขอให้สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อเรื่องดังกล่าวได้

อนึ่ง แบบสอบถามที่กรมอาชีวศึกษาอนุญาตให้ใช้เก็บข้อมูล จะมีตราประทับและลายมือชื่อกำกับที่มุมบนขวาทุกแผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วกรุณาส่งคืนแบบสอบถามกับบุคคลดังกล่าวด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางจินนนา เสรีภาพ)

ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา (กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา)

โทร. 282-9357 , 282-2549 ต่อ 1600-13

โทรสาร 282-9357 ต่อ 1611

ที่ ศธ 09081 /ค4

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

15 มกราคม 2542

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น

ด้วยกรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เก็บข้อมูลจากครู - อาจารย์ในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อการวิจัยเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการพัฒนาครู - อาจารย์ คณะคหกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษาจึงขอให้สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อเรื่องดังกล่าวได้

อนึ่ง แบบสอบถามที่กรมอาชีวศึกษาอนุญาตให้ใช้เก็บข้อมูล จะมีตราประทับและลายมือชื่อกำกับที่มุมบนขวาทุกแผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วกรุณาส่งคืนแบบสอบถามกับบุคคลดังกล่าวด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางจินสนา เสรีภาพ)

ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา (กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา)

โทร. 282-9357 , 282-2549 ต่อ 1600-13

โทรสาร 282-9357 ต่อ 1611

ที่ ศธ 0908/ 104

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

15 มกราคม 2542

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย

ด้วยกรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เก็บข้อมูลจากครู - อาจารย์ในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อการวิจัยเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการพัฒนาครู - อาจารย์ คณะคหกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษาจึงขอให้สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อเรื่องดังกล่าวได้

อนึ่ง แบบสอบถามที่กรมอาชีวศึกษาอนุญาตให้ใช้เก็บข้อมูล จะมีตราประทับและลายมือชื่อกำกับที่มุมบนขวาทุกแผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วกรุณาส่งคืนแบบสอบถามกับบุคคลดังกล่าวด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางจินตนา เสรีภาพ)

ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา (กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา)

โทร. 282-9357 , 282-2549 ต่อ 1600-13

โทรสาร 282-9357 ต่อ 1611

ที่ ศธ 0908/ 1๐๕

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

16 มกราคม 2542

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด

ด้วยกรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เก็บข้อมูลจากครู - อาจารย์ในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อการวิจัยเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการพัฒนาครู - อาจารย์ คณะสหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษาจึงขอให้สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อเรื่องดังกล่าวได้

อนึ่ง แบบสอบถามที่กรมอาชีวศึกษาอนุญาตให้ใช้เก็บข้อมูล จะมีตราประทับและลายมือชื่อกำกับที่มุมบนขวาทุกแผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วกรุณาส่งคืนแบบสอบถามกับบุคคลดังกล่าวด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางจินสนา เสรีภาพ)

ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา (กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา)

โทร. 282-9357 , 282-2549 ต่อ 1600-13

โทรสาร 282-9357 ต่อ 1611

ที่ ศธ 0908/ /ค.พ

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

15 มกราคม 2542

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์

ด้วยกรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เก็บข้อมูลจากครู - อาจารย์ในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อการวิจัยเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการพัฒนาครู - อาจารย์ คณะคหกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษาจึงขอให้สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อเรื่องดังกล่าวได้

อนึ่ง แบบสอบถามที่กรมอาชีวศึกษาอนุญาตให้ใช้เก็บข้อมูล จะมีตราประทับและลายมือชื่อกำกับที่มุมบนขวาทุกแผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วกรุณาส่งคืนแบบสอบถามกับบุคคลดังกล่าวด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางจินณา เสรีธาร)

ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา (กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา)

โทร. 282-9357 , 282-2549 ต่อ 1600-13

โทรสาร 282-9357 ต่อ 1611

ที่ ศธ 0908/ 104

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

/5 มกราคม 2542

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม

ด้วยกรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เก็บข้อมูลจากครู - อาจารย์ในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. เพื่อการวิจัยเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการพัฒนาครู - อาจารย์ คณะคหกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษาจึงขอให้สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อเรื่องดังกล่าวได้

อนึ่ง แบบสอบถามที่กรมอาชีวศึกษาอนุญาตให้ใช้เก็บข้อมูล จะมีตราประทับและลายมือชื่อกำกับที่มุมบนขวาทุกแผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วกรุณาส่งคืนแบบสอบถามกับบุคคลดังกล่าวด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางจินสนา เสรีภาพ)

ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา (กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา)

โทร. 282-9357 , 282-2549 ต่อ 1600-13

โทรสาร 282-9357 ต่อ 1611

ตอนที่ 1

แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครู-อาจารย์

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน [ ] หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ
  - [ ] ชาย
  - [ ] หญิง
2. วุฒิการศึกษา
  - [ ] ต่ำกว่าปริญญาตรี
  - [ ] ปริญญาตรี
  - [ ] สูงกว่าปริญญาตรี
3. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน
  - [ ] ครูผู้สอน
  - [ ] หัวหน้างาน
  - [ ] หัวหน้าแผนกวิชา
  - [ ] หัวหน้าคณะวิชา
4. ระยะเวลาของการปฏิบัติงาน
  - [ ] น้อยกว่า 5 ปี
  - [ ] 5-10 ปี
  - [ ] มากกว่า 10 ปี
5. ท่านเป็นครู-อาจารย์ประจำแผนกวิชา
  - [ ] อาหารและโภชนาการ
  - [ ] ผ้าและเครื่องแต่งกาย
  - [ ] คหกรรมศาสตร์ทั่วไป

ท่านได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในแผนกวิชาใด ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนั้น

แบบสอบถามประกอบการวิจัย
เรื่อง
การศึกษาความต้องการพัฒนาครู-อาจารย์
คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครู-อาจารย์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาครู-อาจารย์ 3 ด้าน ได้แก่

การพัฒนาครู-อาจารย์ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา

การพัฒนาครู-อาจารย์ด้านวิธีการสอน

การพัฒนาครู-อาจารย์ด้านเทคโนโลยี

สุภาภรณ์ สามารถ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความต้องการพัฒนาครู-อาจารย์

คำชี้แจง โปรดพิจารณาและเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงตาม
ความต้องการมากที่สุดของท่าน

กำหนดระดับความต้องการพัฒนาครู-อาจารย์มีเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง ความต้องการพัฒนาในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความต้องการพัฒนาในระดับมาก
- 3 หมายถึง ความต้องการพัฒนาในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ความต้องการพัฒนาในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ความต้องการพัฒนาในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครู-อาจารย์ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.	ความรู้เกี่ยวกับการใช้จักรธรรมดา			✓		

จากตัวอย่าง หมายความว่าท่านมีความต้องการได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการใช้จักรธรรมดา
ในระดับปานกลาง

หมายเหตุ ขอให้ท่านพิจารณาและกรอกเฉพาะแบบสอบถามที่เกี่ยวกับแผนกวิชาของท่าน
เท่านั้น

แบบสอบถามสำหรับครู-อาจารย์แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครู-อาจารย์ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.	ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหาร พร้อมปรุงในเชิงธุรกิจ					
2.	ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหาร จานด่วน					
3.	ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป					
4.	ความรู้เกี่ยวกับอาหารแช่แข็ง					
5.	ความรู้เกี่ยวกับการใช้จุลินทรีย์ในงาน อาหาร					
6.	ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร กระป๋อง					
7.	ความรู้เกี่ยวกับการใช้สารปรุงแต่งและ วัตถุเจือปนในอาหาร					
8.	ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีบรรจุภัณฑ์ อาหาร					
9.	ความรู้เกี่ยวกับการบำบัดโรคด้วย อาหาร					
10.	ความรู้เกี่ยวกับการถนอมอาหารโดยใช้ เทคโนโลยีพื้นบ้าน					
11.	ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหาร โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่					
12.	ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมบริการ					

13. ความต้องการพัฒนาอื่น ๆ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

แบบสอบถามสำหรับครู-อาจารย์แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครู-อาจารย์ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.	ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอ ขั้นพื้นฐาน					
2.	ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรม เครื่องนุ่งห่ม					
3.	ความรู้เกี่ยวกับการใช้จักร Computer					
4.	ความรู้เกี่ยวกับการใช้จักร อุตสาหกรรม					
5.	ความรู้เกี่ยวกับการวางแบบตัดผ้าด้วย Computer					
6.	ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบเสื้อผ้า ด้วย Computer					
7.	ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพ					
8.	ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการตกแต่ง เสื้อผ้า					
9.	ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการปูผ้า					
10.	ความรู้เกี่ยวกับการวางผังในการผลิต					
11.	ความรู้เกี่ยวกับวิวัฒนาการของการ แต่งกาย					

12. ความต้องการพัฒนาอื่น ๆ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
 .....
 .....

แบบสอบถามสำหรับครู-อาจารย์แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครู-อาจารย์ ด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.	ความรู้เกี่ยวกับการจัดดอกไม้สดแบบ ประหยัด					
2.	ความรู้เกี่ยวกับการทำพวงหรีดจากผ้า					
3.	ความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์สิ่งของ จากวัสดุเหลือใช้					
4.	ความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์ของที่ ระลึกจากวัสดุในท้องถิ่น					
5.	ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบ บรรจุภัณฑ์					
6.	ความรู้เกี่ยวกับการแกะสลักผักและ ผลไม้เชิงธุรกิจ					
7.	ความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์ใบตองเชิง อนุรักษ์					
8.	ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมดอกไม้ ประดิษฐ์					
9.	ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จาก กระดาษสา					
10.	ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อน วัยเรียน					
11.	ความรู้เกี่ยวกับการดูแลคนชรา					

12. ความต้องการพัฒนาอื่น ๆ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

แบบสอบถามสำหรับครู-อาจารย์ทุกแผนกวิชา

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครู-อาจารย์ ด้านวิธีการสอน	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.	ความรู้เกี่ยวกับการทำโครงการสอน					
2.	ความรู้เกี่ยวกับการทำแผนการสอน					
3.	ความรู้เกี่ยวกับการทำบันทึกการสอน					
4.	ความรู้เกี่ยวกับการสอนวิชาชีพด้วย ระบบทางไกล					
5.	ความรู้เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบการ การสอน					
6.	ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร ก่อนทำการสอน					
7.	ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน โดยใช้ Computer					
8.	ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล โดยใช้ Portfolio					
9.	ความรู้เกี่ยวกับการสร้างข้อทดสอบ มาตรฐาน					
10.	ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อสอบ					
11.	ความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบ Team Teaching					

12. ความต้องการพัฒนาอื่น ๆ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
 .....
 .....

แบบสอบถามสำหรับครู-อาจารย์ทุกแขนงวิชา

ข้อที่	ความต้องการพัฒนาครู-อาจารย์ ด้านเทคโนโลยี	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.	ความรู้เกี่ยวกับการนำ Internet มาพัฒนาการเรียนการสอน					
2.	ความรู้เกี่ยวกับการนำ Computer มาพัฒนาการเรียนการสอน					
3.	ความรู้เกี่ยวกับการนำระบบ LAN (Local Area Network) มาพัฒนาการเรียนการสอน					
4.	ความรู้เกี่ยวกับการนำงานวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอน					
5.	ความรู้เกี่ยวกับการปรับระบบงาน (Re-Engineering)					
6.	ความรู้เกี่ยวกับระบบบริหารงานคุณภาพแบบ ISO 9000					
7.	ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทีมงานในระบบ QC					
8.	ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต					
9.	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจคหกรรม					
10.	ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานร้านค้าปลีก					
11.	ความรู้เกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์					
12.	ความรู้เกี่ยวกับระบบผลิตแบบอุตสาหกรรม					

13. ความต้องการพัฒนาอื่น ๆ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
 .....
 .....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นางสาวสุภาภรณ์ สามารถ
วัน เดือน ปีเกิด	22 กันยายน 2501
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 2 หมู่ 16 บ้านดอนยาง ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
ตำแหน่ง	อาจารย์ 2 ระดับ 7 ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชาคหกรรม
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2517 สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียน สาธิตวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2523 สำเร็จการศึกษาศรศาสตร์บัณฑิต จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต ปีการศึกษา 2543 สำเร็จการศึกษาศรศาสตร์อุตสาหกรรม มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษาจาก สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง